

**REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA**

**Godišnje izvješće
o državnim potporama za 2009. godinu**

studen 2010.

Sadržaj

1.	UVOD	3
1.1.	Metodologije prikaza državnih potpora	5
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2009. GODINI	7
2.1.	KATEGORIJE POTPORA	11
2.2.	POTPORE PREMA INSTRUMENTIMA DODJELE	14
2.2.1.	<i>Državna jamstva kao instrument potpore</i>	17
3.	POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO	20
4.	INDUSTRIJA I USLUGE	22
4.1.	HORIZONTALNE POTPORE	23
4.1.1.	<i>Istraživanje i razvoj i inovacije</i>	24
4.1.2.	<i>Zaštita okoliša i ušteda energije</i>	26
4.1.3.	<i>Zapošljavanje</i>	28
4.1.4.	<i>Mali i srednji poduzetnici</i>	30
4.1.5.	<i>Usavršavanje</i>	32
4.1.6.	<i>Kultura</i>	33
4.1.7.	<i>Podupiranje pristupa financiranju u krizi</i>	34
4.2.	SEKTORSKE POTPORE	37
4.2.1.	<i>Potpore proizvodnji željeza i čelika</i>	39
4.2.2.	<i>Potpore brodogradnji</i>	40
4.2.3.	<i>Potpore kopnenom, pomorskom i zračnom prometu</i>	43
4.2.4.	<i>Potpore u turizmu</i>	47
4.2.5.	<i>Potpore ostalim djelatnostima</i>	49
4.2.6.	<i>Potpore za sanaciju i restrukturiranje</i>	50
4.2.7.	<i>Javno radiotelevizijsko emitiranje</i>	51
5.	REGIONALNE POTPORE	53
6.	POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	56
7.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	58
8.	POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	62
9.	REFERENTNA KAMATNA STOPA	66
10.	ZAKLJUČAK	68
11.	PRILOG 1. <i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2009. godini</i>	69
12.	PRILOG 2. <i>Instrumenti državne potpore</i>	70
13.	PRILOG 3. <i>Kategorije državnih potpora</i>	73
14.	PRILOG 4. <i>Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2009. godini</i>	76

IZVJEŠĆE O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2009. GODINU

1. UVOD

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je dužna pripremiti i dostaviti Hrvatskom saboru Godišnje izvješće o državnim potporama sukladno članku 20. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“ broj 140/2005; dalje: Zakon). Obveza izrade Godišnjeg izvješća o državnim potporama proizlazi i iz odredaba članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj: 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; dalje u tekstu: SSP). Također, ovim člankom je Agencija dužna i Europskoj komisiji (dalje: EK) dostavljati redovite godišnje izvještaje i ostalu dokumentaciju, u skladu s metodologijom prikaza državnih potpora u EU, kojim je određeno u kojoj mjeri one mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EU, te kako je nespojiva svaka državna potpora koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnoga natjecanja davanjem prednosti na tržištu pojedinim poduzetnicima ili proizvodima. SSP-om se Republika Hrvatska obvezala na osnivanje neovisnog tijela, odnosno Agencije, koja je ima ovlasti odobravanja programa i pojedinačnih državnih potpora te naređivati povrat nezakonito dodijeljenih državnih potpora.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2009. godinu (dalje: Izvješće) sadrži prikaz dodijeljenih državnih potpora u 2009. godini kao i podatke o potporama dodijeljenim u 2007. i 2008. godini koji su obrađeni sukladno Zakonu i metodologiji propisanoj Zakonom i propisima donesenim temeljem Zakona. Pored podataka o dodijeljenim državnim potporama, prikazani su i sažeci pravnih osnova temeljem kojih su državne potpore dodijeljene te popis odluka koje je u 2009. godini donijela Agencija. Također, u ovom su Izvješću prikazani i podaci o potporama male vrijednosti, koje se i ne smatraju državnim potporom u smislu Zakona, jer zbog malog iznosa ne mogu utjecati na trgovinu između država članica Europske unije i Republike Hrvatske¹, te nisu predmet nadzora od strane Agencije, ali su istodobno važan pokazatelj aktivnosti države u pomaganju pojedinim gospodarskim sektorima.

U ovom Izvješću su prikazani i podaci o dodijeljenim državnim potporama na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

¹ Potporom male vrijednosti smatra se potpora koja ne prelazi iznos protuvrijednosti u kunama od 200.000 eura po pojedinom poduzetniku u razdoblju od 3 fiskalne godine, osim u slučaju poduzetnika u sektoru cestovnog prometa gdje taj prag iznosi 100.000 eura.

Što su državne potpore

Sukladno Zakonu, državne potpore su svi stvarni i potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od davatelja državne potpore koji narušavaju ili bi mogli narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske. Drugim riječima, kako bi se utvrdilo ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, potrebno je utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

(i) *Državna sredstva* - Državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države temeljem umanjenja poreza na dobit ili otpisa potraživanja.

(ii) *Ekonomska prednost* - Ekonomska prednost se ostvaruje činjenicom da je poduzetnik primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobađanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni većoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države putem tzv. rizičnog kapitala pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.

(iii) *Selektivnost* - Ovaj kriterij je ispunjen kada se može utvrditi da je određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz državnog proračuna, te je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. Kriterij selektivnosti je također ispunjen ako postoji određeno diskrecijsko pravo prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.

(iv) *Utjecaj na tržišno natjecanje* - Zakon, temeljem SSP-a, propisuje zabranu dodjele državnih potpora koje utječu (ili bi mogle utjecati) na trgovinu između Republike Hrvatske i Europske unije. U primjeni kriterija „utjecaja na trgovinu“ koristi se odgovarajuća pravna stečevina Europske unije. Sukladno tome, Agencija treba provjeriti je li djelatnost koju obavlja korisnik potpore stvarno ili potencijalno predmet trgovine odnosno izvoza.

Što nije državna potpora

Sukladno Zakonu, državnom potporom se ne smatra:

- i. pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, obrazovnim ustanovama, bolnicama, za izgradnju stambenih zgrada u državnom vlasništvu za socijalno ugrožene skupine, javnim centrima za profesionalno usavršavanje,
- ii. potpora za infrastrukturne projekte opće namjene,
- iii. potpora koja udovoljava testu ulaganja po tržišnim uvjetima (test privatnog ulagatelja),
- iv. smanjenje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda i javna nabava,
- v. potpora namijenjena za obranu i za javne radove.

U Izvješću za 2009. godinu, u usporedbi s prošlogodišnjim, revidirani su podaci o potporama dodijeljenih u 2007. i 2008. godini. Najznačajnije razlike odnose se na potpore za brodogradnju, zapošljavanje i regionalne potpore. U slučaju potpora za brodogradnju, u ovom Izvješću primijenjena je drugačija metodologija izračuna potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima, dok se potpore dodijeljene sukladno Zakonu o slobodnim zonama, Zakonu o brdsko-planinskim područjima, Zakonu o područjima posebne državne skrbi i

Zakonu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, u ovom Izvješću više ne uključuju u regionalne potpore, nego čine potpore male vrijednosti, kako je to izričito uređeno sukladno odredbama spomenutih zakona. Temeljem podataka o poreznim olakšicama dostavljenima od Ministarstva financija, korigirani su i podaci o potporama za zapošljavanje.

Premda Agencija aktivnosti na prikupljanju podataka o potporama započinje već krajem veljače i tijekom ožujka tekuće godine za prethodnu godinu kako bi ispunila svoju zakonsku obvezu odnosno pripremila Izvješće o potporama što ranije, veliki broj davatelja potpora nije u mogućnosti podatke o stvarno dodijeljenim potporama dostaviti prije sredine ili druge polovine godine, tako da je primjerice 2010. godine najveći dio tih podataka Agenciji bio dostavljen tek u listopadu, dok neke jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave tražene podatke nisu uopće dostavile. Kako ne postoje nikakve sankcije za one davatelje potpora koje tražene podatke ne dostave na vrijeme ili ih uopće ne dostavljaju, Agencija u pripremi Izvješća o potporama, pored požurnica i molbi da joj se dostave podaci nema druge mogućnosti nego čekati da joj najvažniji i najveći davatelji dostave podatke kako bi Izvješće pripremila na dovoljno reprezentativnom uzorku i na taj način kvalitetno ispunila obvezu izrade godišnjeg izvješća o potporama.

1.1. Metodologije prikaza državnih potpora

U Godišnjem izvješću za 2009. godinu, iskazane su sve državne potpore (u daljnjem tekstu: potpore), za koje su davatelji potpora dostavili podatke. Potpore su iskazane sukladno metodologiji kojom su prikazane i potpore u Izvješću o potporama Europske komisije. Ukoliko Agenciji davatelji potpora nisu dostavili sve podatke o potporama, a raspoložemo informacijama kako su potpore ipak dodijeljene, procjenjuje se iznos tih potpora na temelju raspoloživih podataka te se one također prikazuje u Izvješću ali kao procjena.

U Izvješću su posebno iskazane potpore određenim sektorima, i to za poljoprivredu i ribarstvo te potpore za industriju i usluge. Potpore poljoprivredi i ribarstvu nisu detaljno analizirane jer one nisu predmet Zakona o državnim potporama, odnosno nadzora Agencije, već su uređene posebnim zakonodavstvom i u nadležnosti su Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Potpore za industriju i usluge iskazane su kao potpore za horizontalne ciljeve, sektorske potpore, potpore za regionalni razvoj te potpore dodijeljene na lokalnoj razini od strane jedinica lokalne i područne samouprave. Također je iskazana i detaljnija podjela potpora unutar grupe horizontalnih i sektorskih ciljeva. Iako su, sukladno metodologiji prikaza potpora u Europskoj uniji, regionalne potpore prikazane u okviru horizontalnih ciljeva, u ovom Izvješću su te potpore prikazane zasebno, kako bi se omogućio uvid u potpore koje su namijenjene osiguranju ravnomjernog regionalnog razvoja Republike Hrvatske.

Također, i potpore dodijeljene od strane jedinica lokalne i područne samouprave, prikazane su zasebno kako bi se dobio uvid u iznose i namjene tih potpora na lokalnoj razini.

Potpore za horizontalne ciljeve su potpore namijenjene poticanju razvoja malog i srednjeg poduzetništva, istraživanju i razvoju i inovacijama, zaštiti okoliša i uštedi

energije, ulaganju putem rizičnog kapitala, sanaciji i restrukturiranju poduzetnika u teškoćama, zapošljavanju te usavršavanju.

Budući da sektorske potpore mogu značajnije narušiti tržišno natjecanje, odobravaju se po posebnim pravilima za sljedeće sektore: brodogradnju, čelik, proizvodnju sintetičkih vlakana, audiovizualnu produkciju, emitiranje i proizvodnju radio i TV programa, proizvodnju električne energije i poštanske usluge, za promet (cestovni promet, promet unutarnjim plovnim putovima, željeznički promet, pomorski promet i zračni promet) i za poljoprivredu i ribarstvo, za koja vrijede posebna pravila dodjele potpora. I potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama se smatraju sektorskim potporama, ukoliko se radi o dodjeli pojedinačnim poduzetnicima, a ako se ova vrsta potpora dodjeljuje kroz programe malom i srednjem poduzetništvu, u tom slučaju se radi o horizontalnim potporama.

U ovom Izvješću su posebno prikazane potpore male vrijednosti koje se ne smatraju potporama u smislu Zakona, jer zbog iznosa ne mogu narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i EU, no ostaje činjenica kako veliki broj davatelja potpora svoje programe temelji upravo na tim potporama, kojima se u stvari dodjeljuju i značajna proračunska sredstava.

Potpore se dodjeljuju putem različitih instrumenata potpora, a najznačajniji su subvencije, porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice i otpis dugova prema državnim vjerovnicima, udjeli u vlasničkom kapitalu, povoljni zajmovi i izračunate potpore u jamstvima. U Prilogu 1. je dan popis svih instrumenata za dodjelu potpora, kao i metodologija za izračun elementa potpore kod pojedinog instrumenta, naročito u državnim jamstvima, gdje se primjenjuje metodologija u skladu s odgovarajućim propisima, kao što su Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencija državnih potpora („Narodne novine“, broj 2/10; dalje: Pravilnik) te Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj 39/09).

2. DRŽAVNE POTPORE U 2009. GODINI

Potpore su 2009. godini, u Republici Hrvatskoj iznosile 8.691,8 milijuna kuna, što je smanjenje za 9,1 posto u odnosu na 2008. godinu. Istodobno je i udio ukupnih potpora u BDP-u u 2009. godini smanjen u odnosu na 2008. godinu i iznosio je 2,61 posto, dok je u 2008. godini iznosio 2,79 posto, što predstavlja sniženje od 6,45 posto.

Potpore po zaposlenom u 2009. godini iznose 5.799,2 kune, što je smanjenje za 5,7 posto u odnosu na 2008. godinu kada su potpore po zaposlenom iznosile 6.149,8 kuna. Potpore po stanovniku, s 2.173,1 kune u 2008. godini, smanjene su na 1.975,4 kune u 2009. godini, što predstavlja smanjenje od 9,1 posto.

Tabela 1.: Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju 2007. - 2009.

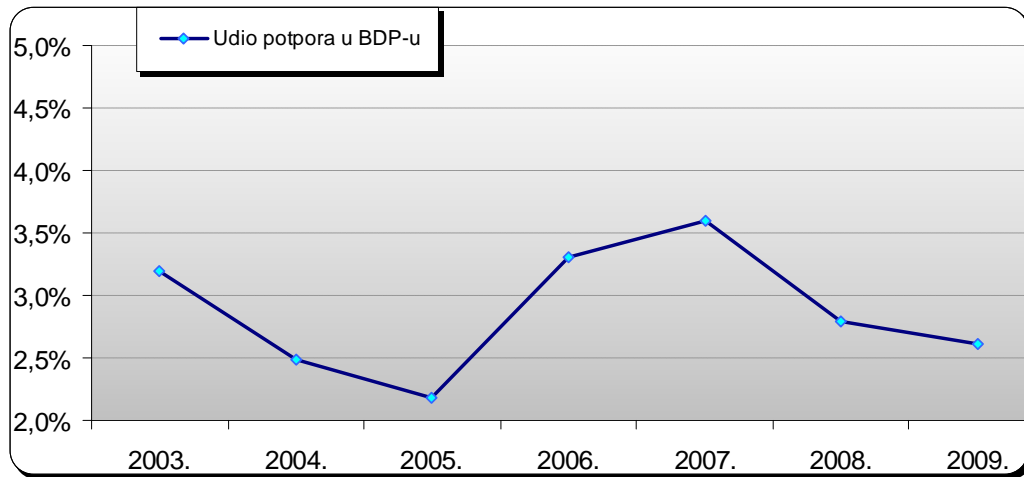
	Mjera	2007.	2008.	2009.	Indeks	
					2008/ 2007	2009/ 2008
Potpore	u mln HRK	11.295,2	9.561,8	8.691,8	85	91
Potpore	u mln EUR	1.539,7	1.323,8	1.184,2	86	89
BDP	u mln HRK	314.223,0	342.159,0	333.063,0	109	97
BDP	u mln EUR	42.832,9	47.369,6	45.379,2	111	96
Rashodi države	u mln HRK	108.008,0	115.292,4	117.924,0	107	102
Rashodi države	u mln EUR	14.723,0	15.961,5	16.066,9	108	101
Zaposleni	broj	1.516.909	1.554.805	1.498.784	102	96
Udio potpora u BDP-u	%	3,59%	2,79%	2,61%	78	93
Potpore po zaposlenome	HRK	7.446,2	6.149,8	5.799,2	83	94
Potpore po zaposlenome	EUR	1.015,0	851,4	790,1	84	93
Udio potpora u rashodima države	%	10,46%	8,29%	7,37%	79	89
Potpore po stanovniku Hrvatske	HRK	2.567,1	2.173,1	1.975,4	85	91
Potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	349,9	300,9	269,1	86	89

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna); podaci obrađeni u AZTN-u

U 2009. godini došlo je do smanjenja iznosa ukupno dodijeljenih potpora u odnosu na 2008. godinu u iznosu od 870 milijuna kuna, što je posljedica u najvećoj mjeri smanjenja sektorskih potpora, osobito onih dodijeljenih sektoru brodogradnje za 739,4 milijuna kuna. Smanjene su i potpore za sanaciju i restrukturiranje za iznos od 72 milijuna kuna, dok su potpore u sektoru prometa smanjene za 143,6 milijuna kuna.

Trend smanjivanja potpora razvidan je i ukoliko se promatra udio potpora u BDP-u u razdoblju od 2007. do 2009. godine. Naime, u 2007. godini udio potpora u BDP-u je iznosio 3,59 posto, 2,79 posto u 2008. Godini, a u 2009. 2,61 posto. Udio potpora u BDP-u u 2009. godini je za 27,3 posto manji u odnosu na 2007. godinu.

Slika 1.: Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju 2003. - 2009.

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore poljoprivredi i ribarstvu kao i potpore sektoru prometa u EU se ne promatraju samo s aspekta tržišta i učinka na tržišno natjecanje kao najveći dio potpora ostatku gospodarstva. Tomu je prilagođena i metodologija praćenja potpora spomenutim sektorima. U sektoru prometa se primjerice uglavnom radi o potporama kojima se kompenziraju troškovi obavljanja usluge od općeg gospodarskog interesa u korist društva u cjelini, a ne samo radi pomoći poduzetnicima koji pružaju te usluge. Stoga je uobičajeno te potpore prikazivati i odvojeno od potpora namijenjenim ostalim gospodarskim sektorima. Isto vrijedi i za potpore namijenjene poljoprivredi, ribarstvu i prometu. U sljedećoj tabeli prikazani su iznosi potpora te njihovi udjeli u BDP-u u razdoblju od 2007. do 2009. godine, s izuzetkom potpora za spomenute sektore.

Tabela 2.: Potpore u razdoblju 2007. - 2009. (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

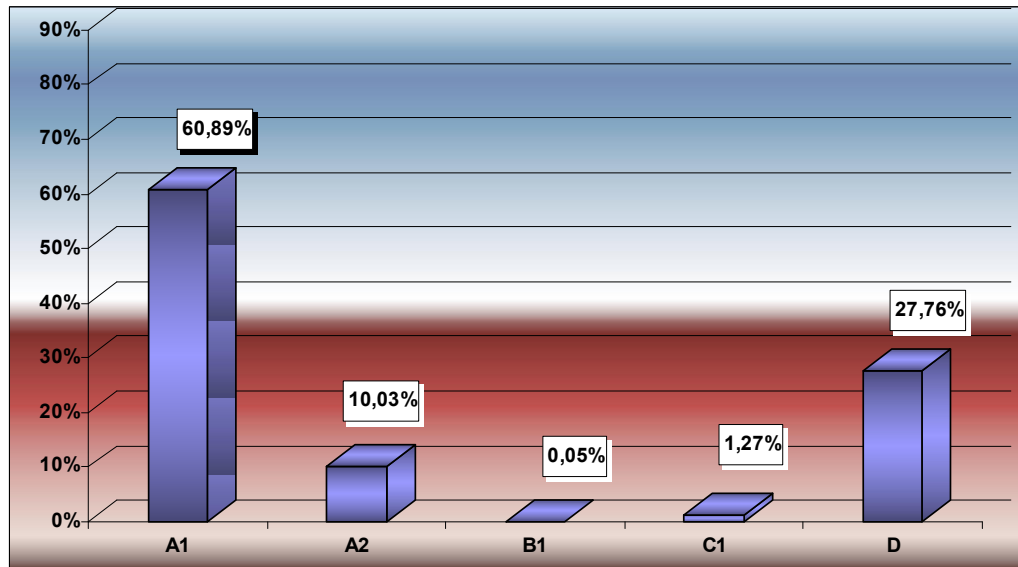
Mjera		2007.	2008.	2009.
Iznos potpore	u mln HRK	6.613,2	4.493,9	3.711,6
Iznos potpore	u mln EUR	901,5	622,1	505,7
BDP	u mln HRK	314.223,0	342.159,0	333.063,0
BDP	u mln EUR	42.832,9	47.369,6	45.379,2
Udio potpora u BDP-u	%	2,10	1,31	1,11

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore dodijeljene gospodarstvu bez poljoprivrede i ribarstva i prometa (kopneni, zračni i pomorski) u 2009. godini iznose 3.711,6 milijuna kuna što je za 17,41 posto manje u odnosu na potpore dodijeljene u 2008. godini, te za 43,88 posto manje u odnosu na 2007. godinu².

² Zakon ne obuhvaća dodjelu potpora poljoprivredi i ribarstvu, a potpore sektoru prometa u EU izuzimaju iz ukupnog prikaza dodijeljenih potpora, stoga se u ovom Izvješću koriste prikazi koji izuzimaju sektore poljoprivrede i ribarstva i prometa iz ukupnog prikaza potpora, a na osnovi kompenzacije troškova za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa.

Slika 2.: Potpore prema instrumentima dodjele u 2009. godini (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)³

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2009. godini najzastupljeniji oblik potpora gospodarstvu, a bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, su subvencije s udjelom od 60,89 posto, potom slijede jamstva s 27,76 posto te porezna oslobođenja i olakšice s udjelom od oko 10,03 posto. Povoljni zajmovi poduzetnicima zastupljeni su s udjelom od 1,27 posto, a udjeli u vlasničkom kapitalu s oko 0,05 posto.

I potpore sektoru željezničkog prometa, s obzirom na svoju specifičnost, imaju poseban značaj u odnosu na druge prometne sektore, tako da sljedeća tabela u prikazu potpora isključuje samo potpore dane željezničkom prometu, dok su zračni, pomorski i ostali kopneni promet uključeni u iznos potpora.

Tabela 3.: Ukupne potpore u razdoblju 2007. - 2009. (s poljoprivredom i ribarstvom, ali bez željezničkog prometa)

	Mjera	2007.	2008.	2009.
Iznos potpore	u mln HRK	10.389,4	8.704,6	7.982,3
Iznos potpore	u mln EUR	1.416,2	1.205,1	1.087,6
BDP	u mln HRK	314.223,0	342.159,0	333.063,0
BDP	u mln EUR	42.832,9	47.369,6	45.379,2
Udio potpora u BDP-u	%	3,31	2,54	2,40

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

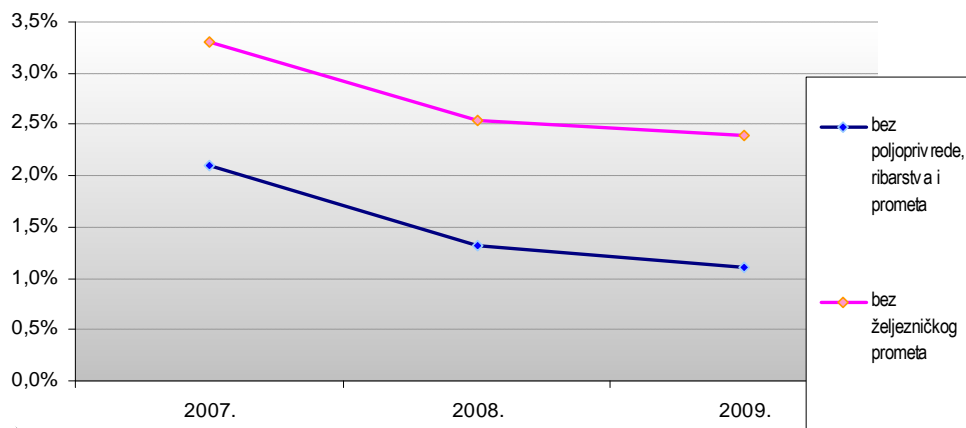
Potpore dodijeljene u 2009. godini željezničkom prometu iznosile su 709,5 milijuna kuna, u 2008. godini iznosile su 857,2 milijuna kuna, u 2007. godini 905,8 milijuna kuna. Uz navedeno, željeznici se dodjeljuju i sredstva za održavanje infrastrukture koja se ne

³ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B1 udjeli u vlasničkom kapitalu, C1 povoljni zajmovi, D izračunate državne potpore u jamstvima.

smatraju potporom u smislu Zakona jer se, premda za sada samo teoretski, tom infrastrukturom mogu koristiti i ostali pružatelji usluga prijevoza željeznicom.

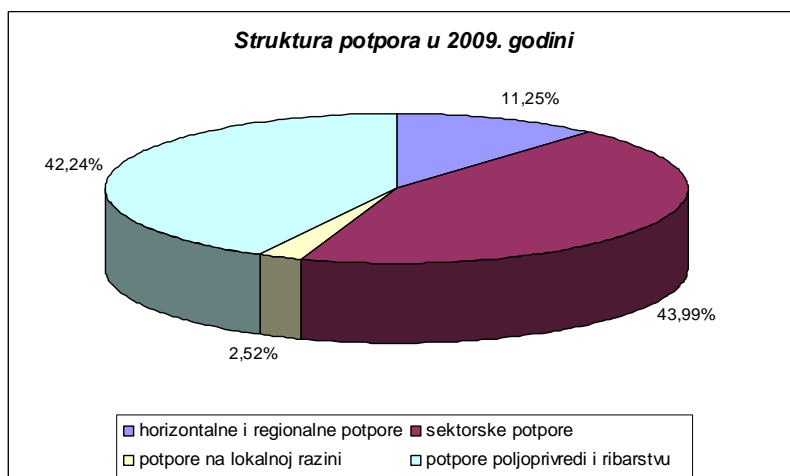
Udio potpora u BDP-u bez poljoprivrede i ribarstva i prometa te udio potpora u BDP-u bez željezničkog prometa i strukturu potpora prikazuju sljedeće slike.

Slika 3.: Udio potpora u BDP-u za razdoblje 2007. - 2009.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 4.: Struktura ukupno dodijeljenih potpora u 2009. godini

2.1. KATEGORIJE POTPORA

Kao i u prethodnoj 2008. godini, tako je i u 2009. godini nastavljen je trend smanjenja potpora, osim potpora poljoprivredi i ribarstvu koje su za 1,54 posto, odnosno 55,9 milijuna više u odnosu na 2008. godinu. Osobit pad potpora zabilježen je u sektoru industrija i usluga, i to za 925,9 milijuna kuna odnosno 15,57 posto.

Tabela 4.: Iznosi pojedinih kategorija potpora u razdoblju 2007. - 2009.

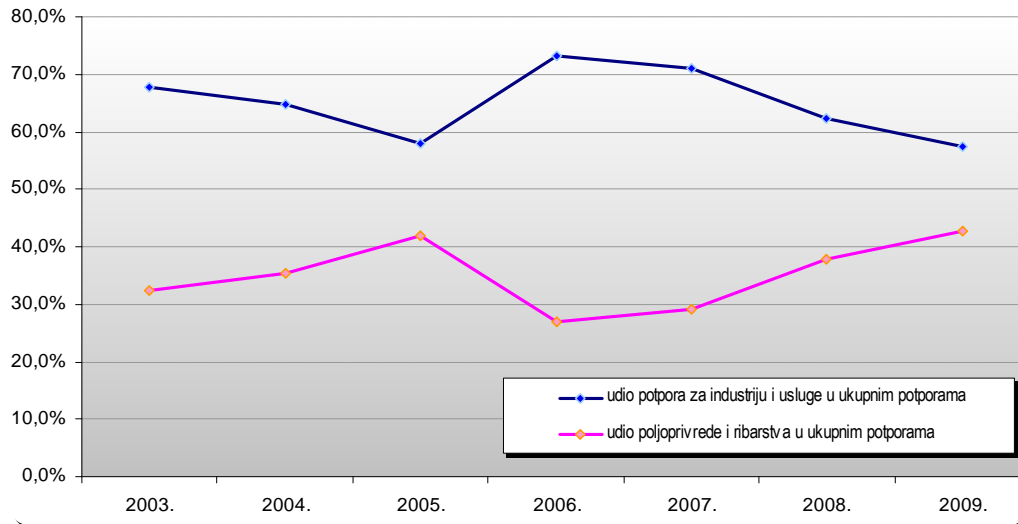
Kategorija	2007.			2008.			2009.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. <i>Poljoprivreda i ribarstvo</i>	3.274,8	446,4	28,99	3.615,1	500,5	37,81	3.671,0	500,2	42,24
2. <i>Industrija i usluge</i>	8.020,4	1.093,3	71,01	5.946,7	823,3	62,19	5.020,8	684,1	57,76
<i>Horizontalni ciljevi</i>	668,3	91,1	5,91	662,9	91,8	6,93	658,5	89,7	7,58
Istraživanje i razvoj i inovacije	160,9	21,9	1,42	209,5	29,0	2,19	139,1	19,0	1,60
Zaštita okoliša i očuvanje energije	20,7	2,8	0,18	37,2	5,2	0,39	64,6	8,8	0,74
Mali i srednji poduzetnici	53,4	7,3	0,47	172,3	23,9	1,80	228,3	31,1	2,63
Usavršavanje	182,6	24,9	1,62	68,9	9,5	0,72	53,9	7,3	0,62
Zapošljavanje	195,3	26,6	1,73	136,4	18,9	1,43	42,6	5,8	0,49
Kultura	55,4	7,6	0,49	38,6	5,3	0,40	36,4	5,0	0,42
Podupiranje pristupa financiranja u кризи	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	93,6	12,8	1,08
Posebni sektori	6.816,4	929,2	60,35	4.794,5	663,8	50,14	3.824,0	521,0	43,99
Proizvodnja čelika	196,3	26,8	1,74	0,0	0,0	0,00	2,2	0,3	0,03
Promet	1.407,2	191,8	12,46	1.452,8	201,1	15,19	1.309,2	178,4	15,06
Brodogradnja	3.125,3	426,0	27,67	1.892,1	261,9	19,79	1.152,7	157,1	13,26
Turizam	180,8	24,6	1,60	171,5	23,7	1,79	164,5	22,4	1,89
Radiotelevizijsko emitiranje	1.013,7	138,2	8,98	1.068,5	147,9	11,18	1.133,1	154,4	13,04
Ostali sektori	51,2	7,0	0,45	134,7	18,6	1,41	59,4	8,1	0,68
Sanacija i restrukturiranje	841,9	114,8	7,45	74,9	10,4	0,78	2,9	0,4	0,03
Regionalne potpore	340,9	46,5	3,02	310,9	43,0	3,25	319,4	43,5	3,67
Potpore na lokalnoj razini	194,8	26,6	1,73	178,4	24,7	1,87	218,9	29,8	2,52
UKUPNO	11.295,2	1.539,7	100,00	9.561,8	1.323,8	100,00	8.691,8	1.184,2	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema kategorijama potpora, u 2009. godini, potpore za horizontalne ciljeve i regionalne potpore čine 11,25 posto ukupnih potpora, a potpore dodijeljene posebnim sektorima u području industrije i usluga iznose 43,99 posto svih potpora (u najvećoj mjeri dodijeljene su sektoru prometa, brodogradnje i radiotelevizijskog emitiranja). Daljnjih 42,24 posto ukupno dodijeljenih potpora odnosi se na poljoprivredu i ribarstvo, a 2,52 posto na potpore na lokalnoj razini. Ukupne potpore, bez poljoprivrede i ribarstva, u 2009. godini iznosile su 5.020,8 milijuna kuna, što čini 1,51 posto udjela u BDP-u, a potpore bez poljoprivrede i ribarstva i prometa iznosile su 3.711,6 milijuna kuna odnosno 1,12 posto udjela u BDP-u.

U 2009. godini je došlo do promijene u strukturi ukupnih potpora, jer je povećan udio potpora poljoprivredi i ribarstvu za 1,54 posto, odnosno njihov udio u potporama: s 37,81 posto u 2008. godini, u 2009. godini se povećao na 42,24 posto. Udio potpora za industriju i usluge u ukupnim potporama je smanjen sa 62,19 posto u 2008. godini na 57,76 posto u ukupnim potporama 2009. godine.

Slika 5.: Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje 2003. - 2009.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U sektoru industrije i usluga u 2009. godini i dalje prevladavaju potpore određenim sektorima. Naime, sektorske potpore iznosile su 3.824 milijuna kuna, što čini 44 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama. Ipak je vidljivo značajno smanjenje tih potpora u odnosu na 2008. godinu i to za 970,5 milijuna kuna odnosno 20,24 posto. Istodobno, potpore za horizontalne ciljeve bilježe pad za 4,4 milijuna kuna te iznose 658,5 milijuna kuna, dok su u 2008. godini iznosile 662,9 milijuna kuna.

S obzirom da prema EU metodologiji u horizontalne ciljeve ulaze i regionalne potpore i potpore dodijeljene na lokalnoj razini, primjenom ove metodologije, horizontalne potpore bilježe rast od 3,87 posto, odnosno povećane su s 1.152,2 milijuna kuna u 2008. godini na 1.196,8 milijuna kuna u 2009. godini.

Pojedine kategorije potpora za horizontalne ciljeve i u 2009. godini bilježe rast. Porast u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu u ukupnom iznosu od 251,4 milijuna kuna bilježe potpore za zaštitu okoliša i očuvanje energije te za male i srednje poduzetnike. Prošle godine dodijeljene su i potpore za podupiranje pristupa financiranju realnog sektora u vrijeme globalne ekonomske krize u iznosu od 93,6 milijuna kuna. U okviru kategorije horizontalnih potpora smanjene su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, za usavršavanje i zapošljavanje te potpore u kulturi.

Regionalne potpore, dodijeljene u 2009. godini u iznosu od 319,4 milijuna kuna, više su za 2,73 posto nego 2008. godine kada su iznosile 310,9 milijuna kuna. Također, primjetan je i kontinuirani porast njihovog udjela u ukupno dodijeljenim potporama, s 3,02 posto u 2007. godini, na 3,25 posto u 2008. godini te 3,67 posto u 2009. godini. Regionalne potpore dodjeljivane su u najvećoj mjeri temeljem Zakona o poticanju ulaganja, zatim za financiranje pojedinih ciljnih skupina, za tekstilnu i kožarsku industriju te za razvoj širokopojasne infrastrukture pristupa internetu.

Potpore na lokalnoj razini u 2009. godini iznose 218,9 milijuna kuna odnosno njihov udio u ukupno dodijeljenim potporama iznosi 2,52 posto, što je za 40,5 milijuna ili 22,7 posto više u odnosu na 2008. godinu, odnosno 24,1 milijun ili 12,37 posto više u odnosu na 2007. godinu.

2.2.POTPORE PREMA INSTRUMENTIMA

Potpore se dodjeljuju kroz različite instrumente⁴ ili oblike potpora, a najznačajniji su: subvencije (A1), porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice (A2⁵), udjeli u vlasničkom kapitalu (B1), povoljni zajmovi (C1), državna jamstva (D).

U 2009. godini najzastupljeniji instrument potpora su subvencije kojima je dodijeljeno 7.009,8 milijuna kuna potpora, što čini 80,65 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama. Slijede državna jamstva u iznosu od 1.154,3 milijuna kuna ili 13,28 posto udjela, potom porezna oslobođenja i olakšice u iznosu od 372,4 milijuna kuna ili 4,28 posto udjela, te udjeli u vlasničkom kapitalu s iznosom od 106 milijuna kuna odnosno 1,22 posto i potpore u obliku povoljnih zajmova u iznosu od 49,3 milijuna kuna odnosno 0,57 posto.

Slijedom navedenog subvencije kao oblik potpora prevladavaju i u pojedinim sektorima. Primjerice, subvencije su najčešći oblik potpore poljoprivredi i ribarstvu te iznose 96,29 posto svih potpora dodijeljenih tom sektoru. U sektoru prometa one čine 92,83 posto potpora. Iako radiotelevizijska pristojba nije subvencija u uobičajenom smislu, jer ne predstavlja izravan proračunski izdatak, s obzirom da se radi o obvezi uređenoj Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji koji uređuje obvezu plaćanja pristojbe svim vlasnicima radio i TV prijemnika, spomenuta pristojba se za potrebe ovog Izvješća također smatra subvencijom. Subvencije se u okviru horizontalnih potpora najviše dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima kao i na razini jedinica lokalne i područne samouprave.

Potpore u obliku jamstava su 2009. godine, kao i prethodnih godina, dodjeljivane u brodogradnji, prometu i turizmu, dok potpore dodijeljene u obliku poreznih olakšica i oslobođenja prevladavaju kod horizontalnih potpora, osobito kada se radi o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije te kod regionalnih potpora koje su uređene posebnim zakonima.

⁴ U Prilogu 1. dan je popis instrumenata za dodjelu potpora, kao i metodologija za izračun elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

⁵ U skupinu instrumenata potpora oznake A2 osim poreznih izuzeća i olakšica i oslobođenja od plaćanja doprinosa, ulazi i otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima kao što su Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode, Hrvatska elektroprivreda i drugi.

Tabela 5.: Potpore prema instrumentima dodjele u 2009. (mln HRK)

Kategorija		A1	A2	B1	C1	D	Ukupno
1.	Poljoprivreda i ribarstvo	3.534,7	0,0	104,0	2,1	30,2	3.671,0
2.	Industrija i usluge	3.475,1	372,4	2,0	47,2	1.124,1	5.020,8
	Horizontalni ciljevi	475,1	160,0	0,0	23,4	0,0	658,5
	Istraživanje i razvoj i inovacije	31,6	107,5	0,0	0,0	0,0	139,1
	Zaštita okoliša i očuvanje energije	62,2	0,0	0,0	2,4	0,0	64,6
	Mali i srednji poduzetnici	208,8	0,0	0,0	19,5	0,0	228,3
	Usavršavanje	3,5	50,4	0,0	0,0	0,0	53,9
	Zapošljavanje	40,5	2,1	0,0	0,0	0,0	42,6
	Kultura	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	36,4
	Podupiranje pristupa financiranju u krizi	92,1	0,0	0,0	1,5	0,0	93,6
	Posebni sektori	2.697,1	3,6	0,0	15,3	1.108,0	3.824,0
	Proizvodnja čelika	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	2,2
	Promet	1.215,3	0,0	0,0	0,0	93,9	1.309,2
	Brodogradnja	283,1	0,0	0,0	0,0	869,6	1.152,7
	Turizam	58,9	3,6	0,0	9,0	93,0	164,5
	Radiotelevizijsko emitiranje	1.133,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1.133,1
	Ostali sektori	6,7	0,0	0,0	1,2	51,5	59,4
	Sanacija i restrukturiranje	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	2,9
	Regionalne potpore	102,1	208,8	0,0	8,5	0,0	319,4
	Potpore na lokalnoj razini	200,8	0,0	2,0	0,0	16,1	218,9
	UKUPNO	7.009,8	372,4	106,0	49,3	1.154,3	8.691,8

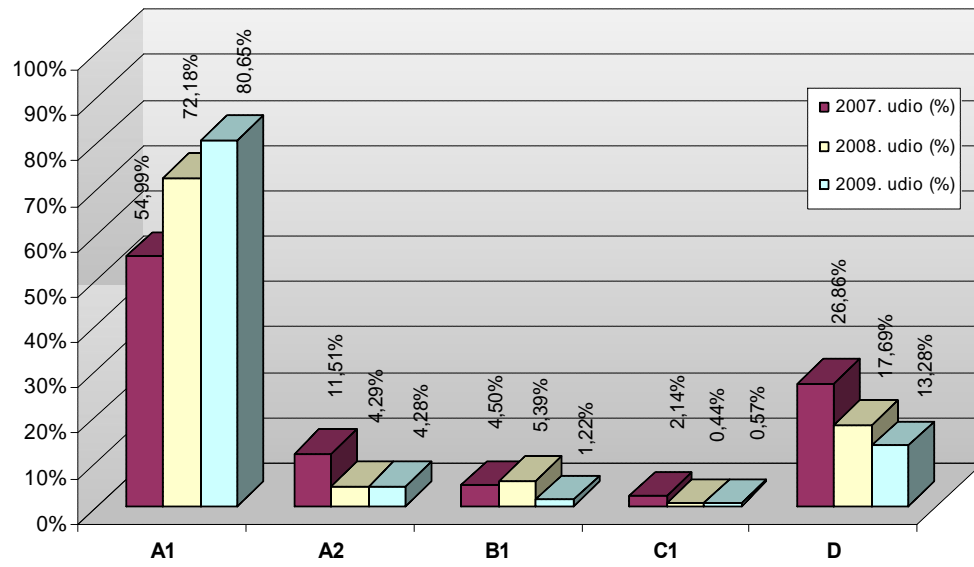
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Tabela 6.: Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje 2007. – 2009. (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2007.			2008.			2009.		
	u mln	u mln	udio (%)	u mln	u mln	udio (%)	u mln	u mln	udio (%)
	HRK	EUR		HRK	EUR		HRK	EUR	
A1	6.210,8	846,6	54,99	6.901,8	955,5	72,18	7.009,7	955,1	80,65
A2	1.299,7	177,2	11,51	410,6	56,8	4,29	372,4	50,7	4,28
B1	508,4	69,3	4,50	515,2	71,3	5,39	106,0	14,4	1,22
C1	242,1	33,0	2,14	42,4	5,9	0,44	49,3	6,7	0,57
C2	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00
D	3.034,2	413,6	26,86	1.691,8	234,2	17,69	1.154,4	157,3	13,28
	11.295,2	1.539,7	100,00	9.561,8	1.323,8	100,00	8.691,8	1.184,2	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 6.: Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje 2007. – 2009.

2.1.1. Državna jamstva kao instrument potpore

Državno jamstvo jedan je od značajnijih instrumenata potpora pa za ovaj instrument dodjele potpora vrijede specifična pravila⁶. Ta pravila, s jedne strane uređuju način i uvjete pod kojima se državna jamstva mogu dodjeljivati kao potpora, odnosno uvjete kada državna jamstva nisu potpora, a s druge strane uređuju metodologiju izračuna elementa potpore sadržanog u jamstvu.

Jednako kao i za druge instrumente potpora, osnovni kriteriji za utvrđivanje je li u nekom državnom jamstvu prisutan element potpore ili ne, uređeni su odredbama članka 3. stavka 1. Zakona⁷.

Međutim, Odlukom o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava⁸ utvrđeni su i specifični uvjeti koji moraju biti ispunjeni kako državno jamstvo ne bi predstavljalo potporu. Radi se o kriterijima koji se temelje na „načelu privatnog ulagača u tržišnom gospodarstvu“. U pravilu se smatra da državno jamstvo ne sadrži element potpore:

- ako zajmoprimac nije u financijskim teškoćama,
- državno jamstvo vezano je uz određenu financijsku transakciju, određenog je iznosa i vremenski je ograničeno,
- državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto zajma, odnosno financijske obveze,
- za jamstvo je plaćena tržišna cijena⁹.

Što se tiče metodologije izračuna potpore sadržane u jamstvu, kada nije udovoljeno naprijed navedenim kriterijima prema kojima se jamstvo ne smatra potporom, kod pojedinačnih državnih jamstava element potpore računa kao razlika između tržišne cijene jamstva i cijene koja je stvarno plaćena za to jamstvo. U onim slučajevima kada se tržišna cijena za jamstvo ne može odrediti, element potpore računa se kao protuvrijednost potpore u obliku kredita pod povoljnijim uvjetima, odnosno kao razlika između tržišne kamate, koju bi poduzetnik platio bez jamstva, i kamate postignute zahvaljujući državnom jamstvu, a nakon odbitka svih plaćenih premija¹⁰.

⁶ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj 39/09).

⁷ Sve potpore, pa tako i potpore sadržane u državnim jamstvima, su stvarni i potencijalni rashodi (ili umanjeni prihodi) države, koji su dodijeljeni od strane davatelja potpore i koji narušavaju, ili bi mogli narušiti, tržišno natjecanje davanjem prednosti korisniku potpore na tržištu, u onoj mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz SSP-a.

⁸ Krajem ožujka 2009. godine danom objave u „Narodnim novinama“ broj 39/09 stupila je na snagu Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava te je prestala važiti stara Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj 13/08).

⁹ Navedeni uvjeti odnose na pojedinačna državna jamstva, dok uvjeti koji isključuju postojanje potpore kod programa državnih jamstava obuhvaćaju i dodatne kriterije koji se odnose na samofinancirajuću prirodu i transparentnost programa. Također, pravila o državnim jamstvima izdanima za male i srednje poduzetnike predviđaju jednostavniju ocjenu u smislu sadržava li jamstvo potporu ili ne, iskazano u tzv. „premiji sigurne luke“. Navedeni uvjeti određeni su točkama 3.2. do 3.5. Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava.

¹⁰ Drugačija pravila odnose se na programe državnih jamstava, kao i na državna jamstva za male i srednje poduzetnike, kako je opisano u točkama 4.3. do 4.5. Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava.

Iznimno, ukoliko postoji vjerojatnost da poduzetnik korisnik kredita pokrivenog državnim jamstvom neće biti u mogućnosti vratiti taj kredit, protuvrijednost potpore u tom slučaju može biti jednaka cjelokupnom iznosu kredita kojeg to jamstvo pokriva. Ovo se posebno odnosi na one situacije kada je korisnik zajma u teškoćama, odnosno kada je jamstvo aktivirano, te je otplatu kredita preuzela država, a dug je otpisan.

U promatrane tri godine najveći broj državnih jamstava prikazan u Tabeli 7. izdan je za namjene koje se u smislu Zakona ne smatraju potporama (na primjer, za izgradnju cesta i autocesta, željezničke i lučke infrastrukture, za bolnice i slično).

Ostala državna jamstva dana su za namjene koje se smatraju potporama u smislu Zakona, i to u 2007. i 2008. godini za djelatnost brodogradnje, a u 2009. godini za djelatnost brodogradnje, pomorskog prometa i za energetski sektor (jamstva brodogradilištima, Jadroliniji Rijeka i poduzetniku Plinacro d.o.o. Zagreb).

Tabela 7.: Državna jamstva za razdoblje 2007. - 2009. (mln HRK)

Redni broj	Opis	2007.	2008.	2009.
1.	Ukupno izdana državna jamstva	14.989,1	7.866,7	9.392,1
2.	Izdana državna jamstva koja ne predstavljaju potporu	10.284,9	5.386,6	6.780,9
3.	Izdana državna jamstva s elementom potpore (red 1.-2.)	4.704,2	2.480,1	2.611,2
4.	Potpore sadržana u izdanim državnim jamstvima s elementom potpore (red 3.)	2.739,2	1.516,0	928,5
5.	Aktivirana jamstva s elementom potpore (bez brodogradnje)	279,2	152,3	209,8
6.	Ostala jamstva (davatelji jedinice lokalne i područne samouprave)	15,7	23,5	16,1
7.	Ukupan iznos potpora u jamstvima (red 4.+5.+6.)	3.034,2	1.691,8	1.154,4

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Ukupan iznos potpora sadržan u izdanim i protestiranim državnim jamstvima obuhvaća iznos potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima s elementom potpore, iznos aktiviranih državnih jamstava s elementom potpore, isključujući aktivirana jamstva za brodogradnju, te iznos državnih jamstava izdan od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Aktivirana državna jamstva u navedene tri godine odnose se na turizam, zračni promet, poljoprivredu i pomorski promet, te za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama.

U 2008. i 2009. godini u odnosu na 2007. godinu razvidan je pad ukupno izdanih državnih jamstava, kao i izdanih državnih jamstava s elementom potpore.

Isti trend prisutan je i kod onih jamstava koja sadrže potpore, kao i kod ukupnog iznosa potpora sadržanih u jamstvima. Pad vrijednosti ukupnog iznosa potpora sadržanih u jamstvima prvenstveno je rezultat manjeg ukupnog iznosa državnih jamstava izdanih za djelatnost brodogradnje.

U 2009. godini potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima za sektor brodogradnje iznosile su 869,6 milijuna kuna (što uključuje jamstva izdana poduzetnicima Uljanik

Brodogradilište d.d., 3. Maj Brodogradilište d.d., Brodogradilište Kraljevica d.d., Brodosplit – Brodogradilište d.o.o., Brodosplit – BSO d.o.o. i Brodotrogir d.d.), dok je za energetski sektor za poduzetnika Plinacro d.o.o. Zagreb, potpora iznosila 51,5 milijuna kuna, a za pomorski promet za poduzetnika Jadrolinija Rijeka 7,4 milijuna kuna. U istoj godini aktivirano je državnih jamstava u turizmu u iznosu od 93 milijuna kuna, u zračnom prometu 84,3 milijuna kuna, u poljoprivredi 30,2 milijuna kuna, te u pomorskom prometu 2,3 milijuna kuna. Tome treba dodati iznos od 16,1 milijun kuna, koliko su u 2009. godini dodijelile općine, gradovi i županije u obliku državnih jamstava, što ukupno čini 1.154,4 milijuna kuna potpora sadržanih u jamstvima.

Stopa rizika aktiviranja izdanih državnih jamstava odnosno ne vraćanja kredita pokrivenih jamstvom prikazana je u Tabeli 8., a predstavlja procijenjeni iznos tržišne cijene jamstava¹¹.

Kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje istih podataka u Izvješću, državna jamstva za brodogradnju prikazana su kao potpora u trenutku izdavanja svakog pojedinog jamstva (četvrti redak Tabele 7.), a ne u trenutku njegova aktiviranja.

No, kako bi se što vjernije prikazao porast rizika aktiviranja državnog jamstva u posljednje dvije godine, u Tabeli 8. su prilikom izračuna stope rizika aktiviranja državnih jamstava uzeta u obzir i ona aktivirana jamstva koja se odnose na jamstva izdana za kredite velikim hrvatskim brodogradilištima. Stoga je vidljivo da ta stopa u 2009. godini dosiže 80,76 posto.

Tabela 8.: Stopa rizika aktiviranja državnih jamstava za razdoblje 2007.–2009. (mln HRK)

Redni broj	Opis	2007.	2008.	2009.
1.	Izdana državna jamstva s elementom potpore	4.704,2	2.480,1	2.611,2
2.	Aktivirana jamstva za brodogradnju	0,0	289,7	1.898,9
3.	Ostala aktivirana jamstva s elementom potpore	279,2	152,3	209,8
4.	Ukupna aktivirana jamstva (red 2.+3.)	279,2	442,0	2.108,7
5.	Stopa rizika bez brodogradnje (red 3./1.)	5,94%	6,14%	8,04%
6.	Stopa rizika uključujući brodogradnju (red 4./1.)	5,94%	17,82%	80,76%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

¹¹ Odredbama Odluke o kriterijima za davanje državnih jamstava („Narodne novine“, broj 16/03 i 108/03) propisano je plaćanje provizije u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske u visini 0,5 posto nominalnog iznosa izdanog državnog jamstva. No, ta provizija daleko je manja od stvarnog rizika aktiviranja državnih jamstava prikazanog u Tabeli 8.

3. POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO

U 2009. godini poljoprivredi i ribarstvu¹² su dodijeljene potpore u iznosu od 3.671 milijun kuna, odnosno 55,9 milijuna kuna više u odnosu na 2008. godinu kada su iznosile 3.615,1 milijun kuna. Potpore ovom sektoru više su u 2009. godini za 1,54 posto u odnosu na prethodnu 2008. godinu, dok je njihov udio u ukupnim potporama povećan za 12,1 posto, a u BDP-u za 3,8 posto.

Kontinuirani rast potpora poljoprivredi i ribarstvu te nasuprot tomu, trend pada ukupnih potpora gospodarstvu vidljiv je i podataka navedenih u Tabeli 9.

Tabela 9.: Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2007. – 2009.

Poljoprivreda i ribarstvo	2007.		2008.		2009.		Indeks	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	2008/ 2007	2009/ 2008
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR		
Ukupne potpore	11.295,2	1.539,7	9.561,8	1.323,8	8.691,8	1.184,2	84,7	90,9
Potpore bez poljoprivrede i ribarstva	8.020,4	1.093,3	5.946,7	823,3	5.020,8	684,1	74,1	84,4
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.274,8	446,4	3.615,1	500,5	3.671,0	500,2	110,4	101,5
udio (%) u ukupnim potporama	28,99		37,81		42,24		130,4	111,7
udio (%) u BDP-u	1,04		1,06		1,10		101,4	104,3

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u 2009. godini u ukupnim potporama iznosi 42,24 posto, u 2008. godini 37,81 posto, a u 2007. godini 28,99 posto. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u BDP-u povećan je s 1,04 posto u 2007. godini na 1 posto u 2008. odnosno na 1,1 posto u 2009. godini.

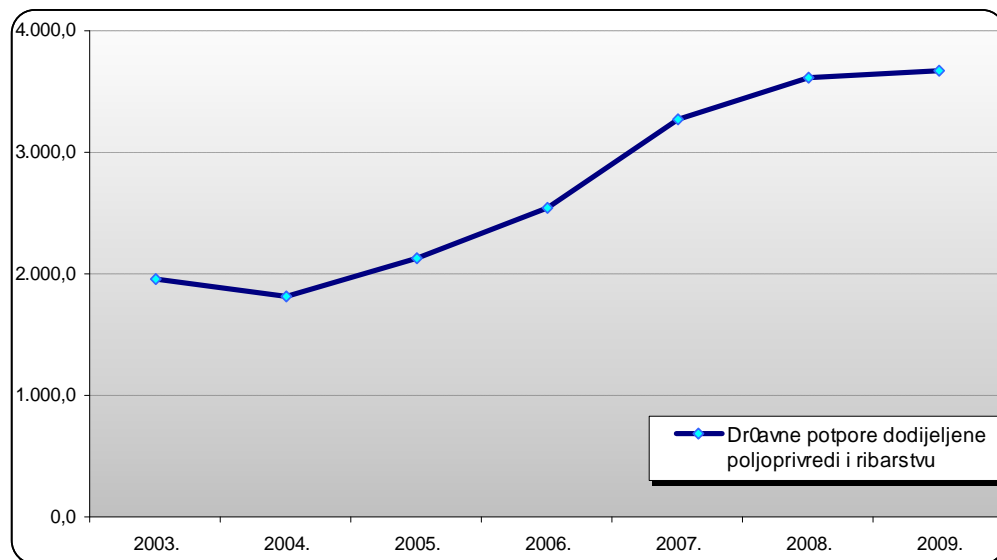
Potpore poljoprivredi i ribarstvu dodjeljivane su najvećim dijelom kroz subvencije (3.534,7 milijuna kuna što čini 96,29 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu), dokapitalizacijom u iznosu od 104 milijuna kuna kroz državna jamstva u iznosu od 30,2 milijuna kuna, te povoljnijim zajmovima u iznosu od 2,1 milijun kuna.

Spomenute potpore dodjeljivalo je Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, i to za ribarstvo u iznosu od 31,2 milijuna kuna, za poljoprivredu, lov i šumarstvo 2.935,7 milijuna kuna, te za ruralni razvoj 567,8 milijuna kuna. Od ostalih potpora ovom sektoru treba spomenuti potporu u iznosu od 30,2 milijuna kuna za plaćanja za aktivirana jamstva

¹² Na potpore u poljoprivredi i ribarstvu, uključivo prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, ne primjenjuju se odredbe Zakona i ostalih propisa o potporama donesenim sukladno Zakonu, stoga Agencija nije nadležna za njihovo odobravanje. Međutim, potpore u poljoprivredi i ribarstvu su prikazane u izvješću u smislu dodijeljenih iznosa u izvještajnom razdoblju prema podacima dobivenim od Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva financija, Hrvatskog fonda za privatizaciju i podacima o izvršenju državnog proračuna.

poduzetnika Sušionica d.o.o. Vrpolje te IPK Osijek, pretvaranje duga u vlasnički udio u iznosu od 104 milijuna kuna poduzetniku Vinka d.d. Vinkovci, te zajmove poduzetnicima u teškoćama za pozajmice u iznosu od 2,1 milijun kuna (Sušionica d.o.o. Vrpolje, Vinka d.d. Vinkovci, Dalmacijavino d.d. Split i Vupik Vukovar).

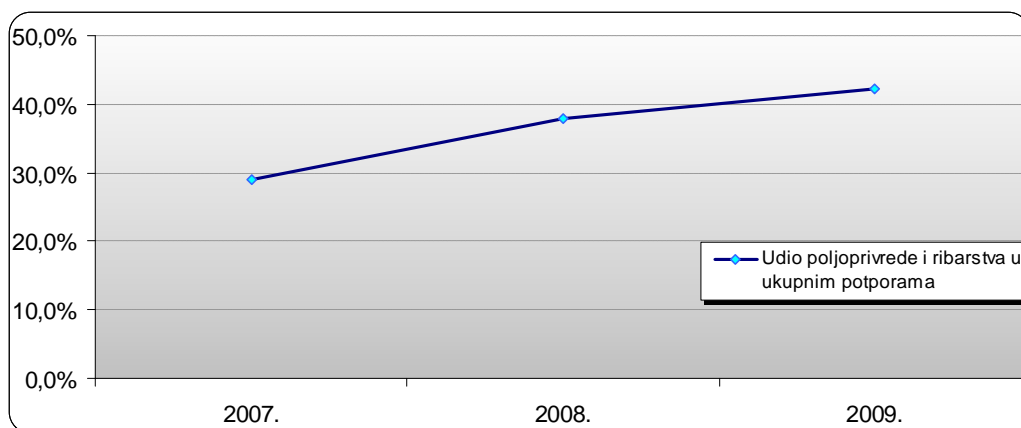
Slika 7.: Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2003. - 2009. (u tisućama HRK)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Dodjela potpora poljoprivredi i ribarstvu bilježi stalan rast od 2004. godine, premda je u 2008. i 2009. godini došlo do ublažavanja tog trenda u odnosu na rast ostvaren u razdoblju od 2005. do 2008. godine.

Slika 8.: Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje 2007. - 2009.

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

4. INDUSTRIJA I USLUGE

U 2009. godini potpore industriji i uslugama iznosile su 5.020,8 milijuna kuna, što je za 15,57 posto manje nego u 2008. godini kada su iste potpore iznosile 5.946,7 milijuna kuna, i 37,4 posto manje nego u 2007. godini kada su iznosile 8.020,4 milijuna kuna. Najveći udio potpora industriji i uslugama u 2009. godini odnosi se na sektorske potpore i to 76,16 posto, zatim 13,12 posto na horizontalne potpore, 6,36 posto na regionalne potpore i 4,36 posto na potpore dodijeljene na lokalnoj razini.

Potpore za horizontalne ciljeve imaju udio od 7,58 posto u ukupno dodijeljenim potporama i bilježe pad od 4,4 milijuna kuna u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, te pad za 9,8 milijuna kuna u odnosu na 2007. godinu. Iako su potpore za horizontalne ciljeve manje u 2009. godini u odnosu na prethodno razdoblje, ipak i u ovoj godini dolazi do rasta potpora za zaštitu okoliša i očuvanje energije, potpora za male i srednje poduzetnike te potpora za podupiranje pristupa financiranju u krizi. Kao što je već spomenuto, smanjene su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, za usavršavanje i zapošljavanje te za kulturu u odnosu na prethodne godine.

Pozitivan trend rasta zabilježen je kod potpora za regionalne ciljeve koje su namijenjene poticanju ravnomjernijeg regionalnog razvoja i rasta osobito malog i srednjeg poduzetništva. U 2009. godini te su potpore iznosile 319,4 milijuna kuna što je za 2,73 posto više nego u 2008. godini. Udio regionalnih potpora u ukupno dodijeljenim potporama u 2009. godini također je povećan te iznosi 3,67 posto.

Potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave u 2009. godini su za 22,7 posto više u odnosu na 2008. godinu, odnosno 12,37 posto više u odnosu na 2007. godinu¹³.

Ukoliko se u skupinu horizontalnih potpora uključe regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, tada horizontalne potpore iznose 1.196,8 milijuna kuna, a njihov udio u potporama industriji i uslugama 23,84 posto.

Tabela 10.: Potpore za razdoblje 2007. - 2009. (bez poljoprivrede i ribarstva)

Kategorija	2007.			2008.			2009.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	8.020,4	1.093,3	100,00	5.946,7	823,3	100,00	5.020,8	684,1	100,00
<i>Horizontalni ciljevi</i>	668,3	91,1	8,33	662,9	91,8	11,15	658,5	89,7	13,12
<i>Posebni sektori</i>	6.816,4	929,2	84,99	4.794,5	663,8	80,62	3.824,0	521,0	76,16
<i>Regionalne potpore</i>	340,9	46,5	4,25	310,9	43,0	5,23	319,4	43,5	6,36
<i>Potpore na lokalnoj razini</i>	194,8	26,6	2,43	178,4	24,7	3,00	218,9	29,8	4,36

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

¹³ Pozivu Agencije za dostavu podataka o dodjeli potpora za 2009. godinu odazvalo se 19 županija, uključujući Grad Zagreb, 106 gradova (od ukupno 126) i 355 općina (od ukupno 429).

4.1. HORIZONTALNE POTPORE

U 2009. godini došlo je do neznatnog pada potpora namijenjenih horizontalnim ciljevima u odnosu na prethodne dvije godine. Naime, horizontalne potpore u 2009. godini iznosile su 658,5 milijuna kuna, a pad u odnosu na 2008. godinu posljedica je, prije svega, smanjenja potpora za istraživanje i razvoj i inovacije, potpora za zapošljavanje te potpora za usavršavanje. Istodobno, potpore namijenjene malim i srednjim poduzetnicima te potpore za zaštitu okoliša i očuvanje energije bilježe rast. Pritom su potpore malim i srednjim poduzetnicima povećane su za 56 milijuna kuna, a potpore za zaštitu okoliša i očuvanje energije za 27,4 milijuna kuna.

Također je potrebno spomenuti da su u 2009. godini dodjeljivane i potpore za prevladavanje posljedica financijske i ekonomske krize. Naime, sukladno Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi, objavljenoj u „Narodnim novinama“ broj 56/09, (dalje u tekstu: Privremeni okvir) dodijeljeno je kroz nekoliko programa HBOR-a i Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva 93,6 milijuna kuna potpora. Međutim, uvođenje ove vrste potpora u konačnici nije potaklo rast horizontalnih potpora.

Tabela 11.: Horizontalne potpore za razdoblje 2007. – 2009.

Horizontalne potpore	2007.			2008.			2009.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP(%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP(%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP(%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	160,9	21,9	0,05	209,5	29,0	0,06	139,1	19,0	0,04
Zaštita okoliša i ušteda energije	20,7	2,8	0,01	37,2	5,2	0,01	64,6	8,8	0,02
Mali i srednji poduzetnici	53,4	7,3	0,02	172,3	23,9	0,05	228,3	31,1	0,07
Usavršavanje	182,6	24,9	0,06	68,9	9,5	0,02	53,9	7,3	0,02
Zapošljavanje	195,3	26,6	0,06	136,4	18,9	0,04	42,6	5,8	0,01
Kultura	55,4	7,6	0,02	38,6	5,3	0,01	36,4	5,0	0,01
Podupiranje pristupa financiranju u krizi	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	93,6	12,8	0,03
UKUPNO	668,3	91,1	0,21	662,9	91,8	0,19	658,5	89,7	0,20

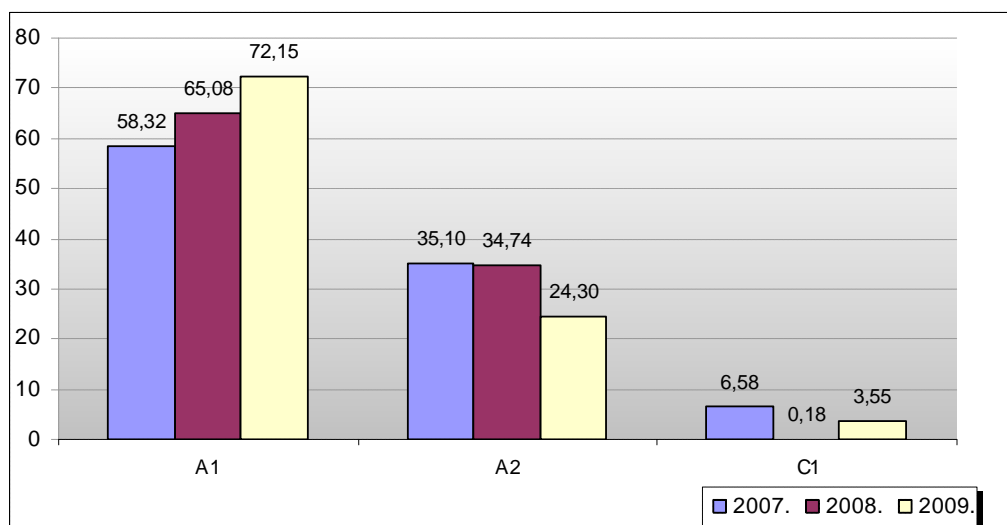
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Najveći udio u strukturi horizontalnih potpora u 2009. godini od 34,67 posto odnosi se na potpore malim i srednjim poduzetnicima. Zatim slijede potpore za istraživanje i razvoj i inovacije s udjelom od 21,12 posto, dok potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi čine 14,21 posto ukupnih horizontalnih potpora. Potpore namijenjene zaštiti okoliša i uštedi energije u 2009. godini čine 9,81 posto, dok se najmanji udjeli horizontalnih potpora odnose na potpore za usavršavanje s 8,19 posto, potpore za zapošljavanje sa 6,47 posto te potpore kulturi s 5,53 posto.

Davatelji potpora najvećim dijelom dodjeljuju horizontalne potpore u obliku subvencija i poreznih olakšica i oslobođenja. Naime, u 2009. godini 72,15 posto ukupnih potpora

namijenjenih horizontalnim ciljevima dodijeljeno je u obliku subvencija. Na porezne olakšice i oslobođenja u 2009. godini odnosi se 24,3 posto, dok je preostali dio horizontalnih potpora, 3,55 posto, dodijeljen u obliku povoljnih zajmova. Promatrajući trogodišnje razdoblje, zamjetan je prevladavajući udio potpora u obliku subvencija u ukupnim horizontalnim potporama. Međutim, dok udio subvencija u ukupnim horizontalnim potporama raste u promatranom razdoblju, porezne olakšice i oslobođenja bilježe pad sa 34,74 posto u 2008. godini na već spomenutih 24,3 posto u 2009. godini.

Slika 9.: Horizontalne potpore prema instrumentima dodjele¹⁴ za razdoblje 2007. – 2009. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.1.1. Istraživanje i razvoj i inovacije

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj: 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07), proširen je sustav poreznih olakšica namijenjenih istraživačko-razvojnim projektima, uz istodobno usklađivanje s propisima o potporama. Potporama u obliku poreznih olakšica stvoreni su temelji i potaknuti korisnici potpora na povećanje ulaganja u istraživačko razvojne projekte u gospodarstvu.

Međutim, u 2009. godini potpore za istraživanje i razvoj i inovacije iznose 139,1 milijun kuna, što je 70,4 milijuna kuna, odnosno 33,6 posto manje nego u 2008. godini. Udio ove kategorije potpora u ukupnim potporama namijenjenim horizontalnim ciljevima u 2009. godini iznosi tek 21,12 posto u odnosu na 31,6 posto prethodne godine.

¹⁴ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B1 udjeli u vlasničkom kapitalu, C1 povoljni zajmovi, C2 ostali instrumenti, D izračunate potpore u financijskim jamstvima

Dugoročno, premda razumljiv s obzirom na krizno vrijeme u kojem je poslovalo gospodarstvo u 2009. godini, pad potpora za istraživanje i razvoj i inovacije, ipak je pokazatelj koji ne jamči brzi oporavak i rast konkurentnosti hrvatskih poduzetnika.

Tabela 12.: Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje 2007. – 2009.

Istraživanje i razvoj i inovacije	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	4,9	0,7	46,9	6,5	31,6	4,3
A2 porezne olakšice	156,0	21,3	162,6	22,5	107,5	14,6
UKUPNO	160,9	21,9	209,5	29,0	139,1	19,0
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	24,08		31,60		21,12	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,01		3,52		2,77	
Udio (%) u ukupnim potporama	1,42		2,19		1,60	
Udio (%) u BDP-u	0,05		0,06		0,04	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u 2009. godini dodijelilo je sljedeće potpore za istraživanje i razvoj i inovacije: temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, odnosno Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu, u iznosu od 107,5 milijuna kuna u obliku poreznih olakšica te subvencije u iznosu od 31,6 milijuna kuna sukladno Smjernicama za poticanje Programa hrvatskog inovacijskog tehnološkog sustava (RAZUM, KONCRO, IRCRO, TEST) raznim poduzetnicima, od kojih su najveći korisnici Banko d.o.o. Split, Ekovent d.o.o. Novo Čiče, TGL Stimulacijski servisi d.o.o. Zagreb te Iturus sum d.o.o. Zagreb.

Istodobno, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je dodijelilo još 277.604,71 kunu potpora male vrijednosti sukladno Programu poticaja razvoja i primjene novih tehnologija u malom gospodarstvu.

Ukoliko se, na taj način dodijeljene potpore male vrijednosti, pridodaju potporama za istraživanje i razvoj prikazanih u Tabeli 12., ukupan iznos potpora dodijeljen za istraživanje i razvoj i inovacije u 2009. godini iznosi 139,4 milijuna kuna.

Potpore za projekte istraživanja i razvoja i inovacije¹⁵ mogu se dodjeljivati za kategorije temeljnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja, studije tehničke izvedivosti te inovacije. Intenzitet potpore za temeljno istraživanje može iznositi i do 100 posto opravdanih troškova, za primijenjeno istraživanje do 70 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, 60 posto za srednje te 50 posto za velike poduzetnike, dok se potpora za razvojno istraživanje može dodijeliti do iznosa od 45 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, do 35 posto za srednje, te 25 posto za velike poduzetnike.

U slučajevima zajedničke suradnje između dva ili više neovisnih poduzetnika, za prekogranične projekte za velike poduzetnike s uključenim najmanje jednim malim ili srednjim poduzetnikom ili

¹⁵ Odluka o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 84/07.

zajedničku suradnju između jednog poduzetnika i istraživačke organizacije, ili za širenje rezultata projekta bez naknade, intenzitet potpore za primijenjeno i razvojno istraživanje moguće je uvećati za dodatnih 15 postotnih bodova. Na taj način, intenzitet potpore za primijenjena istraživanja može iznositi 80 posto opravdanih troškova za male poduzetnike (maksimalni intenzitet), 75 posto za srednje poduzetnike i 65 posto za velike poduzetnike, dok za razvojno istraživanje u odnosu na opravdane troškove može iznositi do 60 posto za male poduzetnike, 50 posto za srednje poduzetnike i 40 posto za velike poduzetnike.

Opravdani troškovi mogu uključivati troškove rada zaposlenih koji se isključivo bave istraživačkim aktivnostima, troškove za instrumente, opremu i nekretnine koji se isključivo i stalno koriste za istraživačke aktivnosti, troškove ugovornih istraživanja, tehničkog znanja i патената, troškove za savjetodavne i slične usluge namijenjene isključivo istraživačkim aktivnostima, te dodatne režijske troškove i druge operativne troškove koji nastaju neposredno kao posljedica istraživanja i razvoja.

Potpore za studije tehničke izvedivosti moguće je dodijeliti za troškove studija koje su priprema primijenjenom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 75 posto opravdanih troškova, odnosno 65 posto velikim poduzetnicima, te za studije koje su priprema razvojnom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 50 posto opravdanih troškova, odnosno 40 posto velikim poduzetnicima.

Potpore za inovacije mogu se dodijeliti inovacijskim clusterima, mladim poduzetnicima koji se bave inovacijama, istraživačkim organizacijama i posrednicima koji su specijalizirani za područje inovacija kao primatelji potpora u smislu članka 87. stavka 1. Ugovora o EZ-u, za javno financiranje netržišnih i tržišnih aktivnosti, za inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru pružanja usluga te za savjetodavne usluge o inovacijama i za usluge koje potiču inovacije.

4.1.2. Zaštita okoliša i ušteda energije

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije bilježe najznačajniji rast u odnosu na ostale horizontalne potpore. U 2009. godini je dodijeljeno 64,6 milijuna kuna potpora, odnosno 73,66 posto više u odnosu na prethodnu 2008. godinu, kada je ukupno dodijeljeno 37,2 milijun kuna potpora za ove namjene. Pri tome, najveći dio potpora dodijeljen je u obliku subvencija, 62,2 milijuna kuna, dok se preostali dio odnosi na povoljnije zajmove u iznosu od 2,4 milijuna kuna.

Tabela 13.: Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje 2007. - 2009.

Zaštita okoliša i ušteda energije	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	18,4	2,5	36,0	5,0	62,2	8,5
C1 Povoljniji zajmovi	2,3	0,3	1,2	0,2	2,4	0,3
UKUPNO	20,7	2,8	37,2	5,2	64,6	8,8
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	3,10		5,61		9,81	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,26		0,63		1,29	
Udio (%) u ukupnim potporama	0,18		0,39		0,74	
Udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Najveći davatelj potpora u 2009. godini je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost koji je temeljem Programa rada Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost dodijelio 37,7 milijuna kuna potpora, od čega prevladavaju subvencije u iznosu od 35,3 milijuna kuna. Pri tome, neki od najvećih korisnika potpora su Koksar d.o.o. Bakar, TEF Šibenik te Salonit d.d. Vranjic.

Od ukupnog iznosa dodijeljenih subvencija u 2009. godini, iznos od 26,9 milijuna kuna, dodijelilo je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture temeljem programa Međuobalna plovidba 2008. – 2011. i Programa gradnje brodova za hrvatske brodare u razdoblju od 2007. do 2011. godine. Navedena sredstva dodjeljivana su u obliku subvencija poduzetnicima kao što su Lošinjska plovidba - Brodarstvo d.d. Mali Lošinj, Tankerska plovidba d.d. Zadar, Uljanik plovidba d.d. Pula te Jadranski pomorski servisi d.d. Rijeka.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, kao najveći davatelj potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije, dodijelio je u 2009. godini i potpore male vrijednosti za iste namjene, u iznosu od 18,6 milijuna kuna. Kada se navedeni iznos potpora male vrijednosti doda iznosu ukupno dodijeljenih potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije od 64,6 milijuna kuna, razvidno je da ukupan iznos dodijeljenih potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije u 2009. godini iznosi 83,2 milijuna kuna.

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije¹⁶ mogu se dodjeljivati za sljedeće namjene: ulaganja ili nabavu novih transportnih vozila kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, ranu prilagodbu malih i srednjih poduzetnika budućim standardima Zajednice, istraživanje zaštite okoliša, uštedu energije i promicanje obnovljivih izvora energije, ulaganje u visoko učinkovitu kogeneraciju, energetska učinkovito daljinsko grijanje, gospodarenje otpadom, zbrinjavanje onečišćenih lokacija, premještanje poduzetnika.

Potpore poduzetnicima koji premašuju standarde zaštite okoliša ili povećavaju razinu zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, potpore za istraživanje zaštite okoliša, potpore za gospodarenje otpadom, potpore za energetska učinkovito daljinsko grijanje te potpore za premještanje poduzetnika mogu se dodijeliti za ulaganja do visine 50 posto opravdanih troškova za velike poduzetnike, 60 posto za srednje i 70 posto za male poduzetnike.

Intenzitet potpora za uštedu energije, obnovljive izvore energije, potpora za kogeneraciju te potpora za ekološke inovacije kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda iznosi do 60 posto opravdanih troškova ulaganja. Ukoliko se te potpore dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima, intenzitet potpore uvećava se za 10 postotnih bodova za srednje poduzetnike i 20 postotnih bodova za male poduzetnike.

Međutim, potpore za uštedu energije, obnovljive izvore energije i kogeneraciju mogu se dodjeljivati i kao operativne potpore pod uvjetom da su ograničene na naknadu dodatnih troškova proizvodnje u usporedbi s tržišnim cijenama predmetnih proizvoda ili usluga. Takve potpore moraju biti ograničene po vremenu trajanja i postupno se smanjivati.

¹⁶ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 154/08.

U slučaju provedbe javnog natječaja, odnosno postupka prikupljanja ponuda, intenzitet potpora kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, potpora za obnovljive izvore energije te potpora za kogeneraciju može iznositi do 100 posto opravdanih troškova ulaganja.

Intenzitet potpore za ranu prilagodbu budućim standardima za zaštitu okoliša, ukoliko je prilagodba provedena između jedne i tri godine prije dana stupanja na snagu standarda, iznosi velikim poduzetnicima 10 posto, srednjim poduzetnicima 15 posto te malim poduzetnicima 20 posto opravdanih troškova. Ukoliko je prilagodba provedena više od tri godine prije dana stupanja na snagu standarda intenziteti se uvećavaju za dodatnih 5 postotnih bodova.

Opravdani troškovi potpore za ulaganja ili nabavu novih transportnih vozila kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, ranu prilagodbu malih i srednjih poduzetnika budućim standardima zajednice, uštedu energije i promicanje obnovljivih izvora energije, ulaganje u visoko učinkovitu kogeneraciju, energetske učinkovito daljinsko grijanje i gospodarenje otpadom odnose se na dodatne troškove ulaganja nužne za postizanje namjene za koju se pojedina potpora dodjeljuje. Opravdani troškovi potpore za istraživanje zaštite okoliša odnose se na troškove istraživanja, za potpore za zbrinjavanje onečišćenih lokacija na troškove zbrinjavanja umanjene za rast cijene zemljišta, te za potpore za premještanje poduzetnika na razliku prihoda i rashoda vezanih uz napuštanje postrojenja ili zemljišta i kupnje odnosno izgradnje novog.

4.1.3. Zapošljavanje

U promatranom trogodišnjem razdoblju, primjetan je stalan pad potpora za zapošljavanje. U 2009. godini ukupno je dodijeljeno 42,6 milijuna kuna potpora za ove namjene, što je 68,77 posto manje u odnosu na 2008. godinu kada su potpore iznosile 136,4 milijuna kuna. Udio potpora za zapošljavanje u ukupno dodijeljenim horizontalnim potporama značajno je smanjen u odnosu na prethodne godine te iznosi 6,47 posto.

Tabela 14.: Potpore za zapošljavanje za razdoblje 2007. - 2009.

Zapošljavanje	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	172,0	23,4	132,2	18,3	40,5	5,5
A2 porezne olakšice	23,3	3,2	4,2	0,6	2,1	0,3
UKUPNO	195,3	26,6	136,4	18,9	42,6	5,8
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	29,22		20,58		6,47	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,44		2,29		0,85	
Udio (%) u ukupnim potporama	1,73		1,43		0,49	
Udio (%) u BDP-u	0,06		0,04		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore za zapošljavanje, najvećim dijelom u obliku subvencija i poreznih olakšica dodjeljivali su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo financija te Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Najveći davatelj subvencija za zapošljavanje u 2009. godini je Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, koji je u tu svrhu dodijelio 21,2 milijuna kuna temeljem Odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom poduzetnicima Belišće d.d. Belišće, DES Split, Ericsson Nikola Tesla Zagreb, Biokalnik – IPA d.o.o. Koprivnica, Privredna banka Zagreb d.d. Zagreb, Suvenir Arbor Vitae d.o.o. Sirač, LADA d.o.o. Zagreb i ostalima.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva potpore je dodjeljivalo temeljem Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje 2009. do 2010. godine, i to 18,4 milijuna kuna u obliku subvencija, poduzetnicima Vodoskop d.o.o. Zagreb, Toplice Sveti Martin d.d., Adriatic.hr d.o.o. i ostalima. Ostatak subvencija Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dodijelilo je temeljem Zakona o poticanju ulaganja u iznosu od 0,9 milijun kuna poduzetnicima GALKO d.o.o. Mali Bukovec, Ferokotao d.o.o. Donji Kraljevec, TRIKO d.o.o. te ALCA Zagreb d.o.o.

Nadalje, sukladno Zakonu o porezu na dobit, u 2009. godini dodijeljeno je 2,1 milijun kuna potpora za zapošljavanje kroz porezne olakšice.

Pored potpora za zapošljavanje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dodjeljivao je u 2009. godini, i potpore male vrijednosti temeljem Olakšica i poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom. Navedene potpore iznose 19,5 milijuna kuna.

Potpore male vrijednosti za zapošljavanje dodjeljivalo je i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine. U 2009. godini Ministarstvo je dodijelilo 5,2 milijuna kuna iz navedenog Programa.

Ukupno gledajući, u 2009. godini za zapošljavanje je, uključujući 24,7 milijuna kuna potpora male vrijednosti, dodijeljeno ukupno 67,3 milijuna kuna potpora.

Potpore za zapošljavanje¹⁷ mogu se dodijeliti za otvaranje novih radnih mjesta, zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju, radnika s invaliditetom, i za naknadu dodatnih troškova prilikom zapošljavanja radnika s invaliditetom.

Potpore za zapošljavanje na područjima koja imaju pravo na regionalnu potporu mogu se dodijeliti svim poduzetnicima u iznosu određenom u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da korisnik potpore doprinese najmanje s 25 posto vlastitih sredstava. Potpore za otvaranje novih radnih mjesta na područjima koja nemaju pravo na regionalnu potporu, mogu se dodijeliti samo malim i srednjim poduzetnicima, i to malim poduzetnicima u iznosu do 20 posto opravdanih troškova i srednjim poduzetnicima u iznosu do 10 posto opravdanih troškova. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te troškovi plaća za radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja u razdoblju od dvije godine.

Pri zapošljavanju radnika u nepovoljnom položaju, intenzitet potpore na prelazi 50 posto troškova plaća u razdoblju od najviše 12 mjeseci nakon zapošljavanja. Ukoliko je radnik u

¹⁷ Odluka o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 37/09.

izrazito nepovoljnom položaju, opravdani troškovi mogu biti troškovi plaća u razdoblju od najviše 24 mjeseca nakon zapošljavanja. Poslodavcu koji zapošljava radnika s invaliditetom, moguće je dodijeliti potporu koja ne prelazi 75 posto troškova plaća u razdoblju zaposlenosti radnika s invaliditetom. Također, moguće je dodijeliti i potporu za opravdane troškove prilagodbe poslovnih prostora, nabave opreme koju koriste radnici s invaliditetom, zapošljavanja osoblja za pomoć radnicima s invaliditetom, troškove izgradnje i širenja poduzetnika, administrativne i troškove prijevoza izravno vezane uz zapošljavanje osoba s invaliditetom. U tom slučaju, intenzitet potpore iznosi 100 posto opravdanih troškova.

4.1.4. Mali i srednji poduzetnici

Iznimno značajan dio hrvatskog gospodarstva čine mali i srednji poduzetnici koji, osobito u razdoblju globalne gospodarske krize, teško nalaze izvore financiranja. Iz navedenog razloga, značajan dio sustava potpora čine potpore malim i srednjim poduzetnicima koje su u 2009. godini iznosile 228,3 milijuna kuna. Promatrajući trogodišnje razdoblje, razvidno je da potpore malim i srednjim poduzetnicima kontinuirano rastu te zauzimaju sve veći udio u potporama namijenjenim horizontalnim ciljevima.

Tabela 15.: Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju 2007. - 2009.

Mali i srednji poduzetnici	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	11,7	1,6	172,3	23,9	208,8	28,4
C1 Povoljniji zajmovi	41,7	5,7	0,0	0,0	19,5	2,7
UKUPNO	53,4	7,3	172,3	23,9	228,3	31,1
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	7,99		25,99		34,67	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,67		2,90		4,55	
Udio (%) u ukupnim potporama	0,47		1,80		2,63	
Udio (%) u BDP-u	0,02		0,05		0,07	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Najvećim dijelom malim i srednjim poduzetnicima u 2009. dodjeljivane su potpore u obliku subvencija, i to u iznosu od 208,8 milijuna kuna, dok je preostali iznos potpora od 19,5 milijuna kuna, dodijeljen u obliku povoljnijih zajmova. Subvencije su najvećim dijelom dodjeljivali Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak dodijelila je 80,2 milijuna kuna subvencija temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina poduzetnicima poput Munja d.d. Zagreb, Zlatni otok d.d. Krk, Pršut Voštane d.o.o. Trilj i ostalima. Također je dodijelila i potpore u obliku povoljnijih zajmova u iznosu od 19,5 milijuna kuna, poduzetnicima Eko Velebit d.o.o. Gračac, AG Berešić & sinovi d.o.o. Drage, Congama d.d. Trakošćan, Bratelj turistička agencija d.o.o. Gornji Uljanik i ostalima.

Istodobno, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva dodjeljivalo je subvencije malim i srednjim poduzetnicima temeljem dva programa i to

na temelju Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske od 2006. do 2010. godine u ukupnom iznosu od 62,9 milijuna kuna. Potpore iz ovog Programa koristili su poduzetnici: Drvena industrija Čazma d.o.o., Spačva d.d. Vinkovci, Lokve d.d., Finvest Corp d.d., TVIN d.o.o. Virovitica itd. Također, 65,7 milijuna kuna sukladno Projektu socijalnog i gospodarskog oporavka područja od posebne državne skrbi u Republici Hrvatskoj dodijeljeno je poduzetnicima Minigradnja d.o.o. Vodice, Eko Velebit d.o.o. Gračac, TOKA-PAN promet d.o.o. Ilok, Arator d.o.o. i ostalima.

Mali i srednji poduzetnici su pored navedenih potpora u iznosu od 228,3 milijuna kuna u 2009. godini imali mogućnost korištenja potpora male vrijednosti u iznosu od 157,7 milijuna kuna kroz programe Fonda za razvoj i zapošljavanje, Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Ukupno, malim i srednjim poduzetnicima u 2009. godini je dodijeljeno 386 milijuna kuna potpora putem različitih oblika i kroz različite programe većeg broja davatelja potpora (ministarstava, fondovi i agencije).

Potpore malim i srednjim poduzetnicima na području koje ima pravo na regionalnu potporu, mogu se dodijeliti do gornje granice određene u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da se ulaganje očuva u tome području najmanje tri godine nakon zaključenja ulaganja, te da korisnik potpore u takvim ulaganjima sudjeluje s najmanje 25 posto vlastitih sredstava. Međutim, ulaganja i otvaranje novih radnih mjesta mogu pridonijeti gospodarskom razvitku i u regijama koje nemaju pravo na regionalnu potporu te se također smatra da malim i srednjim poduzetnicima u tim područjima treba pomoći u prevladavanju teškoća koje proizlaze iz njihove veličine.

Stoga je potpore za male i srednje poduzetnike moguće dodijeliti¹⁸ za poticanje ulaganja i zapošljavanje, za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima i izložbama.

Opravdani troškovi odnose se na troškove ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, na troškove bruto plaća za novootvorena radna mjesta povezana s ulaganjem za dvogodišnje razdoblje, troškove savjetodavnih usluga koje pružaju vanjski konzultanti te troškove najma, postavljanja i vođenja štanda za prvo sudjelovanje poduzetnika na pojedinom sajmu ili izložbi. Radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja mogu se smatrati opravdanim troškovima ukoliko zadovoljavaju sljedeće uvjete: radno mjesto mora biti povezano s provedbom projekta početnih ulaganja i mora biti popunjeno tijekom tri godine nakon dovršenoga ulaganja; projekt ulaganja mora osigurati povećanje broja radnika u poduzeću u usporedbi s prosjekom tijekom proteklih 12 mjeseci i nova radna mjesta moraju biti sačuvana najmanje tri godine.

Dozvoljena gornja granica intenziteta potpore iznosi: do 10 posto opravdanih troškova ulaganja za srednje poduzetnike, do 20 posto opravdanih troškova ulaganja za male poduzetnike, odnosno do 50 posto opravdanih troškova za savjetodavne usluge i za prvo sudjelovanje na sajmu ili izložbi.

¹⁸ Odluka o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 37/09.

4.1.5. Usavršavanje

Potpore za usavršavanje su u 2009. godini nešto manje nego u protekloj godini. Ukupan iznos potpore je 53,9 milijuna kuna, što je za 21,77 posto manje nego u 2008. godini, odnosno 70,48 posto manje nego u 2007. godini. Pri tome su najvećim dijelom kao i u 2008. godini potpore za usavršavanje dodijeljene u obliku poreznih olakšica (93,51 posto).

Tabela 16: Potpore za usavršavanje za razdoblje 2007. - 2009.

Usavršavanje	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	127,3	17,4	5,4	0,7	3,5	0,5
A2 porezne olakšice	55,3	7,5	63,5	8,8	50,4	6,9
UKUPNO	182,6	24,9	68,9	9,5	53,9	7,3
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	27,32		10,39		8,19	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,28		1,16		1,07	
Udio (%) u ukupnim potporama	1,62		0,72		0,62	
Udio (%) u BDP-u	0,06		0,02		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Uvjeti za dodjelu potpora za usavršavanje kroz porezne olakšice uređeni su u Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu („Narodne novine“, broj: 109/07, 134/07 i 152/08), te je temeljom ovog Zakona u 2009. godini dodijeljeno 50,4 milijuna kuna.

Osim poreznih olakšica, manji dio potpora za usavršavanje u iznosu od 3,5 milijuna kuna odnosi se na subvencije koje je dodjeljivalo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva temeljem Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje 2009. do 2010. godine. Putem navedenog programa Ministarstvo je dodijelilo subvencije poduzetnicima Koestlin d.d. Bjelovar, GALEB d.d. Omiš, Ferokotao d.o.o. Donji Kraljevec, Dalekovod TIM d.d. Topusko i ostalima.

Potporama za usavršavanje potiču se dvije kategorije usavršavanja: posebno usavršavanje koje uključuje poduku izravno i prvenstveno primjenjivu na trenutni ili budući položaj zaposlenika kod poduzetnika, odnosno pruža neprenosive ili ograničeno prenosive kvalifikacije na druge poduzetnike ili područja, te opće usavršavanje koje uključuje poduku koja nije samo ili prvenstveno primjenjiva na trenutni ili budući položaj zaposlenika već pruža kvalifikacije prenosive na druge poduzetnike ili područja.

Dozvoljeni intenzitet potpore za posebno usavršavanje iznosi do 25 posto opravdanih troškova te 60 posto opravdanih troškova za opće usavršavanje. Međutim, intenzitet potpore može biti uvećan do maksimalnog intenziteta od 80 posto opravdanih troškova: za 10 posto ukoliko se usavršavanje provodi za radnike s invaliditetom ili radnike u nepovoljnom položaju, te za 10 postotnih bodova ukoliko se potpora dodjeljuje srednjem poduzetniku, odnosno 20 posto malom poduzetniku.

U slučajevima projekata koji uključuju i posebno i opće usavršavanje, koje se za potrebe izračuna intenziteta ne može promatrati odvojeno, te u slučajevima gdje se ne može utvrditi je li usavršavanje posebno ili opće, primjenjivat će se intenziteti koji se odnose na posebno usavršavanje.

Opravdani troškovi se odnose na troškove predavača, putne troškove predavača i polaznika koji se usavršavaju, uključujući smještaj, ostale tekuće troškove, troškove amortizacije uređaja i opreme u skladu s opsegom njihova korištenja u svrhu usavršavanja, troškove usmjeravanja i savjetovanja u vezi s projektom usavršavanja te troškove polaznika i opće indirektno troškove usavršavanja do visine svih opravdanih troškova iz prethodnih navoda.

4.1.6. Kultura

U 2009. godini ukupne potpore za kulturu iznose 36,4 milijuna kuna što predstavlja neznatno smanjenje od 5,7 posto u odnosu na 2008. godinu kada je dodijeljeno 38,6 milijuna kuna potpora, odnosno 34,3 posto manje nego u 2007. godini.

Tabela 17. Potpore kulturi za razdoblje 2007. - 2009.

Kultura	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	55,4	7,6	38,6	5,3	36,4	5,0
UKUPNO	55,4	7,6	38,6	5,3	36,4	5,0
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	8,29		5,82		5,53	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,69		0,65		0,72	
Udio (%) u ukupnim potporama	0,49		0,40		0,42	
Udio (%) u BDP-u	0,02		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Davatelji potpora na području kulture su Hrvatski audiovizualni centar te Ministarstvo kulture koje je u 2009. godini dodijelilo 7,2 milijuna kuna temeljem Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi, odnosno sukladno Programu za financiranje nakladništva u 2009. godini za izdavanje knjiga, časopisa, za književne manifestacije i slično. Korisnici potpora iz ovog programa su poduzetnici Naklada Ljevak d.o.o. Zagreb, V.B.Z. d.o.o. Zagreb, Algoritam d.o.o. Zagreb, Profil International d.o.o. Zagreb, HKZ-Hrvatsko slovo d.o.o. izdavačka djelatnost Zagreb i ostali.

Hrvatski audiovizualni centar u 2009. godini dodijelio je 29,2 milijuna kuna subvencija sukladno programu Film i kinematografija poduzetnicima Kinorama d.o.o. Zagreb, Maxima film d.o.o., Propeler film d.o.o., Korugva film d.o.o. Zagreb i ostalima.

Sukladno pravilima o potporama kulturi, potpore je moguće dodijeliti u cilju promicanja kulture i očuvanja kulturne baštine¹⁹, te poticanja audiovizualne i kinematografske industrije²⁰. Potpore za promicanje kulture i zaštitu kulturne baštine mogu iznositi do 100 posto opravdanih troškova uz napomenu da projekt mora biti značajan za razvoj hrvatske kulture, dok je intenzitet potpore audiovizualnoj industriji ograničen na 50 posto opravdanih troškova, a nositelj prava može utrošiti do 20 posto proračuna produkcije izvan Republike Hrvatske. Intenzitet potpore audiovizualnoj industriji može biti i viši za nekomercijalne i niskobudžetne filmove.

¹⁹ Sukladno Uredbi o državnim potporama objavljenoj u „Narodnim novinama“ broj 121/03.

²⁰ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 46/08.

4.1.7. Podupiranje pristupa financiranju u krizi

Globalna financijska, a potom i gospodarska kriza promijenile su u institucijama EU i njezinih država članica odnos prema dodjeli potpora i nametnule potrebu za fleksibilnijim pristupom na ovom području, prije svega kada se radi o dodjeli potpora namijenjenih malom i srednjem poduzetništvu, razvoju tzv. „zelenih“ industrija i slično. S ciljem olakšanja pristup i rješavanja problema nedostatnog kapitala, EK je već krajem 2008. godine donijela Priopćenje – Privremeni okvir Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi.

Navedenim Privremenim okvirom koji vrijedi do kraja 2010. godine, privremeno su liberalizirana pravila o potporama, čime je omogućeno usmjeravanje programa potpora, u znatno većoj mjeri nego ranije, prema malom i srednjem poduzetništvu.

Hrvatska je sukladno Zakonu o državnim potporama i mogućnostima koje joj daje SSP-a, tijekom 2009. godine svoj zakonodavni okvir harmonizirala sa spomenutim propisom donošenjem Odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“ broj 56/09).

Ovim su se propisom djelomično izmijenila postojeća pravila o potporama, upravo kako bi se olakšala borba s gospodarskom krizom i ublažile njezine posljedice za poduzetnike i gospodarstvo u cjelini.

Slijedom navedenog, tijekom 2009. godine težište sustava odobravanja i kontrole potpora Agencije bilo je na provedbi propisa o potporama kojima se ublažuju posljedice financijske i gospodarske krize.

Ukupno je u 2009. godini, za namjene podupiranja pristupa financiranju u krizi, dodijeljeno ukupno 93,6 milijuna kuna, od čega je 92,1 milijun kuna dodijeljeno u obliku subvencija, dok je preostali iznos od 1,5 milijuna kuna dodijeljen u obliku povoljnijih zajmova.

Tabela 18. Potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi za razdoblje 2007. - 2009.

Podupiranje pristupa financiranju u krizi	2007.		2008.		2009.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	0,0	0,0	0,0	0,0	92,1	12,5
C1 povoljniji krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,2
UKUPNO	0,0	0,0	0,0	0,0	93,6	12,8
Udio (%) u horizontalnim ciljevima	0,00		0,00		14,21	
Udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,00		0,00		1,86	
Udio (%) u ukupnim potporama	0,00		0,00		1,08	
Udio (%) u BDP-u	0,00		0,00		0,03	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema dostavljenim podacima, najveći davatelj potpora sukladno mjerama iz Privremenog okvira je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, koji je temeljem Programa

smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – smanjenja emisije štetnih plinova cestovnih vozila N2, N3 i M3, u 2009. godini dodijelio ukupno 44,2 milijuna kuna subvencija.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dodijelilo je tijekom 2009. godine, temeljem Izmjena operativnog programa potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. godinu, sukladno Privremenom okviru, ukupno 36,9 milijuna kuna subvencija. Korisnici spomenutih sredstava su između ostalih, Amadeus M.A.J. d.o.o. Zagreb, MTČ Tvornica čarapa d.d. Čakovec, JADRAN Tvornica čarapa d.d. Zagreb, Varteks d.d. Varaždin i ostali.

Potpore usklađene s pravilima iz Privremenog okvira dodjeljivala je tijekom 2009. godine i Hrvatska banka za obnovu i razvitak, ukupno 12,5 milijuna kuna potpora, od čega 11 milijuna kuna u obliku subvencija te 1,5 milijuna kuna u obliku povoljnih zajmova. Sredstva su dodijeljena temeljem sljedećih programa:

- Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja 9,9 milijuna kuna, a korisnici potpora iz ovog Programa su Zvečevo d.d. Požega, Sardina d.d., Tehnix d.o.o. i ostali;
- Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja 1,5 milijuna kuna, korisnici potpora iz ovog Programa su Tofrado d.o.o. Pleternica, G.I.I. TUBE d.o.o. Potpićan, te Kurtelinovi dvori d.o.o. Marina;
- Programa kreditiranja proizvodnje 928.408 kuna korisnicima Kamgrad d.o.o. Zagreb, Alukal d.o.o. Zagreb, Bilokalnik d.o.o. Koprivnica i ostalima, te
- Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti 101.183 kune korisnicima Sila d.o.o. Zagreb te Gramip TPS d.o.o. Zagreb.

Privremeni okvir ublažava i pojednostavljuje pravila za dodjelu pojedinih postojećih kategorija potpora, a mjere obuhvaćaju:

- *oddjelu ograničenog iznosa potpora do 500.000 eura u razdoblju od 1. srpnja 2008. do 31. prosinca 2010. godine;*
- *potpore u obliku jamstava s ciljem poticanja poduzetnika za lakši pristup financijskom tržištu i smanjenju trenutne nesklonosti banaka povećanju rizika prilikom odobravanja kredita;*
- *potpore u obliku subvencionirane kamatne stope na način da je uvedena privremena referentna kamatna stopa koja je značajno niža od postojeće referentne kamatne stope;*
- *potpore za proizvodnju zelenih proizvoda koji povećavaju razinu zaštite okoliša, a dodjeljuju se u obliku subvencionirane kamatne stope;*
- *potpore za ulaganje u rizični kapital do iznosa od 1,5 milijuna eura kako bi se malim i srednjim poduzetnicima olakšao pristup kapitalu uslijed nemogućnosti pristupa financijskom tržištu;*
- *kratkoročno osiguranje izvoznih kredita od strane javnih osiguravatelja kako bi se ublažio nedostatak pokrivenosti rizika od strane privatnih osiguravatelja.*

Potpore do 500.000 eura može se dodijeliti pod sljedećim uvjetima:

- *potpora ne prelazi iznos od 500.000 eura po poduzetniku neovisno dodjeljuje li se u obliku bespovratnih sredstava (subvencija) ili u obliku različitom od bespovratnih sredstava (kredit pod povoljnijim uvjetima od tržišnih);*
- *potpora se dodjeljuje isključivo temeljem programa koji ne može biti ograničen na pojedinu regiju a potpora se ne može dodijeliti jednokratno (ad hoc);*

- potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na dan 1. srpnja 2008. godine, ali se može dodijeliti i poduzetnicima koji su nakon toga dana zapali u teškoće uzrokovane globalnom financijskom i gospodarskom krizom (n.p.r. nemogućnost dobivanja kredita od poslovne banke zbog smanjenja njenog plasmana);
 - potpora se ne primjenjuje na poduzetnike iz sektora ribarstva;
 - potpora se ne smije odnositi na direktno izvezene količine ili na osnivanje izvozne distribucijske mreže odnosno potporom se ne može uvjetovati kupnja domaćih proizvoda u odnosu na uvozne;
 - potpora se mora dodijeliti najkasnije do 31. prosinca 2010. godine;
 - prije dodjele potpore, davatelj potpore je u obvezi pribaviti od poduzetnika izjavu o svim dobivenim potporama male vrijednosti i potporama do 500.000 eura iz razloga što zbroj ovih potpora u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010. godine ne smije prijeći ukupan iznos od 500.000 eura. Za primamu poljoprivrednu proizvodnju dozvoljeni iznos je 15.000 eura;
- Potpota se primjenjuje i na poduzetnike koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem tih proizvoda na tržište.

4.2. SEKTORSKE POTPORE

U ovom dijelu Izvješća analizirani su podaci o dodjeli potpora pojedinim gospodarskim sektorima. Pri tom treba imati u vidu činjenicu kako za određene sektore, kao što su proizvodnja čelika, brodogradnja, promet i radiodifuzijske usluge, pri dodjeli potpora vrijede posebna pravila sadržana u pravnoj stečevini EU koja je prenesena i u hrvatsko zakonodavstvo²¹. Potpore za sanaciju i restrukturiranje, s obzirom da se u Republici Hrvatskoj ne dodjeljuju prema programima potpora već kao pojedinačne potpore, prikazane su također kao dio sektorskih potpora. Pored navedenog, u ovom dijelu Izvješća iskazane su i potpore turizmu za koji se primjenjuju opća pravila o potporama.

Potpore dodijeljene proizvodnji čelika, prometu, brodogradnji, turizmu, radiotelevizijskom emitiranju, sanaciji i restrukturiranju i ostalim sektorima u 2009. godini su ukupno iznosile 3.824 milijuna kuna, što je za 20,24 posto manje nego 2008. godine kada su iznosile 4.794,5 milijuna kuna, odnosno za 43,9 posto manje nego 2007. godine kada su iznosile 6.816,4 milijuna kuna.

Promatrano prema iznosu potpora, najviše se potpora dodjeljivalo sektoru prometa i to 1.309,2 milijuna kuna. Najveći dio spomenutog iznosa odnosi se na željeznički promet (709,5 milijuna kuna), a zatim na zračni promet (183,1 milijun kuna) te na pomorski promet (416,6 milijuna kuna).

Potpore brodogradnji su dodijeljene u iznosu od 1.152,7 milijuna kuna i to za subvencije 283,1 milijun kuna, dok je iznos potpora u izdanim jamstava bio 869,6 milijuna kuna.

Nadalje, za radiotelevizijsko emitiranje potpore su dodijeljene u iznosu od 1.133,1 milijun kuna, a samo putem radiotelevizijske pristojbe Hrvatskoj radioteleviziji je temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji prikupljeno 1,1 milijun kuna potpora.

Istodobno, sektoru turizma dodijeljeno je 164,5 milijuna kuna potpora, ostalim sektorima 59,4 milijuna kuna, za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 2,9 milijuna kuna te sektoru čelika 2,2 milijuna kuna potpora.

²¹ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori sektoru čelika („Narodne novine“, broj 134/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje („Narodne novine“, broj 154/08), Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu („Narodne novine“, broj 141/08 i 31/10), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“, broj 31/10).

Tabela 19.: Sektorske potpore za razdoblje 2007. – 2009.

Posebni sektori	2007.			2008.			2009.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Proizvodnja čelika	196,3	26,8	0,06	0,0	0,0	0,00	2,2	0,3	0,00
Promet	1.407,2	191,8	0,45	1.452,8	201,1	0,42	1.309,2	178,4	0,39
Brodogradnja	3.125,3	426,0	0,99	1.892,1	261,9	0,55	1.152,7	157,1	0,35
Turizam	180,8	24,6	0,06	171,5	23,7	0,05	164,5	22,4	0,05
Radiotelevizijsko emitiranje	1.013,7	138,2	0,32	1.068,5	147,9	0,31	1.133,1	154,4	0,34
Ostali sektori	51,2	7,0	0,02	134,7	18,6	0,04	59,4	8,1	0,02
Sanacija i restrukturiranje	841,9	114,8	0,27	74,9	10,4	0,02	2,9	0,4	0,00
Ukupno	6.816,4	929,2	2,17	4.794,5	663,8	1,40	3.824,0	521,0	1,15

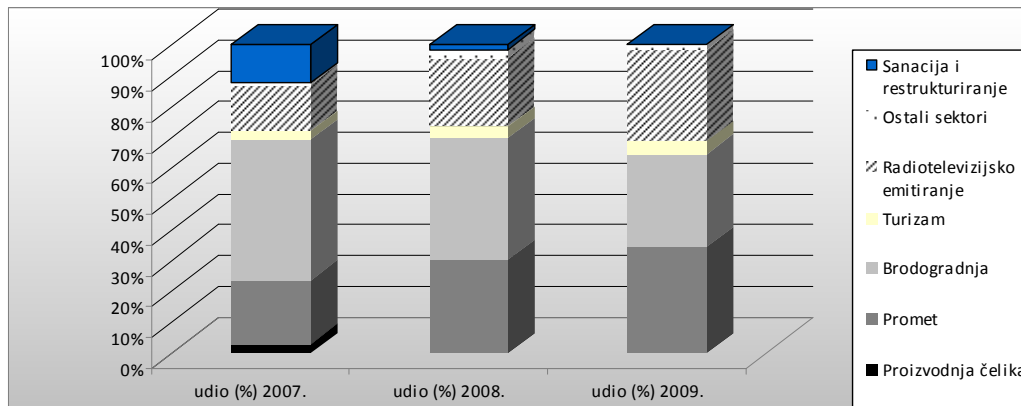
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Podaci o potporama posebnim sektorima kroz proteklo razdoblje pokazuju trend smanjenja. Kako se radi o selektivnom poticanju određenih sektora od strane države, što može negativno djelovati na uvjete na tržištu i tržišno natjecanje, smanjenje tih potpora smatra se pozitivnim trendom.

Najveće smanjenje potpora u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, vidljivo je u sektoru brodogradnje gdje su potpore manje za 739,4 milijuna kuna, odnosno za 1.972,6 milijuna kuna u odnosu na 2007. godinu. U sektoru prometa dodijeljeno je manje potpora u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, i to za 143,6 milijuna kuna. Također je ostalim sektorima dodijeljeno 75,3 milijuna kuna manje. Manje su bile i potpore za restrukturiranje (72 milijuna kuna) i za turizam (7 milijuna kuna).

U 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, povećan je iznos pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje i to za 64,6 milijuna kuna. Potpore sektoru čelika u iznosu od 2,2 milijuna kuna odnose se na pozajmice za plaće koje Hrvatski fond za privatizaciju svaki mjesec isplaćuje radnicima Željezare Split d.d.

Slika 10.: Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju 2007. - 2009. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.2.1. Potpore proizvodnji željeza i čelika

Iako potpore sektoru čelika nisu dopuštene sukladno propisima EU, Republika Hrvatska je sukladno odredbama SSP-a (Protokola 2.) mogla dodjeljivati potpore za sanaciju i restrukturiranje sektora čelika u razdoblju od pet godina od stupanja na snagu SSP-a. Pritom, uvjeti pod kojim su se mogle dodjeljivati navedene potpore odnose se na uspostavu održivosti poduzetnika na tržištu pod tržišnim uvjetima ako su iznos i intenzitet takve potpore strogo ograničeni na ono što je nužno potrebno za uspostavu održivosti, ako se radi o postupnom smanjenju i ako je program restrukturiranja povezan s racionalizacijom i smanjivanjem kapaciteta u Republici Hrvatskoj.

Vlada Republike Hrvatske je restrukturiranje željezara izvršila kroz postupak privatizacije. Naime, krajem 2006. godine pokrenut je proces privatizacije željezara koji je završen u 2007. godini kada je potpisan Ugovor o prijenosu udjela poduzetnika Valjaonice cijevi Sisak d.o.o. na poduzetnika Commercial Metals Interantional AG, sa sjedištem u Baar-u, Švicarska (nakon čega je ime tvrtke Valjaonica cijevi Sisak d.o.o. promijenjeno u CMC Sisak d.o.o.). Potpisan je i Ugovor o prijenosu dionica poduzetnika Željezara Split d.d., Kaštel Sućurac između Hrvatskog fonda za privatizaciju i poduzetnika Zlomrex S.A., Poraj, Poljska. Nacionalni program restrukturiranja industrije čelika 2007. – 2011. godine, Vlada Republike Hrvatske usvojila je 2007. godine. Međutim, u 2009. godini Željezara Split d.d. se suočava s problemima u poslovanju zbog teškoća u koje je zapao njezin vlasnik, Zlomrex S.A.. Kako bi osigurao egzistenciju zatečenim zaposlenicima Željezare Split, Hrvatski fond za privatizaciju od tada svaki mjesec dodjeljuje pozajmice za isplatu minimalnih plaća radnicima, koje su iskazane u Tabeli 20., a koje također predstavljaju državnu potporu.

Tabela 20.: Potpore proizvodnji čelika za razdoblje 2007. – 2009.

Proizvodnja čelika	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A2 otpis duga	196,3	26,8	0,0	0,0	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,3
UKUPNO	196,3	26,8	0,0	0,0	2,2	0,3
udio (%) u posebnim sektorima	2,88		0,00		0,06	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,45		0,00		0,04	
udio (%) u ukupnim potporama	1,74		0,00		0,03	
udio (%) u BDP-u	0,062		0,000		0,001	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.2.2. Potpore brodogradnji

Sektoru brodogradnje je u 2009. godini dodijeljeno 1.152,7 milijuna kuna potpora²², što je za 39,08 posto manje nego u 2008. godini kada je ovoj djelatnosti dodijeljeno 1.892,1 milijuna kuna potpora. Od ukupnog iznosa potpora, 869,6 milijuna kuna se odnosi na izdana državna jamstva i 283,1 milijun kuna potpora na subvencije²³.

Tabela 21.: Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje 2007. – 2009.²⁴

Brodogradnja	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	386,1	52,6	376,1	52,1	283,1	38,6
D jamstva	2.739,2	373,4	1.516,0	209,9	869,6	118,5
UKUPNO	3.125,3	426,0	1.892,1	261,9	1.152,7	157,1
udio (%) u posebnim sektorima	45,85		39,46		30,14	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	38,97		31,82		22,96	
udio (%) u ukupnim potporama	27,67		19,79		13,26	
udio (%) u BDP-u	0,99		0,55		0,35	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Pad potpora brodogradnji treba sagledavati u kontekstu manjih narudžbi brodova s obzirom na činjenicu da je globalna financijska i gospodarska kriza zahvatila i ovaj sektor. Istodobno, kako se velika brodogradilišta nalaze u teškoćama, njima nije dozvoljena dodjela horizontalnih potpora sve dok ne izađu iz teškoća, već samo i isključivo potpora za sanaciju i restrukturiranje.

U Tabeli 22. prikazana su državne potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima za sektor brodogradnje a koja su izdana za kredite brodogradilišta za financiranje izgradnje brodova i druge namjene, državna jamstva koja su izdana za uplaćene avanse naručitelja brodova, jamstva koja su izdana za sanaciju brodogradilišta odobrenu rješenjima Agencije iz rujna 2006. i siječnja 2007. godine te jamstva koja su izdana za kredite za poduzetnika Uljanik Brodogradilište d.d.

Temeljem navedenih iznosa državnih jamstava izdanih za različite namjene, izračunat je i iznos potpore sadržan u tim jamstvima po svakoj namjeni. Sukladno toj metodologiji,

²² Radi se o potporama velikim brodogradilištima: Brodosplit – Brodogradilište d.o.o., 3. Maj Brodogradilište d.d., Brodogradilište Kraljevica d.d., Brodotrogir d.d., Uljanik Brodogradilište d.d. i Brodosplit – BSO d.o.o.

²³ U 2009. godini dodijeljeno je ukupno 450,4 milijuna kuna potpora sadržanih u izdanim državnim jamstvima i 100,7 milijuna kuna subvencija za poduzetnika Brodosplit – Brodogradilište d.o.o., 255,5 milijuna kuna potpora sadržanih u državnim jamstvima i 69,1 milijun kuna subvencija za poduzetnika 3. Maj Brodogradilište d.d., 69,5 milijuna kuna potpora sadržanih u državnim jamstvima i 12 milijuna kuna subvencija za poduzetnika Brodogradilište Kraljevica d.d., 56,3 milijuna kuna potpora sadržanih u državnim jamstvima i 36,2 milijuna kuna subvencija za poduzetnika Brodotrogir d.d., 30,7 milijuna kuna potpora sadržanih u jamstvima i 58,1 milijun kuna subvencija za poduzetnika Uljanik Brodogradilište d.d. te 7,2 milijuna kuna potpora sadržanih u jamstvima i 7 milijuna kuna subvencija za poduzetnika Brodosplit – BSO d.o.o.

²⁴ Podatke o državnim jamstvima izdanim za djelatnost brodogradnje, Agencija je prikupila od davatelja i korisnika potpora, dok je dio podataka procijenjen na osnovi dostupnih podataka.

potpora sadržana u izdanim državnim jamstvima za brodogradnju iznosi 100 posto vrijednosti jamstva za kredite i za sanaciju²⁵, osim u slučaju jamstava za avanse, gdje je potpora jednaka jednogodišnjoj kamati koja bi bila obračunata po procijenjenoj tržišnoj kamatnoj stopi u godini izdavanja jamstva²⁶. Kao što je vidljivo iz Tabele 22., u slučaju državnih jamstava izdanih za kredite i za sanaciju brodogradilišta, cjelokupni iznos izdanih državnih jamstava čini potporu, zbog velike vjerojatnosti da će u konačnici država (Ministarstvo financija) preuzeti obvezu vraćanja kredita dobivenih temeljem danih jamstava za sanaciju. Za razliku od jamstava za kredite i za sanaciju, vjerojatnost da će doći do aktiviranja jamstava za avansna plaćanja je znatno manja, budući da se to događa samo u slučaju ako ne dođe do isporuke broda, odnosno ako naručitelj ne primi odgovarajuću naknadu za uplaćeni avans.

Također, iznimka su i državna jamstva izdana za kredite Uljaniku Brodogradilište d.d. Naime, kako za tog poduzetnika u promatrane tri godine nije bilo aktivirano nit jedno jamstvo (Tabela 23.), za očekivati je da će i ovaj kredit biti vraćen. Stoga potpora sadržana u tim kreditima nije izračunata u stopostotnom iznosu jamstva, već kao razlika između jednogodišnjih kamata koje bi bile plaćene po procijenjenoj tržišnoj kamatnoj stopi u godini izdavanja državnog jamstva i kamata obračunatih temeljem ugovorene kamatne stope.

Tabela 22.: Izdana državna jamstva sektoru brodogradnje za razdoblje 2007. – 2009. (mln HRK)

Redni broj	Opis*	2007.	2008.	2009.
1.	Izdana jamstva za kredite	982,1	1.330,7	765,2
2.	Izdana jamstva za avanse	1.833,8	1.070,0	643,2
3.	Izdana jamstva za sanaciju	1.567,8	79,4	0,0
4.	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d.	320,5	0,0	614,0
5.	Ukupna izdana državna jamstva (1.+2.+3.+4.)	4.704,2	2.480,1	2.022,4
6.	Potpore u jamstvima za kredite (100% potpora) (1.)	982,1	1.330,7	765,2
7.	Potpore u jamstvima za avanse (tržišna kamata) (2.)	174,6	105,9	73,6
8.	Potpore u jamstvima za sanaciju (100% potpora) (3.)	1.567,8	79,4	0,0
9.	Potpore u jamstvima za Uljanik Brodogradilište d.d. (razlika kamata) (4.)	14,7	0,0	30,7
10.	Ukupna potpora u izdanim jamstvima (6.+7.+8.+9.)	2.739,2	1.516,0	869,6

Izvor: Ministarstvo financija, poduzetnici-brodogradilišta, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Na temelju izračuna iznosa potpore sadržane u svakom izdanom državnom jamstvu za različite namjene (za kredite za proizvodnju, avanse, sanaciju i kredite Uljanika

²⁵ Agencija je 21. rujna 2006. godine rješenjima odobrila državna jamstva za avanse i kredite za sanaciju poduzetnika 3. Maj Brodogradilište d.d., Brodogradilište Kraljevica d.d., Brodosplit – Brodogradilište d.o.o. i Brodotrogir d.d. te 18. siječnja 2007. godine državna jamstva za sanaciju Brodosplit – BSO d.o.o.

²⁶ U konkretnom slučaju, procijenjena tržišna kamatna stopa jednaka je referentnoj kamatnoj stopi, koja je bila na snazi u godini izdavanja jamstva, uvećanoj za 400 baznih bodova referentne marže za rizik kod poduzetnika čiji je kreditni rejting loš, odnosno koji je zapao u financijske teškoće (CCC i ispod), a razina kreditnog osiguranja visoka. Ova metodologija se primjenjuje budući da se u pravilu za primljene avanse, za razliku od kredita, ne plaća kamata. Tako izračunata procijenjena tržišna kamatna stopa u 2007. godini iznosila je 9,52 posto, u 2008. godini 9,9 posto, a u 2009. godini 11,45 posto.

Brodogradilište d.d.), dobiven je ukupan iznos potpore sadržan u izdanim državnim jamstvima, koji za 2009. godinu iznosi 869,6 milijuna kuna.

U Tabeli 23. prikazana su aktivirana (protestirana) državna jamstva za brodogradnju u razdoblju od 2007. do 2009. godine. Iako je u tom razdoblju aktivirano 2.188,6 milijuna kuna državnih jamstava, isključujući povrate, ta jamstva nisu uračunata u ukupan iznos potpora u 2008. i 2009. godini iz razloga jer je riječ o jamstvima koja su izdana u ranijim godinama, te su uračunata kao potpora u godini izdavanja.

Tabela 23.: Aktivirana (protestirana) državna jamstva sektoru brodogradnje za razdoblje 2007. – 2009. (mln HRK)

Brodogradilište	Godina aktiviranja jamstva	Iznos aktiviranog jamstva
3. Maj Brodogradilište d.d.	2008.	289,67
3. Maj Brodogradilište d.d.	2009.	581,11
Brodogradilište Kraljevica d.d.		120,14
Brodosplit Brodogradilište d.o.o.		881,72
Brodosplit BSO d.o.o.		13,39
Brodotrogir d.d.		302,52
Ukupno		2009.
Ukupno	2008. i 2009.	2.188,56

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Pravila koja uređuju dodjelu potpora za sektor brodogradnje²⁷ obuhvaćaju poduzetnike koji obavljaju djelatnost preuređenja, popravka i gradnje plovila (uključujući one koji su izravno ili neizravno povezani s tim poduzetnicima). U smislu ovih pravila, plovila su definirana kao trgovački brodovi od barem 100 BRT, koji služe za transport putnika i/ili proizvoda, brodovi od barem 100 BRT za obavljanje specijalnih usluga, teglenice snage barem 365 kW, ribarice od barem 100 BRT, kao i nezavršena plovila koja moraju ploviti.

Potpore brodograđevnoj djelatnosti moguće je dodijeliti:

- kao potpore u cilju zaštite okoliša i za poticanje istraživanja i razvoja te inovacija na osnovi pravila o horizontalnim potporama;

- za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pod uvjetima da je poduzetnik izradio održiv program restrukturiranja, da je predviđen vlastiti doprinos poduzetnika restrukturiranju, da je takva potpora svedena na najmanju moguću mjeru, da je planirano smanjenje kapaciteta, te da se ne može ponovno dodijeliti prije isteka roka od deset godina);

- u obliku regionalnih potpora, isključivo namijenjenih za ulaganja u modernizaciju ili nadogradnju postojećih kapaciteta s ciljem unapređenja iskoristivosti uređaja i opreme (s intenzitetom potpore u iznosu do 22,5 posto opravdanih troškova ulaganja u područjima u kojima se regionalna potpora može dodijeliti);

- za zatvaranje kapaciteta, ukoliko se takvom potporom ostvaruje neopozivo i konačno smanjenje kapaciteta, u iznosu jednakom knjigovodstvenoj ili diskontiranoj vrijednosti amortizacije uređaja u iduće tri godine, pod uvjetom da kapaciteti ostanu zatvoreni u razdoblju od 10 godina (takva potpora daje se za opravdane troškove koji obuhvaćaju naknade za prijevremeno umirovljenje ili zbrinjavanje viška radnika, naknade za savjetodavne usluge za prijevremeno umirovljenje ili zbrinjavanje radnika, naknade za prekvalifikaciju, te naknade za prenamjenu brodogradilišta);

- za investicije u inovacije u brodogradnji moguće je dodijeliti do 20 posto opravdanih troškova

²⁷ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 154/08.

ulaganja imajući u vidu stope rizika u vezi s projektom (opravdani troškovi u ovom slučaju su troškovi investicija i inženjerskih djelatnosti koje su isključivo i izravno u vezi s inovacijskim dijelom projekta);
- u svrhu državnog kreditiranja izvoza koje se daje domaćim, ali i inozemnim vlasnicima brodova ili trećima s ciljem preuređenja ili izgradnje plovila.

Potpore za sektor brodogradnje nije dozvoljeno dodijeliti kao regionalne potpore s ciljem otvaranja radnih mjesta povezanih s ulaganjem, te kao potporu za pokriće tekućih troškova poslovanja, niti za usavršavanje i zapošljavanje, niti malim i srednjim poduzetnicima.

4.2.3. Potpore kopnenom, pomorskom i zračnom prometu

Potpore dodijeljene u 2009. godini sektoru prometa iznose 1.309,2 milijuna kuna, što je za 9,88 posto manje u odnosu na 2008. godinu, odnosno 6,96 posto manje nego u 2007. godini. Najveći dio spomenutih potpora u 2009. godini ili 54 posto, odnosi se na djelatnost željezničkog prometa, dok se na pomorski promet odnosi 31 posto, a na zračni 13,9 posto.

Tabela 24.: Potpore sektoru prometa za razdoblje 2007. - 2009.

Promet	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
Željeznički promet	905,8	123,5	857,2	118,7	709,5	96,7
Pomorski promet	431,4	58,8	495,7	68,6	407,0	55,5
Zračni promet	70,0	9,5	99,9	13,8	98,8	13,5
UKUPNO	1.407,2	191,8	1.452,8	201,1	1.215,3	165,6
Jamstva	0,0	0,0	0,0	0,0	93,9	12,8
SVEUKUPNO	1.407,2	191,8	1.452,8	201,1	1.309,2	178,4
udio (%) u posebnim sektorima	20,64		30,30		34,24	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	17,55		24,43		26,08	
udio (%) u ukupnim potporama	12,46		15,19		15,06	
udio (%) u BDP-u	0,45		0,42		0,39	

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u AZTN-u

Željezničkom prometu u 2009. godini dodijeljeno je 709,5 milijuna kuna potpora, što je 147,7 milijuna kuna odnosno 17,23 posto manje u odnosu na 2008. godinu te 196,3 milijuna kuna i 21,67 posto manje u odnosu na 2007. godinu. Potpore željezničkom prometu u 2009. godini sudjeluju s 8,16 posto u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj u ovoj godini.

Potpore željezničkom prometu u 2009. godini, jednako kao i u prethodnim godinama, dodjeljivane su sukladno Programu poticanja željezničkog, putničkog i kombiniranog prometa, kao i za modernizaciju željezničkog prometa. Uglavnom su dodjeljivane u obliku subvencija, a u 2007. i 2008. godini i kao kapitalna ulaganja.

Na poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza odnosi se 414 milijuna kuna dodijeljenih poduzetnicima HŽ-Putnički prijevoz (370 milijuna kuna) i HŽ Cargo d.o.o. (44 milijuna kuna), dok se na potpore za provedbu Programa restrukturiranja i

modernizacije željeznica odnosi 295,5 milijuna kuna dodijeljenih poduzetnicima: HŽ- Putnički prijevoz (38,3 milijuna kuna), HŽ Vuča vlakova d.o.o. (101,9 milijuna kuna), HŽ Hrvatske željeznice holding d.o.o. (16 milijuna kuna), HŽ Cargo d.o.o. (109,3 milijuna kuna) te HŽ Infrastruktura d.o.o. (30 milijuna kuna).

U proteklom razdoblju od 2007. godine do kraja 2009. godine poduzetniku HŽ – Hrvatske željeznice dodijeljeno je ukupno 2.472,5 milijuna kuna potpora²⁸, što ne obuhvaća sredstva koja je država uložila za ulaganja u željezničku infrastrukturu jer se ona ne smatraju potporom u smislu Zakona o državnim potporama.

Prema podacima o dodijeljenim potporama od strane županija, gradova i općina utvrđeno je kako su potpore za **cestovni i riječni promet** dodjeljivane na lokalnoj razini, a procijenjeni iznos u 2009. godini kreće se oko 61,5 milijuna kuna²⁹.

U 2009. godini dodijeljeno je 416,6 milijuna kuna potpora **pomorskom prometu**, što je za 79,1 milijun kuna manje u odnosu na 2008. godinu kada su te potpore iznosile 495,7 milijuna kuna te za 14,8 milijuna kuna manje u odnosu na 2007. godinu kada su iznosile 431,4 milijuna kuna. Potpore su dodjeljivane u obliku subvencija, na koje se odnosi 407 milijuna kuna odnosno 97,69 posto ukupno dodijeljenih potpora sektoru prometa te bitno manje u obliku jamstava na koja se odnosi 9,6 milijuna kuna odnosno 2,31 posto.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je temeljem programa Obnove putničke flote Jadrolinije dodijelio potpore u obliku subvencije u iznosu od 20 milijuna kuna poduzetniku Jadrolinija Rijeka, a ovom poduzetniku dano je i državno jamstvo u iznosu od 7,4 milijuna kuna. Istodobno, državnom potporom smatra se i aktivirano (protestirano) državno jamstvo u iznosu od 2,3 milijuna kuna koje se odnosi na poduzetnika Mediteranska plovidba d.d. Korčula.

Osim navedenih potpora, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je dodjeljivalo u 2009. godini i potpore male vrijednosti i to na temelju Programa subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima u nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2009. do 2011. godine. U 2009. godini za ove potpore izdvojeno je 7,5 milijuna kuna. Istodobno, temeljem Programa izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara - malih poduzetnika u 2009. godini izdvojeno je 3,3 milijuna kuna. Kako se radi o potporama male vrijednosti, one su prikazane u Poglavlju 7. ovog Izvješća.

Najveći davatelj potpora pomorskom prometu je Agencija za obalni linijski pomorski promet, koja je kroz subvencije, a temeljem programa Subvencije za prometno povezivanje otoka s kopnom i otoka međusobno, dodijelila 387 milijuna kuna potpora, i

²⁸ Agencija je mišljenjem od 19. listopada 2006. godine, ocijenila da se sredstva koja su bila dodijeljena poduzetniku HŽ – Hrvatske željeznice prije 2006. godine, odnosno prije liberalizacije tržišta, neće smatrati potporom, dok sredstva koja su dodijeljena nakon 2006. godine, predstavljaju potpore dane sektoru željezničkog prometa.

²⁹ Podatke o potporama na lokalnoj razini nije moguće razvrstati na odgovarajuće kategorije, stoga su svrstane u posebnu kategoriju pod nazivom „potpore na lokalnoj razini“, a Agencija je procijenila iznose za svaku pojedinu kategoriju.

to: Jadroliniji Rijeka u iznosu od 317,8 milijuna kuna, Rapskoj plovidbi Rab 1,3 milijuna kuna, Mediteranskoj plovidbi d.d. Korčula 2,6 milijuna kuna, G&V Line Dubrovnik 19,4 milijuna kuna, Miatrade Zadar 12,5 milijuna kuna, Split Toursu Split 12,2 milijuna kuna, M.B.Kapetan Luka Krilo Jesenice 12,6 milijuna kuna itd.

U 2009. godini potpore **zračnom prometu** dodijeljene su u iznosu od 183,1 milijun kuna. Potpore su dodijeljene poduzetniku Croatia Airlines d.d. i to kroz subvencije u iznosu od 94,7 milijuna kuna za očuvanje prometne povezanosti te plaćanjem aktiviranih jamstava u iznosu od 84,3 milijuna kuna. Potpore su također dodjeljivane i Zračnoj luci Osijek d.o.o. u obliku subvencije u iznosu od 4,1 milijun kuna temeljem Odluke o obvezi otvorenosti Zračne luke Osijek za javni zračni promet u razdoblju od 2009. do 2013. godine. Potpore namijenjene Croatia Airlinesu iz Zagreba za očuvanje prometne povezanosti (unutarnjeg zračnog prometa u Republici Hrvatskoj) i Zračnoj luci Osijek su potpore koje se dodjeljuju radi obavljanja službe od općeg gospodarskog interesa.

Potpore dane za poticanje djelatnosti prometa u najvećoj mjeri se odnose na potpore poduzetnicima za obavljanje javnih usluga od općeg gospodarskog interesa. Uvjet za dodjelu tih potpora jest da te potpore isključivo čine naknadu poduzetniku za nesmetano obavljanje javne službe, odnosno njegove zakonske obveze. Pravila koja to uređuju sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge („Narodne novine“, broj 39/08).

Sukladno Odluci, poduzetniku se povjerava obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, temeljem jednog ili više službenih akata, kojima se određuje narav javne usluge i trajanje obveza pružanja javne usluge, poduzetnik i područje na koje se odnosi, priroda isključivog ili posebnog prava danog poduzetniku, parametri za obračun, nadzor i kontrolu naknada, te dogovori u svezi s izbjegavanjem ili povratom prekomjerne naknade.

Iznos naknade ne smije premašivati iznos koji je nužan za pokrivanje troškova koji su nastali prilikom izvršavanja obveze pružanja javnih usluga, uzimajući u obzir relevantne prihode i razumnu dobit na vlastiti kapital uloženi u ispunjavanje tih obveza.

Troškovi koji se uzimaju u obzir uključuju sve troškove koji su nastali tijekom obavljanja usluge od općeg gospodarskog interesa i to na način: ukoliko su djelatnosti poduzetnika ograničene na usluge od općeg gospodarskog interesa, u obzir se uzimaju svi troškovi; ukoliko poduzetnik ujedno obavlja djelatnosti koje nisu usluge od općeg gospodarskog interesa, u obzir se uzimaju samo troškovi povezani s uslugom od općeg gospodarskog interesa; troškovi povezani s ulaganjima i infrastrukturom, uzimaju se u obzir ukoliko su takva ulaganja potrebna za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa.

Ukoliko poduzeće obavlja djelatnosti koje su i unutar i izvan opsega usluga od općeg gospodarskog interesa, na internim računima odvojeno se prikazuju troškovi i prihodi povezani s uslugom od općeg gospodarskog interesa i oni drugih usluga, kao i parametri za razvrstavanje troškova i prihoda.

Poduzetnik mora vratiti svaki prekomjeran plaćeni iznos naknade. Ukoliko iznos prekomjerne naknade ne premašuje 10 % od iznosa godišnje naknade, takva se prekomjerna naknada može prenijeti u sljedeće godišnje razdoblje te odbiti od iznosa naknade koju je potrebno isplatiti za to razdoblje.

U 2009. godini zračnom prometu je dodijeljeno 83,2 milijuna kuna potpora više nego u 2008. godini.

Tabela 25.: Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje 2007. - 2009. (mln HRK)

	2007.	2008.	2009.
A1 subvencije	993,7	1.048,6	1.215,3
B1 udio u temeljnom kapitalu	413,5	404,2	0,0
D jamstva	0,0	0,0	93,9
Ukupno	1.407,2	1.452,8	1.309,2

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka; podaci obrađeni u AZTN-u

U razdoblju od 2007. do 2009. godine u sektoru prometa prevladavaju subvencije kao najznačajniji instrument potpora. U 2009. godini subvencije čine udio od 92,83 posto od ukupno danih potpora, a jamstva čine 7,17 posto.

Potpore prometu su dodjeljivane i u obliku potpora male vrijednosti u iznosu od 0,8 milijuna kuna, pa ako se one dodaju potporama od 1.309,2 milijuna kuna potpore dodijeljene sektoru prometa ukupno iznose 1.320 milijuna kuna.

Potpore u sektoru prometa³⁰ mogu se dodjeljivati uz određene uvjete.

Djelatnost kopnenog prometa - Pravila o potporama kopnenom prometu primjenjuju se na poduzetnike koji obavljaju usluge u željezničkom i cestovnom prometu odnosno prometu unutarnjim plovnim putovima, te uključuju pravila Protokola 6. SSP-a. Te potpore se mogu dodijeliti sukladno pravilima o horizontalnim potporama (za istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, sanaciju i restrukturiranje, zapošljavanje i usavršavanje), regionalnim potporama i potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Poduzetnicima se navedene potpore mogu dodijeliti za naknadu troškova obavljanja obvezne javne službe do visine koja je jednaka razlici između većih troškova od ostvarenih prihoda; za naknadu troškova infrastrukture poduzetnicima koji imaju obvezu pokrivanja troškova infrastrukture kojom se koriste i drugi poduzetnici koji tu obvezu nemaju; za istraživanja i razvoj učinkovitosti prometnih sustava i tehnologija; za otklanjanje prekomjernih kapaciteta koji uzrokuju ozbiljne strukturne probleme; te za naknadu dodatnih financijskih tereta poduzetnika u željezničkom prometu.

Djelatnost pomorskog prometa - Pravila o potporama pomorskom prometu primjenjuju se na poduzetnike brodovlasnike i poduzetnike koji obavljaju promet morem, a odnose se na nadoknadu viših troškova u odnosu na prihode na tzv. nerentabilnim linijama koje spajaju obalu s otocima (usluge od općeg gospodarskog interesa). Potpore se mogu dodijeliti za zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj i inovacije, usavršavanje, sanaciju i restrukturiranje te za regionalne ciljeve, a ne mogu se dodijeliti malim i srednjim poduzetnicima i za zapošljavanje. Poduzetnicima čiji su brodovi upisani u Hrvatski registar brodova se navedene potpore mogu dodijeliti za mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje pomoraca, osim potpore za neto plaće pomoraca; troškove povratka pomoraca u domovinu do 50 posto ukupnih troškova; ulaganje u nova plovila sukladno pravilima za gradnju brodova i politikom sigurnosti na moru koja uključuje dodjeljivanje potpore za poboljšanje opreme na plovilima, ili za poticanje korištenja sigurnih i čistih brodova sa svrhom poticanja nadogradnje brodova zbog dostizanja

³⁰ Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 141/08.

standarda koji premašuju standarde o zaštiti i okolišu propisane međunarodnim konvencijama.

Djelatnost zračnog prometa - Pravila o potporama zračnom prometu primjenjuju se na zračne prijevoznike i na djelatnosti koje mogu koristiti zračnom prijevozniku i povezane su sa zračnim prometom, kao što su škole letenja, trgovine u slobodnim carinskim zonama, zrakoplovni kapaciteti, franchising i zrakoplovne naknade. Navedena pravila se ne primjenjuju na djelatnost proizvodnje zrakoplova, a mogu se dodijeliti za: zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj, male i srednje poduzetnike, zapošljavanje i usavršavanje u zračnom prometu sukladno pravilima za horizontalne potpore, restrukturiranje poduzetnika u zračnom prometu sukladno pravilima za sanaciju i restrukturiranje, regionalne ciljeve poduzetnicima u zračnom prometu može se dodijeliti sukladno pravilima za regionalne potpore uz izuzetak potpore za tekuće poslovanje, osim direktnog subvencioniranja zračnih linija potporom za tekuće troškove poslovanja, za obvezu obavljanja javne službe od općeg gospodarskog interesa, te za određene kategorije putnika.

4.2.4. Potpore turizmu

Potpore turizmu su u 2009. godini iznosile 164,5 milijuna kuna, što je za 7 milijuna kuna, odnosno 4,08 posto manje u odnosu na 2008. godinu. Također, potpore turizmu u 2009. godini su manje za 16,3 milijuna kuna, odnosno 9,02 posto u odnosu na 2007. godinu.

Potpore turizmu u najvećoj mjeri u 2009. godini su dodjeljivane u obliku jamstava i subvencija. Na jamstva se odnosi 93 milijuna kuna što iznosi 56,54 posto. Zatim slijede subvencije u iznosu od 58,9 milijuna kuna ili 35,8 posto, povoljni krediti u iznosu od 9 milijuna kuna ili 5,47 posto te otpis duga poduzetnicima u iznosu od 3,6 milijuna kuna odnosno 2,19 posto.

Tabela 26.: Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje 2007. – 2009.

Turizam	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	56,3	7,7	70,1	9,7	58,9	8,0
A2 otpis duga	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	0,5
C1 povoljniji krediti	2,4	0,3	8,7	1,2	9,0	1,2
D jamstva	122,1	16,6	92,7	12,8	93,0	12,7
UKUPNO	180,8	24,6	171,5	23,7	164,5	22,4
udio (%) u posebnim sektorima	2,65		3,58		4,30	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,25		2,88		3,28	
udio (%) u ukupnim potporama	1,60		1,79		1,89	
udio (%) u BDP-u	0,06		0,05		0,05	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore turizmu pretežito su u 2009. godini realizirane kroz programe Ministarstva turizma. Radi se o sljedećim programima i aktivnostima ovog Ministarstva: Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu „Poticaj za uspjeh“ u iznosu od 58,5 milijuna kuna u obliku subvencije kamata poduzetnicima Zadar gradnja d.o.o. Zadar, Adria terase d.o.o. Rab, V.E.M.S d.o.o. Vukovar, Luna d.o.o. Lun, Eles d.o.o.

Rijeka, Hotel More d.o.o. Dubrovnik, Andro international d.o.o. Omiš, Hotel Punta Osejave d.o.o. Makarska, Minerva d.o.o. Medulin itd, te Programa poticanja osmišljavanja promidžbe i realizacije novih turističkih proizvoda „Novi turistički proizvod - 2009.“. Temeljem ovog programa potpore su dodijeljene poduzetnicima Danubiumtours, Hotel Alan d.d. Starigrad – Paklenica, Turistička agencija Zoa tours d.o.o. Požega itd.

U 2009. godini Hrvatski fond za privatizaciju je poduzetnicima u teškoćama u djelatnosti turizma davao pozajmice kako bi im osigurao nastavak poslovanja. Radi se o ukupno 9 milijuna kuna koje je Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju odobrio ZRC Lipiku u iznosu od 400.504 kune, Jadranu d.d. Crikvenica u iznosu od 1,6 milijuna kuna, Sunčanom Hvaru d.d., Hvar u iznosu od 6 milijuna kuna, Clubu Adriatic d.o.o. Zagreb u iznosu od 542.400 kuna te Bizovačkim toplicama d.d. Bizovac u iznosu od 455.259 kuna.

Također, jedan dio potpore u turizmu u 2009. godini se odnosi i na aktivirana državna jamstva, jer su na naplatu pristigli krediti za koje su bila izdana državna jamstva. Radi se o iznosu od 93 milijuna kuna. Aktivirana jamstva odnose se na kredite dodijeljene temeljem Program kreditiranja pripreme turističke sezone poduzetnicima koji pružaju usluge hotelskog smještaja: ZRC Lipik d.d. Lipik, Hoteli Živogošće, Hoteli Plat, Hoteli Medena, Hoteli Podgora, Jadran d.o.o. Crikvenica, Apartmani Medena, Vis d.d. Vis, Hoteli Omišalj, Modra Špilja, Hum d.d., Hoteli Novi d.d., Šolta HT, PZ Nova Zora, President Zadar, Industrogradnja d.d., Hoteli Helios, Jadran Ploče, Hoteli Baška Voda i Slunjčica d.d. Istodobno, otpisan je i dug poduzetniku Jelen iz Županje.

Ministarstvo turizma je u 2009. godini u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva turizmu dodijelilo i 13,8 milijuna kuna potpora, sukladno programima potpora male vrijednosti što je detaljnije prikazano u poglavlju 7. To su sredstva dodijeljena temeljem sljedećih programa: Program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu, Program za poticanje izrade izvornih suvenira, Program obnove, valorizacije i revitalizacije kulturne, tradicijske i prirodne baštine kao novog turističkog proizvoda, Program poticaja za povećanje konkurentnosti turističkog tržišta - Poticanje manifestacija kao dijela turističke ponude, Program razvoja selektivnih oblika turizma na moru „Plava brazda“, Program „Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003. godine“, Program „Turizam bez zapreka“, Program „Turizam kroz regije“, Program kreditiranja turizma - Razvoj turizma na selu, Program poticanja formiranja multisektorskih klastera, Program i projekt unapređenja kvalitete ugostiteljske industrije, Program poticanja seoskog turizma - Selektivni oblici turizma na kontinentu „Zelena brazda“, Program poticanja, razvoja turističkih tematskih putova, Program poticanja obrazovanja i obuke kadrova u ugostiteljstvu i turizmu, itd.

Stoga se iznosu od 164,5 milijuna kuna, koliko je dodijeljeno potpora u djelatnosti turizma u 2009. godini, mogu dodati i potpore male vrijednosti kao i potpore na lokalnoj razini, kako bi se dobila cjelovita slika o financijskom podupiranju ovog sektora od strane države. Tada ukupan iznos potpora dodijeljen za poticanje razvoja turizma u 2009. godini iznosi oko 180,5 milijuna kuna.

4.2.5. Potpore ostalim djelatnostima

Pored potpora djelatnostima, kao što su industrija željeza i čelika, brodogradnja i turizam, u 2009. godini dodjeljivane su, kroz različite instrumente, i potpore poduzetnicima u ostalim industrijskim sektorima. Radi se o 59,4 milijuna kuna potpora danih za zatvaranje i razgradnju poduzetnika TEF - Tvornica elektroda i ferolegura d.d. Šibenik u iznosu od 1,2 milijuna kuna, izdano je jamstvo u iznosu od 51,5 milijuna kuna poduzetniku Plinacro d.o.o., a dodijeljene su i subvencije u iznosu od 6,7 milijuna kuna Hrvatskom olimpijskom centru Bjelolasica d.o.o. za obavljanje športskih i komunalnih usluga od općeg gospodarskog interesa³¹.

Tabela 27.: Potpore ostalim sektorima prema instrumentima dodjele za razdoblje 2007. – 2009.

Ostale djelatnosti	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	43,2	5,9	133,0	18,4	6,7	0,9
B1 udio u temeljnom kapitalu	8,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	0,0	0,0	1,7	0,2	1,2	0,2
D jamstva	0,0	0,0	0,0	0,0	51,5	7,0
UKUPNO	51,2	7,0	134,7	18,6	59,4	8,1
udio (%) u posebnim sektorima	0,75		2,81		1,55	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,64		2,27		1,18	
udio (%) u ukupnim potporama	0,45		1,41		0,68	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,04		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore ostalim djelatnostima u 2009. godini značajno su smanjene u odnosu na 2008. godinu, kada su iznosile 134,7 milijuna kuna, a nešto su iznad iznosa koji je dodijeljen 2007. godine što pokazuje da se, osim u slučaju potpora za zatvaranje i razgradnju TEF-a iz Šibenika, radi o pojedinačnim, *ad hoc* potporama koje se postupno napuštaju ali zbog specifičnih uvjeta u nekim djelatnostima i potrebe za državnom intervencijom kako bi se omogućila određena investicija, modernizacija ili riješio naslijeđeni problem, nije isključena njihova dodjela i ubuduće.

³¹ Agencija je rješenjem od 17. prosinca 2008. godine, odobrila potporu u obliku subvencije sadržanu u Odluci o sadržaju, obuhvatu i trajanju obveze obavljanja športsko-komunalnih usluga od općeg gospodarskog interesa te načinu utvrđivanja visine, dodjele i provođenju nadzora o korištenju naknade za njeno obavljanje poduzetniku Hrvatskom olimpijskom centru Bjelolasica d.o.o.

4.2.6. Potpore za sanaciju i restrukturiranje

U 2009. godini ukupan iznos potpora za restrukturiranje iznosio je 2,9 milijuna kuna, što čini svega 0,03 posto u ukupno dodijeljenim potporama. Spomenute potpore dodjeljivao je Hrvatski fond za privatizaciju davanjem zajmova poduzetnicima u teškoćama.

Tabela 28.: Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje 2007. - 2009.

Sanacija i restrukturiranje	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	3,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
A2 otpis duga	706,3	96,3	4,1	0,6	0,0	0,0
B1 udio u temeljnom kapitalu	8,4	1,1	34,1	4,7	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	11,9	1,6	25,2	3,5	2,9	0,4
D jamstva	111,8	15,2	11,5	1,6	0,0	0,0
UKUPNO	841,9	114,8	74,9	10,4	2,9	0,4
udio (%) u posebnim sektorima	12,35		1,56		0,08	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	10,50		1,26		0,06	
udio (%) u ukupnim potporama	7,45		0,78		0,03	
udio (%) u BDP-u	0,27		0,02		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Na spomenuti način dana je potpora u obliku zajmova poduzetnicima Slavonija MK d.d. Osijek, Sloga IMK d.d. Požega, ADRIACHEM Kaštel Sućurac te TRIMOT Imotski.

Potpore za sanaciju i restrukturiranje³² se mogu dodijeliti poduzetnicima u teškoćama, osim u sektoru ugljena, čelika, poljoprivrede, ribarstva i marikulture. Poduzetnikom u teškoćama se smatra svaki poduzetnik koji nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima svojih vlasnika ili vjerovnika zaustaviti negativna poslovanja, a koja bi ugrozila opstanak poduzetnika bez potpore države.

Potpore za sanaciju trebaju osigurati privremeno održanje poduzetnika na tržištu putem jamstava ili zajmova po tržišnim uvjetima, dok se ne pripremi plan restrukturiranja ili likvidacije. To je povratna potpora za održanje likvidnosti koja se dodjeljuje poduzetniku u teškoćama, potreban iznos za održavanje poslovanja je ograničen dok se ne izradi program restrukturiranja, ne više od 6 mjeseci, te se mora poštivati načelo jednokratne dodjele.

Potpore za restrukturiranje dodjeljuje se temeljem održivog plana restrukturiranja, uključujući reorganizaciju i racionalizaciju poslovanja, diversifikaciju i napuštanje neprofitnih djelatnosti, financijsko restrukturiranje i slično. Ta potpora se dodjeljuje poduzetniku u teškoćama sukladno programu restrukturiranja koji mora prikazati uspostavu dugoročne održivosti poduzetnika na tržištu nakon završetka restrukturiranja, uvođenja kompenzacijskih mjera zbog izbjegavanja prekomjernog narušavanja tržišnog natjecanja, potpora mora biti ograničena na najmanji iznos što podrazumijeva vlastiti doprinos poduzetnika restrukturiranju od 25 posto za male, 40 posto za srednje, do 50 posto za velike poduzetnike, a može se dodijeliti samo jednom.

³² Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 20/07.

4.2.7. Javno radiotelevizijsko emitiranje

Hrvatskoj radioteleviziji u 2009. godini dodijeljene su potpore u iznosu od 1.133,1 milijun kuna i to u obliku radiotelevizijske pristojbe za poticanje javnog radiotelevizijskog emitiranja. Radi se o iznosu koji je za 64,6 milijuna kuna veći u odnosu na 2008. godinu, odnosno za 119,4 milijuna kuna u odnosu na 2007. godinu.

Tabela 29.: Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje 2007. - 2009.

Radiotelevizijsko emitiranje	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	1.013,7	138,2	1.068,5	147,9	1.133,1	154,4
UKUPNO	1.013,7	138,2	1.068,5	147,9	1.133,1	154,4
udio (%) u posebnim sektorima	14,87		22,29		29,63	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	12,64		17,97		22,57	
udio (%) u ukupnim potporama	8,97		11,17		13,04	
udio (%) u BDP-u	0,32		0,31		0,34	

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo kulture; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje dopuštene su potpore, a pravila prema kojima se te potpore mogu dodjeljivati sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u tijekom 2008. godine („Narodne novine“, broj 68/08). Pravni temelj za naplatu pristojbe odnosno obavljanje ove javne djelatnosti je uređeno Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji, koji uređuje kako su svi vlasnici radijskih i televizijskih prijemnika dužni Hrvatskoj radioteleviziji plaćati pristojbu (članak 53.), a visina pristojbe iznosi 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj. U 2009. godinu RTV pristojba iznosila je 78 kuna mjesečno.

Potpore javnim radijskim i televizijskim nakladnicima³³ dodjeljuje se u pravilu za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa uz sljedeće uvjete: usluga mora biti jasno definirana kao usluga od općeg gospodarskog interesa (definicija); poduzetnik mora izričito biti zadužen za pružanje te usluge (zaduženje); te poduzetnik, kojem je povjereno obavljanje takve usluge, podliježe pravilima o tržišnom natjecanju, odnosno državnim potporama, u onoj mjeri u kojoj ga primjena tih pravila ne sprečava u obavljanju povjerenih zadaća (test razmjernosti).

Opravdanom se može smatrati definicija usluge od općeg gospodarskog interesa koja ispunjava demokratske, socijalne i kulturne potrebe, te jača pluralizam i kulturne i jezične raznolikosti društva.

Funkcija javnih usluga mora biti službenim aktom (zakonom, ugovorom i slično) povjerena jednom ili više poduzetnika, uz osiguranje djelotvornog nadzora nad ispunjenjem obveze pružanja javne usluge.

³³ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“ broj 68/08). U 2010. godini na snagu je stupila nova Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“ broj 31/10).

Financiranje javnih radijskih i televizijskih nakladnika može biti dvojno (koje kombinira javna i komercijalna sredstva, odnosno i prihode od oglašivanja) ili jednostruko, koje uključuje samo javna sredstva.

Državna potpora za obavljanje javnih usluga radijskih i televizijskih nakladnika mora biti razmjerna, odnosno ne smije premašiti troškove koji proizlaze iz obavljanja te javne usluge, uzimajući u obzir sve izravne i posredne prihode proizišle iz obavljanja takve usluge.

5. REGIONALNE POTPORE

Regionalne potpore su u 2009. godini iznosile 319,4 milijuna kuna, što je za 8,5 milijuna kuna ili za 2,7 posto više nego u prethodnoj godini. Istodobno, unatoč metodološkim promjenama u praćenju potpora koje se odnose na primjenu niza zakona kojima se potiče ravnomjerniji regionalni razvoj (Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara, Zakon o slobodnim zonama, itd.) zbog kojih se potpore sadržane u tim zakonima svrstavaju u grupu potpora male vrijednosti a ne više kao do sada u kategoriju regionalnih potpora budući da se olakšice poreza na dobit utvrđuju temeljem pravila o potporama male vrijednosti³⁴, udio ove vrste potpora u ukupnim potporama je blago rastao u promatranom razdoblju i to s 3,02 posto u 2007., na 3,67 posto u 2009. godini.

Tabela 30.: Regionalne potpore za razdoblje 2007. - 2009.

Regionalne potpore	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
Regionalne potpore	340,9	46,5	310,9	43,0	319,4	43,5
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,25		5,23		6,36	
udio (%) u ukupnim potporama	3,02		3,25		3,67	
udio (%) u BDP	0,11		0,09		0,10	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Intenzivniji rast regionalnih potpora moguće je očekivati nakon pristupanja EU kada će Hrvatska postati korisnica strukturnih fondova koji potiču upravo dodjelu potpora namijenjenih regionalnom razvoju.

Poticanju razvoja gospodarski nedovoljno razvijenih područja Hrvatske s visokom nezaposlenošću ili niskim standardom života namijenjene su regionalne potpore³⁵. One se mogu dodjeljivati u skladu s kartom regionalnih potpora („Narodne novine“, broj 52/08).

Regionalne potpore dodjeljuju se za poticanje zaposlenosti povezane s investicijskim ulaganjem i za investicijska ulaganja, ali i za kompenzaciju dijela operativnih troškova poslovanja poduzetnika.

Regionalne potpore moguće je dodijeliti i za širenje djelatnosti prilikom uvođenja dodatnih proizvoda, proširenje postojeće djelatnosti, projekte početnog ulaganja, te za osnovne promjene proizvodnog procesa postojeće poslovne djelatnosti, to jest za pokriće opravdanih troškova koji se sastoje od materijalnih i nematerijalnih ulaganja, kao i troškova plaća za novootvorena radna mjesta (intenzitet potpore je udio potpore u opravdanim troškovima, viši je u regijama koje su siromašnije u odnosu na prosječan BDP u Europskoj uniji, a ovisi i o veličini poduzetnika).

Pravila o regionalnim potporama mogu se primijeniti na „velike projekte ulaganja“, koje je

³⁴ Olakšice, oslobođenja i poticaji, koji su dodijeljeni prema tim zakonima, u Godišnjem izvješću o državnim potporama za 2008. godinu bili su uračunati u regionalne potpore. Međutim, u lipnju 2008. godine Agencija je usvojila prethodna obvezujuća mišljenja, kojima je ocijenila kako ti zakoni sadrže potpore male vrijednosti, a ne regionalne potpore te su na taj način prikazane u ovom Izvješću.

³⁵ Odluka o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“ broj 58/08).

potrebno prijaviti Agenciji, i čiji opravdani troškovi prelaze iznos od 50 milijuna eura.

Regionalne potpore nije moguće dodijeliti za brodogradnju, proizvodnju čelika i ugljena, sintetičkih vlakana i promet jer su te djelatnosti obuhvaćene posebnim pravilima o potporama.

Sukladno Odluci o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj 37/09), regionalne potpore mogu se dodijeliti za ulaganje i zapošljavanje te za novoosnovane male poduzetnike. Regionalne potpore za ulaganje i zapošljavanje dodjeljuju se u regijama koje su određene u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da je ulaganje zadržano u regiji tijekom najmanje pet godina nakon završetka ulaganja (odnosno tri godine u slučaju malih i srednjih poduzetnika). Intenzitet potpore ne smije prijeći prag regionalne potpore, a pragovi se mogu povećati za 20 posto kod potpora za male i 10 posto kod potpora za srednje poduzetnike (uz iznimku potpora koje se dodjeljuju u korist velikih projekata ulaganja te za sektor prometa). Pragovi se primjenjuju na intenzitet potpore, izračunat kao postotak opravdanih materijalnih i nematerijalnih troškova ulaganja (ili kao postotak procijenjenih troškova plaća za zaposlenu osobu tijekom dvije godine za radna mjesta izravno povezana s investicijskim projektom). Kod regionalnih potpora za novoosnovane male poduzetnike opravdani troškovi su pravni, savjetodavni, konzultantski i administrativni troškovi izravno vezani uz osnivanje malog poduzetnika, kao i drugi posebni troškovi ako su stvarno nastali unutar prvih pet godina od osnivanja poduzetnika.

Regionalne potpore su u 2009. godini dodjeljivane i kroz različite programe potpora Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije, Hrvatske banke za obnovu i razvitak, Vlade Republike Hrvatske, odnosno Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Naime, temeljem Odluke o mjerilima i kriterijima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu u 2009. godini dodijeljene su subvencije u iznosu od 15,8 milijuna kuna i to korisnicima: HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., OT-Optima Telekom d.d., VIPnet usluge d.o.o., Wimax Telecom d.o.o. i Iskon internet d.d.

U 2009. godini Hrvatska banka za obnovu i razvitak dodijelila je regionalne potpore u ukupnom iznosu od 124,9 milijuna kuna putem subvencija i povoljnih zajmova. Putem subvencija je dodijeljeno 54,3 milijuna kuna temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina (Dubrovnik-Babin kuk d.d. Dubrovnik, CLARUS PRIMUS d.o.o. Zagreb, ELKA KABELI d.o.o. Zagreb, GLAZIR d.o.o., ZDENKA Veliki Zdenci, Odašiljači i veze d.o.o., SIRENA - Mala sirana d.o.o., BAMBI d.o.o. Varaždin, SOLARIS d.d. Šibenik, BELIŠĆE d.d. Belišće i ostali). Putem povoljnih zajmova, Hrvatska banka za obnovu i razvitak je dodijelila 8,5 milijuna kuna temeljem Programa kreditiranja gospodarstva, Programa kreditiranja projekata kandidata za SAPARD te Programa kreditiranja turističkog sektora (CLARUS PRIMUS d.o.o., Dubrovnik-Babin kuk d.d. Dubrovnik, SIRENA - Mala sirana d.o.o., GLAZIR d.o.o., ZDENKA Veliki Zdenci i ostali).

Temeljem Zakona o poticanju ulaganja u 2009. godini dodijeljeno je 208,8 milijuna kuna potpora u obliku poreznih olakšica investitorima za otvaranje novih radnih mjesta i usavršavanje povezano s ulaganjem te za velike projekte ulaganja. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je temeljem Operativnog programa potpora za

održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože u 2009. godini dodijelilo 32 milijuna kuna subvencija.

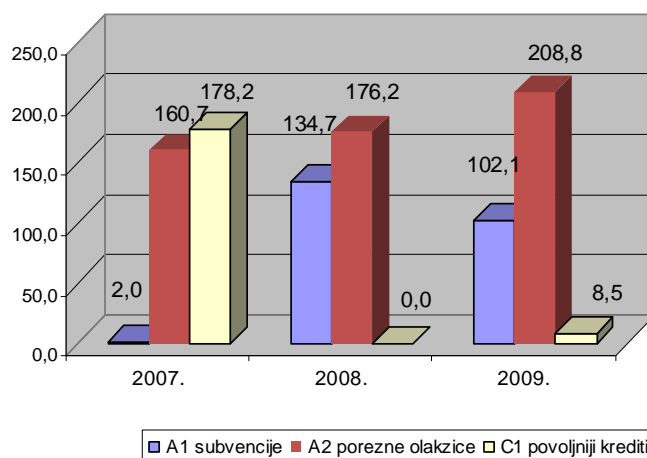
U 2009. godini regionalne potpore najviše su dodjeljivane u obliku poreznih olakšica i to u udjelu od 65,37 posto, zatim subvencija u udjelu od 31,96 posto i 2,67 posto odnosi se na povoljnije kredite.

Tabela 31.: Regionalne potpore po instrumentima dodjele 2007. – 2009. (mln HRK)

Instrument	2007.	2008.	2009.
A1 subvencije	2,0	134,7	102,1
A2 porezne olakšice	160,7	176,2	208,8
C1 povoljniji krediti	178,2	0,0	8,5
UKUPNO	340,9	310,9	319,4

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 11.: Regionalne potpore prema instrumentima dodjele 2007. - 2009. (u mln HRK)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore male vrijednosti, koje su također dodijeljene za „regionalne“ ciljeve, u 2009. godini dodjeljivao je Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru u iznosu od 10 milijuna kuna, zatim Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva temeljem Operativnog programa potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. godinu u iznosu od 11,1 milijun kuna, a potpore male vrijednosti za poticanje regionalnog razvoja u istoj godini dodjeljivane su i temeljem Zakona o slobodnim zonama u iznosu od 18,9 milijuna kuna, Zakona o brdsko-planinskim područjima u iznosu od 10,7 milijuna kuna, Zakona o područjima posebne državne skrbi u iznosu od 119,2 milijuna kuna, Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara u iznosu od 14,7 milijuna kuna, te Zakona o porezu na dohodak u iznosu od 5,6 milijuna kuna. Kada bi se iznosu regionalnih potpora dodijeljenom u 2009. godini u iznosu od 319,4 milijuna kuna pribrojio i iznos od 190,2 milijuna kuna, koliko je u toj godini ukupno dodijeljeno potpora male vrijednosti za istu namjenu, dobio bi se iznos od ukupno 509,6 milijuna kuna potpora odobrenih za ostvarenje regionalnih ciljeva.

6. POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave raspolažu znatno manjim sredstvima za potporu gospodarstvu u odnosu na tijela središnje vlasti. No, unatoč tome, mnoge od njih aktivno podupiru razvoj poduzetništva na svom području ili pomažu poboljšanju poduzetničke i ostale infrastrukture. Stoga Agencija i od njih prikuplja podatke o potporama te ih uključuje u programe suradnje i edukacije o potporama.

Podatke o dodijeljenim potporama za 2009. godinu dostavilo je 19 županija, uključujući Grad Zagreb, 106 gradova (od ukupno 126), kao i 355 općina (od ukupno 429)³⁶.

Premda nepotpuni, podaci o potporama na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daju dobar uvid u iznose i namjene potpora i drugih oblika pomoći koje jedinice lokalne samouprave usmjeravaju prema gospodarstvu na svom području. Prema dostavljenim izvješćima i nadalje najveći dio sredstava od strane jedinica lokalne samouprave usmjerava se na ciljeve koji nisu potpora u smislu Zakona o državnim potporama, a odnose se na tzv. tekuće donacije raznim udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, vatrogasnim udrugama, Crvenom križu, političkim strankama, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično. Kako se ne radi o potporama³⁷ u smislu članka 2., stavka 2. Zakona Agencija podatke o spomenutim aktivnostima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije analizirala.

Potpore u 2009. godini dodijeljene od strane županija, gradova i općina iznose 218,9 milijuna kuna, što je za 40,5 milijuna kuna ili za 22,7 posto više nego u 2008. godini. Najveći pojedinačni davatelj potpora na razini jedinica lokalne samouprave je Grad Zagreb koji je 95 milijuna kuna dodijelio HŽ-u za poticanje željezničkog prometa, 61,6 milijuna kuna dano je za cestovni promet, dok se 62,3 milijuna kuna odnosi na potpore poduzetniku Arena Zagreb d.o.o. i na ostale poduzetnike.

³⁶ Podatke o potporama nisu dostavili: Istarska županija i sljedeći gradovi: Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok, Zlatar, Bjelovar, Čazma, Grubišno polje, Krk, Novi Vinodolski, Biograd na moru, Nin, Vinkovci, Novigrad, Pula, Vodnjan, Dubrovnik, Metković i Opuzen te 74 općine.

³⁷ Sukladno Zakonu o državnim potporama, korisnicima potpore smatraju se pravne i fizičke osobe koje, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu roba i usluga, a koriste neki od oblika potpore.

Tabela 32.: Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje 2007. - 2009.

Potpore na lokalnom nivou	2007.		2008.		2009.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	170,1	23,2	149,8	20,7	200,8	27,4
A2 porezne olakšice	1,9	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
B1 udio u temeljnom kapitalu	7,1	1,0	5,1	0,7	2,0	0,3
D jamstva	15,7	2,1	23,5	3,3	16,1	2,2
UKUPNO	194,8	26,6	178,4	24,7	218,9	29,8
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,43		3,00		4,36	
udio (%) u ukupnim potporama	1,72		1,87		2,52	
udio (%) u BDP-u	0,06		0,05		0,07	

Izvor: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, podaci obrađeni u AZTN-u

7. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Potporama male vrijednosti se sukladno Zakonu o državnim potporama i pravnoj stečevini EU smatraju potpore koje ne prelaze iznos od 1.500.000 kuna po pojedinom poduzetniku u razdoblju od tri fiskalne godine. To su potpore koje se mogu dodjeljivati bez obzira na namjenu za koju se koriste (osim poticanja izvoza) i ne podliježu prethodnom odobrenju ove Agencije odnosno EK jer se smatra da zbog iznosa ne mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i Europske unije, što je jedini razlog zašto za njih ne vrijede pravila o potporama i ne ulaze u izračun potpora.

Potpore male vrijednosti³⁸ je potpora dodijeljena pojedinom korisniku koja ne prelazi ukupan iznos od 1.500.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, bez obzira na oblik ili namjenu potpore, dok potpora dodijeljena pojedinom korisniku u sektoru cestovnog prometa ne smije premašiti 750.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, te ne smije biti dodijeljena za nabavu vozila. Za dodjelu potpora male vrijednosti nije potrebno odobrenje Agencije ukoliko su ispunjeni svi uvjeti za njihovu dodjelu te iste značajno ne narušavaju trgovinu između Republike Hrvatske i članica Europske unije.

Potpore male vrijednosti ne mogu se dodijeliti u svrhu promidžbe izvoza, poduzetnicima u proizvodnji čelika, za nabavu transportne opreme i sredstava te poduzetnicima u teškoćama.

Obveza je davatelja potpore male vrijednosti prilikom dodjele potpore izvijestiti korisnika kako se radi o potpori male vrijednosti, te o tome izvijesti Agenciju u roku 15 dana od dana dodjele. Davatelj potpore dužan je voditi evidenciju o dodijeljenim potporama male vrijednosti po pojedinim korisnicima te podatke čuvati deset godina od dana dodjele.

Premda ne postoji zakonska obveza iskazivanja potpora male vrijednosti, i u ovom izvješću one su iskazane i analizirane iz jednostavnog razloga kako bi se stekao cjelovit uvid u sve programe kojima se u Republici Hrvatskoj potiče razvitak gospodarstva budući da se i ovdje radi o značajnim proračunskim sredstvima, odnosno sredstvima poreznih obveznika. Na to upućuju podaci o iznosu sredstava usmjerenih na dodjelu potpora male vrijednosti.

Potpore male vrijednosti u 2009. godini iznose 625,4 milijuna kuna, što je za 28 milijuna kuna manje nego u 2008. godini i za 52,3 milijuna kuna više nego u 2007. godini.

Pritom, u 2009. godini najveći iznos potpora male vrijednosti (50 posto) dodijeljen je kroz subvencije te kroz porezna oslobođenja i izuzeća (27,6 posto)

Kroz različite programe potpora na državnoj razini, dodijeljeno je 472,7 milijuna kuna, odnosno 75,59 posto od ukupno danih potpora male vrijednosti, dok je 24,41 posto potpora dodijeljeno na lokalnoj razini.

³⁸ Odluka o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 45/07.

Tabela 33.: Potpore male vrijednosti za razdoblje 2007. – 2009.

Potpore male vrijednosti	2007.	2008.	2009.
	u mln HRK	u mln HRK	u mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	9,0	36,6	86,9
A1 Subvencije	117,3	274,9	313,1
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	317,2	284,2	172,6
A2 Otpis duga	2,2	3,2	0,9
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	0,0	0,2	1,5
B1 Kapitalna ulaganja	0,0	8,0	5,3
C1 Povoljni zajmovi	16,8	26,4	30,7
C1 Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	0,0	2,1	0,2
D Jamstva	6,2	16,7	9,8
D Plaćanja za opozvana jamstva	1,2	1,1	4,3
E Ostalo ³⁹	103,2	0,0	0,0
UKUPNO	573,1	653,4	625,4

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Agencija je temeljem zaprimljene dokumentacije i podataka utvrdila kako su u 2009. godini potpore male vrijednosti dodjeljivali:

- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo u ukupnom iznosu od 91,7 milijuna kuna sukladno programima: Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva u iznosu od 55,8 milijuna kuna, Poduzetničke potporne institucije 6,4 milijuna kuna, Poduzetništvo mladih, početnika i osoba s invaliditetom 3 milijuna kuna, Poduzetništvo žena 4,5 milijuna kuna, Pravilnik o dodjeli jamstva HAMAG-a (potpora male vrijednosti) 12,5 milijuna kuna, Program izobrazbe i razvoja mreže konzultanata za malo gospodarstvo 748.182 kune, Razvoj obrtništva 6,3 milijuna kuna te Zadržno poduzetništvo u iznosu od 2,5 milijuna kuna. Iznos od 91,7 milijuna kuna potpora male vrijednosti dodijeljen je uglavnom kroz subvencije, 79,1 milijun kuna, kroz jamstva, 7,4 milijuna kuna, u obliku opozvanih jamstava, 4,3 milijuna kuna, te manjim dijelom kroz oprost duga, 888.722 kune;
- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u ukupnom iznosu od 113 milijuna kuna i to: kroz Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2009. godinu 44,7 milijuna kuna, kroz Program poticanja razvoja i primjene novih tehnologija u malom gospodarstvu 277.605 kuna, kroz Program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu 860.884 kune, kroz Program poticanja međunarodne konkurentnosti i internacionalizacije gospodarstva Republike Hrvatske od 2009. do 2010. godine 36,7 milijuna kuna, kroz Operativni program potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. godinu 11,1 milijun kuna, kroz Program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu i Programa poticanja razvoja i primjene novih tehnologija u malom gospodarstvu 407.715 kuna te temeljem Zakona o slobodnim zonama 18,9 milijuna kuna. Dodijeljena

³⁹ Potpore male vrijednosti koje se u 2007. godini vode pod instrumentom „E – ostalo“, a koje su jedinice lokalne i područne samouprave dodijelile skupno, u 2008. i 2009. godini su razvrstane po instrumentima dodjele.

sredstva bila su u obliku subvencija u iznosu od 94,1 milijun kuna te poreznih olakšica u iznosu od 18,9 milijuna kuna;

- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u ukupnom iznosu od 21,7 milijuna kuna potpora male vrijednosti kroz subvencije, od čega temeljem Uredbe o uvjetima, kriterijima, visini naknade i načinu ostvarivanja prava za postojeća i nova radna mjesta otočnim poslodavcima u iznosu od 9,9 milijuna kuna, temeljem Programa subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima u nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2009. do 2011. godine iznos od 7,5 milijuna kuna, temeljem Programa izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara - malih poduzetnika u razdoblju od 2008. do 2009. godine 3,3 milijuna kuna te temeljem Programa poticanja izrade izvornih suvenira 1 milijun kuna;
- Fond za razvoj i zapošljavanje u skladu s Poduzetničkim programom državnih potpora male vrijednosti dodijelio je 21,1 milijun kuna kroz povoljne zajmove;
- Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dodijelio je 19,4 milijuna kuna potpora male vrijednosti isključivo kroz subvencije;
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti dodijelio je 18,6 milijuna kuna, i to u skladu s Programima državnih potpora u području zaštite okoliša (Oporaba otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, Poticanje čistije proizvodnje, izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i emisije štetnih plinova, Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa, Poticanje održivog razvoja ruralnog prostora) 12,3 milijuna kuna, te temeljem Programa državnih potpora u području energetske učinkovitosti (Poticanje čistijeg transporta, Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, Poticanje održive gradnje, Provedba nacionalnih energetskih programa, Provođenje energetskih audita) 6,3 milijuna kuna. Potpore su dodjeljivane najvećim dijelom u obliku neposrednih subvencija kamata u iznosu od 9,8 milijuna kuna i povoljnih zajmova u iznosu od 8,5 milijuna kuna, dok je kroz subvencije dodijeljeno tek 343.364 kune;
- Ministarstvo turizma dodijelilo je 12,4 milijuna kuna sukladno programima: Poticaj za povećanje konkurentnosti turističkog tržišta - Poticanje manifestacija kao dijela turističke ponude u iznosu od 2,4 milijuna kuna, Programi i projekti unapređenja kvalitete ugostiteljske industrije 1,9 milijuna kuna, Program „Razvoj turizma u malom gospodarstvu od 2001. do 2003. godine“ 1,5 milijuna kuna, Razvoj selektivnih oblika turizma na moru „Plava brazda“ 1,5 milijuna kuna, Turistički projekti kojima su odobrena sredstva iz predpristupnih fondova EU i drugih međunarodnih fondova 1,5 milijuna kuna, Obnova, valorizacija i revitalizacija kulturne, tradicijske i prirodne baštine kao novi turistički proizvod 1,4 milijuna kuna, Poticanje seoskog turizma - Selektivni oblici turizma na kontinentu „Zelena brazda“ 1,1 milijun kuna, Poticanje razvoja turističkih tematskih putova 350.000 kuna, Program poticanja formiranja multisektorskih klastera 300.000 kuna, Program „Turizam kroz regije“ 160.000 kuna, Poticanje obrazovanja i obuke kadrova u ugostiteljstvu i turizmu 100.000 kuna, Program „Turizam bez zapreka“ 60.000 kuna te Program kreditiranja turizma -

Razvoj turizma na selu 157.649 kuna. Potpore su dodjeljivane kroz subvencije (10,9 milijuna kuna) i neposredne subvencije kamata (1,5 milijuna kuna);

- Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine dodijelilo 5,2 milijuna kuna subvencija;
- Temeljem Zakona o porezu na dohodak dodijeljeno je 5,6 milijuna kuna u obliku poreznih olakšica;
- Ministarstvo kulture dodijelilo je sukladno Operativnom planu poticaja malog i srednjeg poduzetništva za 2009. godinu (Poduzetništvo u kulturi) 2 milijuna kuna subvencija;
- Sukladno Zakonu o brdsko-planinskim područjima dodijeljeno je 10,7 milijuna kuna, Zakonu o obnovi i razvoju Grada Vukovara 14,7 milijuna kuna te Zakonu o područjima posebne državne skrbi 119,2 milijuna kuna potpora male vrijednosti u obliku poreznih olakšica;
- Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara je dodijelio temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru 10 milijuna kuna subvencija;
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak je temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina dodijelila 7,3 milijuna kuna i to u obliku subvencija 6,1 milijun kuna, povoljnijih zajmova 1 milijun kuna te 171.697 kuna oslobođenjem plaćanja naknada;
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je potpore u iznosu od 105.155 kuna u obliku otpisa doprinosa i kamata za radnike zaposlene kod fizičkih osoba;
- Županije, općine i gradovi dodijelili su potpore male vrijednosti u iznosu od 152,7 milijuna kuna.

8. POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

U vremenu prije financijske i gospodarske krize, dakle prije jeseni 2008. godine, Europsku uniju je obilježio uravnotežen ekonomski rast, pa se i razina potpora industriji i uslugama (isključujući poljoprivredu, ribarstvo i promet), izražena kao udio kojeg one zauzimaju u BDP-u, smanjivala prosječno 2 posto godišnje, da bi 2007. godine iznosila oko 65 milijardi eura, odnosno manje od 0,5 posto BDP-a. Proračunski deficiti smanjili su se na prosječan iznos od 0,8 posto BDP-a u 2007. godini, što je bilo najbolje postignuće u posljednjih trideset godina. Također, u ovom razdoblju smanjila se i nezaposlenost koja se dugoročno zaustavila na 7 posto.

Međutim, svjetska gospodarska i financijska kriza u EU je, prvi puta nakon 2000. godine, naglo zaustavila dotadašnji trend ujednačenog rasta BDP-a, nisku razinu izdataka u obliku potpora, kao i trend smanjivanja proračunskih deficita država članica.

Zbog poduzetih mjera usmjerenih na borbu protiv krize u 2009. godini, u usporedbi s 2008. godinom, u EU je porasla razina dodijeljenih potpora (isključujući željeznički promet) na iznos od čak 3,6 posto BDP-a, ponajviše zbog visokih izdataka za sanaciju i restrukturiranje financijskog sektora u razdoblju krize. S druge strane, potpore realnom sektoru gospodarstva dodijeljene u 2009. godini sukladno Privremenom okviru Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi⁴⁰, u manjoj su mjeri pridonijele sveukupnom povećanju iznosa dodijeljenih potpora.

Kada je zbog financijske krize u EU u rujnu 2008. godine međubankovno kreditiranje zaustavljeno, kako bi osigurale nesmetani nastavak kreditiranja stanovništva i gospodarstva, te izbjegle takozvani sistemski rizik do kojeg bi mogao dovesti kolaps financijskog sektora, države članice EU su počele ubrizgavati velike iznose potpora u bankarski sektor. Istovremeno, sukladno odredbama Privremenog okvira, države članice EU su počele intenzivnije pomagati poslovanje realnog sektora.

Stoga se može zaključiti kako su fleksibilnija pravila o dodjeli državnih potpora koje su usvojile institucije EU omogućile da državne potpore postanu jedan su od glavnih instrumenata kojeg su države članice EU koristile u borbi protiv najveće financijske krize u skorijoj povijesti. Budući da postojeća pravila o sanaciji i restrukturiranju poduzetnika u teškoćama nisu bila u stanju promptno odgovoriti na sve lošije financijsko stanje na tržištu, Europska komisija je temeljem članka 107.(3.)(b.) Ugovora o funkcioniranju EU donijela niz akata⁴¹ s ciljem rješavanja problema u financijskom odnosno bankarskom sektoru.

⁴⁰ Ovaj okvir države članice EU, jednako kao i Republika Hrvatska, počele su primjenjivati 2009. godine.

⁴¹ Članak 107.(3.)(b.) Ugovora o funkcioniranju EU u bitnome sadržajno odgovara odredbama članka 4. stavka 3. točke c. Zakona o državnim potporama, prema kojem se sukladnima Zakonu mogu ocijeniti potpore namijenjene provedbi značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanju ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu.

Pri tome su nova pravila o intervencijama u financijskom sektoru⁴² i Privremeni okvir, kao i druga pravila i aspekti politike potpora EK odigrali ključnu ulogu, kako bi taj u konačnici uspješan proces spašavanja i sanacije banaka i realnog sektora u financijskoj i gospodarskoj krizi bio proveden na usklađen način, pružajući novi sustav učinkovitih mjera potpora i istodobno poštujući zakonitosti zajedničkog tržišta EU.

U ovom poglavlju Izvješća u Tabeli 34. navedeni su podaci o potporama koje su države EU dodijelile u 2009. godini s prikazom u zagradaama iznosa potpora koji uključuje krizne potpore dodijeljene financijskom i realnom sektoru. Tabela prikazuje potpore u EU u usporedbi s potporama dodijeljenim u Republici Hrvatskoj u 2009. i 2008. godini, isključujući poljoprivredu, ribarstvo i željeznički promet sukladno metodologiji EK.

U razdoblju od listopada 2008. do listopada 2010. godine EK je za sanaciju i restrukturiranje financijskog sektora u državama članicama odobrila oko 4,5 trilijuna eura, dok se samo na 2009. godinu od tog iznosa odnosi 1,1 trilijun eura. Premda se radi o ukupnim iznosima intervencija od kojih se samo dio smatra državnim potporom, spomenuti podaci razvidno pokazuju dubinu i opseg angažiranja država članica u spašavanju financijskog sektora. Najveći dio spomenutih intervencija bio je u obliku dodjele državnih jamstava (76%) za održavanje međubankarskog financiranja, na dokapitalizaciju bankarskog sektora odnosi se 12% intervencija.

Ukupne dodijeljene potpore (isključujući željeznički promet) u EU u 2009. godini iznosile su 427,2 milijardi eura, odnosno 3,6 posto BDP-a EU-27. Od ovog iznosa, 353,9 milijardi eura, odnosno 2,98 posto BDP-a EU-27 odnosilo se na krizne mjere potpora poduzete u državama članicama od čega se na potpore dane financijskom sektoru odnosi 351,7 milijardi eura, dok se na potpore dane realnom sektoru gospodarstva odnosi svega 2,2 milijardi eura, odnosno 0,02 posto BDP-a svih 27 članica EU.

Bez potpora namijenjenih otklanjanju posljedica financijske i gospodarske krize, ukupne potpore bez željezničkog prometa u EU u 2009. godini iznosile su 73,2 milijarde eura ili 0,62 posto EU-27 BDP-a.

⁴² Priopćenje Komisije – Primjena pravila o državnim potporama na mjere poduzete prema financijskim institucijama u kontekstu trenutne globalne financijske krize, Priopćenje Komisije – Dokapitalizacija financijskih institucija u trenutnoj financijskoj krizi, Priopćenje Komisije o postupanju s umanjenom vrijednošću imovine u bankarskom sektoru Zajednice, te Priopćenje Komisije o ponovnoj uspostavi održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja u financijskom sektoru u trenutnoj krizi sukladno pravilima o potporama.

Tabela 34.: Potpore u usporedbi sa zemljama članicama EU u 2009. godini*

	EU 2009.				
	Ukupne potpore bez potpora željezničkom prometu		Ukupne potpore bez potpora poljoprivredi, ribarstvu i prometu (industrija i usluge)		
	mld EUR	Udio u BDP-u (%)	mld EUR	Udio u BDP-u (%)	Udio horizontalnih/regionalnih potpora ⁴³ (%)
Republika Hrvatska 2008.	1,2	2,5	0,6	1,3	22
Republika Hrvatska 2009.	1,1 (1,1)	2,4 (2,4)	0,5 (0,5)	1,1 (1,1)	24 (26)
EU – 27	73,2 (427,2)	0,6 (3,6)	58,1 (412,1)	0,5 (3,5)	84 (12)
EU – 15	65,1 (417,3)	0,6 (3,8)	53,4 (405,6)	0,5 (3,7)	85 (11)
EU – 12	8,1 (9,9)	0,9 (1,1)	4,7 (6,5)	0,5 (0,8)	76 (55)
Belgija	2,0 (34,3)	0,6 (10,2)	1,6 (33,9)	0,5 (10,1)	100 (5)
Bugarska	0,7 (0,7)	2,1 (2,1)	0,03 (0,0)	0,1 (0,1)	100 (100)
Češka	0,9 (0,9)	0,7 (0,7)	0,7 (0,7)	0,5 (0,5)	88 (88)
Danska	2,1 (10,2)	1,0 (4,6)	1,9 (10,0)	0,9 (4,5)	97 (19)
Njemačka	16,7 (116,8)	0,7 (4,8)	15,2 (115,4)	0,6 (4,8)	86 (11)
Estonija	0,04 (0,04)	0,3 (0,3)	0,01 (0,01)	0,1 (0,1)	100 (100)
Irska	1,5 (12,6)	0,9 (7,7)	0,7 (11,8)	0,5 (7,2)	89 (6)
Grčka	2,0 (14,3)	0,8 (6,0)	1,8 (14,1)	0,7 (5,9)	87 (11)
Španjolska	5,7 (13,2)	0,5 (1,3)	4,9 (12,4)	0,5 (1,2)	80 (32)
Francuska	14,7 (42,3)	0,8 (2,2)	11,7 (39,3)	0,6 (2,1)	79 (23)
Italija	5,7 (10,2)	0,4 (0,6)	4,6 (9,2)	0,3 (0,6)	84 (45)
Cipar	0,2 (0,4)	1,0 (2,4)	0,1 (0,3)	0,4 (1,7)	95 (21)
Latvija	0,2 (1,1)	1,0 (5,8)	0,0 (0,9)	0,1 (4,9)	100 (2)
Litva	0,2 (0,2)	0,8 (0,8)	0,1 (0,1)	0,3 (0,3)	100 (100)
Luksemburg	0,1 (1,0)	0,3 (2,8)	0,1 (1,0)	0,2 (2,7)	100 (9)
Mađarska	1,4 (1,9)	1,5 (2,0)	0,9 (1,5)	1,0 (1,5)	76 (50)
Malta	0,1 (0,1)	2,0 (2,0)	0,1 (0,1)	1,7 (1,7)	23 (23)
Nizozemska	2,4 (12,1)	0,4 (2,1)	1,7 (11,4)	0,3 (2,0)	99 (15)
Austrija	1,7 (11,2)	0,6 (4,1)	1,0 (10,5)	0,4 (3,8)	99 (10)
Poljska	2,9 (2,9)	0,9 (0,9)	2,2 (2,2)	0,7 (0,7)	71 (71)
Portugal	1,6 (1,7)	1,0 (1,0)	1,6 (1,6)	0,9 (1,0)	19 (18)
Rumunjska	0,8 (0,8)	0,7 (0,7)	0,2 (0,2)	0,1 (0,1)	50 (50)
Slovenija	0,3 (0,5)	0,9 (1,5)	0,2 (0,4)	0,7 (1,3)	91 (47)
Slovačka	0,3 (0,3)	0,5 (0,5)	0,2 (0,2)	0,4 (0,4)	90 (89)
Finska	2,1 (2,1)	1,2 (1,2)	0,8 (0,8)	0,5 (0,5)	99 (98)
Švedska	2,6 (11,1)	0,9 (3,8)	2,4 (10,9)	0,8 (3,7)	100 (22)
Velika Britanija	4,0 (124,2)	0,3 (7,9)	3,2 (123,2)	0,2 (7,9)	91 (2)

*Iznosi u zagradama uključuju mjere potpora za ublažavanje posljedica krize.

Izvor: DG Competition

U apsolutnom iznosu, pet država EU najvećih davatelja potpora dodijelilo je u 2009. godini ukupno čak 39,8 milijardi eura potpora, što predstavlja udio od 68,2 posto ukupnih potpora (isključujući krizne mjere). Od toga je Njemačka dodijelila 15,3 milijardi eura (ili 26,3 posto ukupnih potpora), Francuska 11,7 milijardi eura (20,1 posto ukupnih potpora), Španjolska 4,9 milijardi eura (8,4 posto potpora), Italija 4,6 milijardi eura (7,9 posto), te Velika Britanija 3,3 milijardi eura (5,5 posto).

⁴³ U iznos regionalnih i horizontalnih potpora nisu uračunate potpore koje su dodjeljivale jedinice lokalne i područne samouprave, jer su te jedinice u najvećoj mjeri dodjeljivale sektorske potpore.

Bez potpora koje su u Europskoj uniji dodijeljene financijskom, odnosno bankarskom i realnom sektoru radi borbe protiv krize, horizontalne potpore čine čak 84 posto potpora industriji i uslugama dok sektorske sačinjavaju preostalih 16 posto.

Tri glavna cilja za koja su dodjeljivane horizontalne potpore 2009. godini u EU odnose se na regionalne potpore (24 posto), zaštitu okoliša (23 posto), te istraživanje i razvoj i inovacije (18 posto). U 2009. godini čak 15 država članica dodjeljivalo je 90 posto i više potpora za horizontalne ciljeve. Iako su neke od starih članica EU-15 dodjeljivale više sektorskih potpora u 2009. godini u usporedbi s 2008. godinom, ipak je kod svih EU-12 novih članica vidljivo progresivno preusmjeravanje potpora od sektorskih prema horizontalnim ciljevima.

U 2009. godini 22 članice EU dodijelile su krizne potpore u korist financijskog sektora, odnosno do 1. listopada 2010. godine Europska komisija je odobrila mjere potpora za ublažavanje financijske krize u svim EU-15 državama članicama i Cipru, Mađarskoj, Latviji, Litvi, Poljskoj, Slovačkoj i Sloveniji, a sve su članice dodjeljivale i potpore sukladno Privremenom okviru, osim Cipra.

Kao što je već spomenuto, radi ublažavanja negativnih posljedica krize, države članice EU su 2009. godine izdvojile ukupno 353,9 milijardi eura potpora, isključujući potpore željezničkom prometu.

Za razliku od Europske unije, Hrvatska je u 2009. godini dodjeljivala potpore radi ublažavanja posljedica krize isključivo sukladno Privremenom okviru (0,03 posto BDP-a RH), dok je u EU ipak najveći dio kriznih potpora dodjeljivan bankama i drugim financijskim institucijama (2,98 posto BDP-a EU-27), dok je daleko manji iznos kriznih potpora dodijeljen realnom sektoru prema pravilima Privremenog okvira (0,02 posto BDP-a EU-27).

9. REFERENTNA KAMATNA STOPA

U svom djelokrugu rada, Agencija između ostalog redovito izračunava referentnu i diskontnu stopu i objavljuje ju na svojoj internet stranici. Referentna i diskontna stopa primjenjuju se za izračun elementa potpore u tri slučaja: kao granična kamatna stopa za određivanje može li se zajam odobren od strane države smatrati potporom, kao diskontna stopa za izračun sadašnje vrijednosti dodijeljene potpore, te za izračun buduće vrijednosti nezakonito dodijeljene potpore u trenutku povrata.

Sukladno Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope sadržanih u Priopćenju Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa, „Narodne novine“ broj 114/08, Agencija izračunava osnovnu referentnu stopu temeljem prosječne kamatne stope na trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospjeća od 364 dana, zabilježene u zadnjem tromjesečju.

Polazeći od pravila iz Privremenog okvira koja poduzetnicima omogućavaju fleksibilniju primjenu pravila o potporama, Agencija je izvršila izračun privremene (umanjene) referentne stope koja je znatno povoljnija od one redovne koja bi se dobila standardnom metodologijom izračuna. Naime, privremena (umanjena) osnovna referentna stopa može se primjenjivati ukoliko postoji program dostavljen od davatelja potpore, a kojeg je odobrila Agencija. Tako odobrena privremena osnovna referentna stopa može se primjenjivati na povoljnije zajmove dodijeljene poduzetnicima do 31. prosinca 2010. godine i kamate plaćene do 31. prosinca 2012. godine. Agencija je navedenu stopu izračunala na način da je važeću osnovnu referentnu stopu umanjila za postotno umanjenje osnovne referentne stope u euro-zoni, odnosno razliku između osnovne referentne stope i privremene referentne stope.

Od 1. siječnja 2009. godine primjenjivala se osnovna referentna stopa u iznosu od 6,54 posto, dok je privremena (umanjena) referentna stopa iznosila 4,73 posto. Sukladno obvezi za redovnim izračunavanjem i objavljivanjem referentnih stopa, Agencija je kontinuirano pratila i izračunavala prosječne stope. Naime, ukoliko prosječna kamatna stopa na trezorske zapise zabilježena u zadnja tri mjeseca odstupa više od ± 15 posto od zadnje utvrđenog prosjeka, Agencija je obvezna izmijeniti osnovnu referentnu stopu tijekom godine. S obzirom da su kamatne stope (prinosi) na trezorske zapise u početku 2009. godine porasle više od 15 posto od zadnje utvrđene prosječne stope, Agencija je izračunala nove stope koje su se primjenjivale od 1. ožujka 2009. godine – osnovnu referentnu stopu u iznosu od 7,63 % te privremenu (umanjenu) referentnu stopu u iznosu od 6,1%.

Tabela 35.: Osnovna referentna, diskontna i privremena osnovna referentna stopa u 2009. godini

Razdoblje		Osnovna referentna stopa	Diskontna stopa	Privremena (umanjena) osnovna referentna stopa
Od	Do			
15.10.2009.	31.12.2009.	7,63%	8,63%	5,21%
1.7.2009.	14.10.2009.	7,63%	8,63%	4,46%
1.4.2009.	30.6.2009.	7,63%	8,63%	4,46%
1.3.2009.	31.3.2009.	7,63%	8,63%	6,10%
1.1.2009.	28.2.2009.	6,54%	7,54%	4,73%

Podaci obrađeni u AZTN-u.

Međutim, dok je osnovna referentna stopa do kraja 2009. godine ostala nepromijenjena, (7,63%), privremena (umanjena) referentna stopa značajno se mijenjala. Sukladno promjenama u razlici referentnih stopa u euro-zoni, Agencija je u razdoblju od travnja do kraja 2009. godine utvrdila i sljedeće privremene (umanjene) referentne stope: od 1. travnja do 14. listopada 2009. godine u iznosu od 4,46%, te od 15. listopada do kraja 2009. godine u iznosu od 5,21%.

Osnovna referentna stopa i privremena (umanjena) referentna stopa uvećavaju se za referentnu maržu za rizik ovisno o kreditnom rejtingu poduzetnika i ponuđenim instrumentima osiguranja, a uvećana za fiksnu maržu od 100 baznih bodova primjenjuje se kao diskontna kamatna stopa prilikom izračuna sadašnje vrijednosti dodijeljene potpore.

Tabela 36.: Referentne marže za rizik (iznosi u baznim bodovima)

Kreditni rejting	Razina kreditnog osiguranja		
	Visoka	Prosječna	Niska
Jak (AAA-A)	60	75	100
Dobar (BBB)	75	100	220
Zadovoljavajući (BB)	100	220	400
Slab (B)	220	400	650
Loš / Financijske teškoće (CCC i ispod)	400	650	1000

Izvor: Odluka o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“ broj 114/08)
Podaci obrađeni u AZTN-u.

10. ZAKLJUČAK

Temeljno obilježje kretanja na području državnih potpora koje su dodjeljivane u razdoblju od 2007. do 2009. godine je povećana disciplina davatelja potpora, što se očitovalo u porastu dodjele potpora kroz programe državnih potpora, uz sve manje pojedinačnih, „ad hoc“ potpora.

U 2009. godini u odnosu na 2008. godinu smanjen je ukupan iznos dodijeljenih potpora za 9,1 posto, a jednako tako smanjen je i udjel ukupnih potpora u BDP-u na 2,6 posto. Ukupne potpore, koje su u 2009. godini iznosile 8,7 milijardi kuna, smanjene su u najvećoj mjeri radi sve manjih sektorskih potpora za brodogradnju, potpora za sanaciju i restrukturiranje te potpora za promet. Ipak, promatrano u cjelini još uvijek se najviši iznosi potpora i u 2009. godini daju pojedinim gospodarskim sektorima, i to prvenstveno prometu (HŽ – Hrvatske željeznice), brodogradnji i Hrvatskoj radioteleviziji. Istodobno, i dalje rastu potpore za poljoprivredu i ribarstvo, koje u ukupnim potporama zauzimaju udio od 42,2 posto. Pozitivno je što u 2009. godini rastu i regionalne potpore te potpore koje daju jedinica lokalne i područne samouprave.

Potpore za horizontalne ciljeve nešto su manje nego 2008. godine radi smanjenih ulaganja u ciljeve kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zapošljavanje i usavršavanje. Međutim, raste njihov relativni udio u ukupnim potporama za 9,4 posto u odnosu na 2008. godinu. Za razliku od sektorskih potpora, upravo horizontalne potpore doprinose povećanju efikasnosti, konkurentnosti i zapošljavanja. Stoga ne čudi što u državama članicama Europske unije njihov udio u potporama za industriju i usluge prelazi 80 posto, dok su u Hrvatskoj njihova visina i udio u ukupnim potporama još uvijek na niskoj razini i stoga značajnije ne mogu utjecati na povećanje gospodarskog rasta i zaposlenosti. Naime, udio horizontalnih, regionalnih i potpora na lokalnoj razini u ukupno dodijeljenim potporama iznosi oko 14 posto, a oko 28 posto u potporama dodijeljenim sektoru industrije i usluga, bez poljoprivrede i ribarstva te željezničkog prometa.

Novost u 2009. godini su potpore u iznosu od 93,6 milijuna kuna koje su dodijeljene u skladnosti s Privremenim okvirom za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi.

Zaključno, premda postoje jasna pravila i propisi koji uređuju dodjelu potpora, kako u EU, tako i u Republici Hrvatskoj, razvidno je kako državne potpore mogu biti iznimno snažan i važan instrument gospodarske ili industrijske politike svake države. Najveći dokaz tome su podaci o potporama koje su EU i njene države članice u prethodne dvije godine dodijelile svom gospodarstvu u bitci protiv financijske i gospodarske krize odnosno cijeli sektori i poduzetnici koji su sanirani i restrukturirani upravo zahvaljujući dodijeljenim potporama. Istodobno, razvidno je da pravila i propisi nisu prepreka za pomoć gospodarstvu ukoliko postoje kvalitetno pripremljeni i dugoročno tržišno održivi programi potpora koji mogu opravdati sredstva koja se u obliku potpora daju gospodarstvu.

11. PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2009. godini
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
3. Ministarstvo kulture
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
5. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
6. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva
7. Ministarstvo turizma
8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
9. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
10. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
11. Hrvatski fond za privatizaciju
12. Agencija za obalni linijski pomorski promet
13. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
14. Hrvatski audiovizualni centar
15. Hrvatska banka za obnovu i razvitak

12. PRILOG 2.

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj)
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja.)

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu **A2** ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi**- krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvoj. U ovoj skupini nalaze se i **zajmovi poduzetnicima u teškoćama.**

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja

potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i **opozvana jamstva** kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročene slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera (npr.: porez na dobit kao opća mjera prema Zakonu o porezu na dobit), već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpore nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države
Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope* i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope* za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva** i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	

* referentna stopa utvrđuje se sukladno Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj 114/08) koju Agencija redovito usklađuje i objavljuje na internetskoj stranici www.aztn.hr

** tržišna cijena jamstva izračunava se temeljem Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva („Narodne novine“, broj 39/09)

13. PRILOG 3.

Kategorije državnih potpora

Pravila	Kategorija	Namjena
HORIZONTALNA PRAVILA		
	Istraživanje i razvoj i inovacije	Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici) Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
	Zaštita okoliša i ušteda energije	Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi Prilagodba budućim obvezujućim standardima Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša Ušteda energije Obnovljivi izvori energije Kogeneracija i daljinsko grijanje Gospodarenje otpadom Sanacija onečišćenih područja Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji Sustav trgovanja dozvolama Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
	Mali i srednji poduzetnici	Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike Prilagodba budućim obvezujućim standardima Savjetodavne usluge Sudjelovanje na sajmovima Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova
	Zapošljavanje	Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
	Usavršavanje	Posebno usavršavanje zaposlenika Opće usavršavanje zaposlenika
	Sanacija i restrukturiranje	Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
	Kultura i zaštita baštine	Poticanje kulture i zaštita baštine

POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz
	Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Zračni promet	Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Pomorski promet	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu
	Odobranje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodara
	Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje
	Zamjena posade odnosno podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu
	Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote
	Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Proizvodnja čelika	Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika
	Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje
Brodogradnja	Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje
	Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova
	Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Javne radiodifuzijske usluge	Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost	Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Poštanske usluge	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Turizam	Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
REGIONALNA	
	Početna materijalna i nematerijalna ulaganja
	Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
	Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km ² , udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)
	Veliki projekti ulaganja

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

14. PRILOG 4.

Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2009. godini

Klasa	UP/I 430-01/2008-12/25
Davatelj	Hrvatski fond za privatizaciju
Naziv	Prijedlog Programa restrukturiranja poduzetnika Vjesnik d.d., Zagreb
Korisnik	Vjesnik d.d., Zagreb
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	19. prosinca 2008. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Izdavanje novina (financijsko restrukturiranje)
Instrument	Otpis duga
Trajanje	
Iznos u kunama	110.876.972
Datum i način okončanja postupka	Zaključak o odbacivanju od 15. siječnja 2009. Agencija je zaprimila od HFP-a zahtjev za otpis ukupnog duga poduzetnika Vjesnik d.d. po osnovi pozajmica u ukupnom iznosu od 110.876.972 kuna. Predmetne pozajmice iskorištene su za konsolidaciju poslovanja poduzetnika Vjesnik d.d. na način da je u 2006. kao osnovni razlog gubitka i nelikvidnosti iz njegovog poslovanja bilo odvajanje izdavačke djelatnosti od tiskarske djelatnosti. Agencija je utvrdila da otpis duga ne predstavlja potporu u smislu ZDP-a, jer time ne narušava trgovinu između RH i EU, osobito ne u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza RH koje proizlaze iz SSP-a. List Vjesnik nije, niti će biti predmet trgovine između RH i EU, s obzirom da se radi o dnevnim novinama na hrvatskom jeziku pa stoga potpora koja mu se namjerava dodijeliti ne predstavlja potporu sukladno odredbama ZDP-a. Štoviše, smatra se da tržišni udio Vjesnika na mjerodavnom tržištu tiskovina od 1-2 % ne predstavlja nikakvu prepreku ulasku drugih nakladnika na tržište. Stoga je Agencija donijela odluku da se zaključkom odbacuje zahtjev za davanje suglasnosti na Prijedlog državne potpore za restrukturiranje poduzetniku Vjesnik d.d. za tiskarsko izdavačke djelatnosti, jer nema uvjeta za pokretanje postupka.

Klasa	UP/I 430-01/2009-03/01
Davatelj	Ministarstvo kulture
Naziv	Program financiranja nakladništva u 2009.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	15. siječnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Nakladništvo (kultura)
Instrument	Subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	22.500.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 29. siječnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 17/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva kulture zahtjev za odobrenje potpore za kulturu namijenjene financiranju nakladništva, sadržane u Prijedlogu Programa financiranja nakladništva u 2009. Iz predmetnog zahtjeva utvrđeno je da će Ministarstvo kulture temeljem Programa financiranja nakladništva u 2009. odobravati potpore za izdavanje knjiga i časopisa, za književne manifestacije te za književne programe u knjižarama, isključivo ukoliko se radi o projektima i aktivnostima vezanim za razvoj kulture i očuvanje baštine RH, te je Agencija donijela rješenje o odobrenju potpore.

Klasa	UP/I 430-01/2008-02/19
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Ravnateljstvo za robne zalihe
Naziv	Prijedlog Odluke Vlade Republike Hrvatske o reprogramiranju potraživanja od poduzetnika Primorje d.d., Senj
Korisnik	Primorje d.d., Senj
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	29. rujna 2008. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama živežnim proizvodima
Instrument	Reprogramiranje duga
Trajanje	
Iznos u kunama	8.815.409
Datum i način okončanja postupka	Rješenje kojim se utvrđuje da nije riječ o potpori od 29. siječnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 21/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva – Ravnateljstva za robne zalihe Prijedlog Odluke Vlade RH o reprogramiranju potraživanja od poduzetnika Primorje d.d. iz Senja. Agencija je utvrdila da je Ravnateljstvo za robne zalihe izdalo poduzetniku Primorje d.d. Senj robni zajam u količini od 5.645.160 kg merkantilne pšenice, u protuvrijednosti od 7.000.000 kuna, na rok od 10 godina, uz poček od 2 godine, bez naknade i uz obvezu vraćanja robnog zajma u godišnjim anuitetima u vrijeme žetve pšenice. Budući da poduzetnik nije bio u mogućnosti vraćati robni zajam, za dospjele i neplaćene anuitete financijski je terećen. Za neplaćene anuitete Ravnateljstvo je dostavilo na naplatu primljene mjenice, te je zbog nemogućnosti njihove naplate pokrenulo postupak ovrhe. Poduzetnik se obratio Ravnateljstvu za robne zalihe sa zamolbom za reprogramiranje dospjelog dugovanja u iznosu od 8.815.409 kuna na rok od 7 godina, uz poček od 2 godine. Reprogramiranje potraživanja države, koje bi bilo odobreno poduzetniku Primorje d.d. Senj, ne predstavlja potporu u smislu ZDP-a, jer ne postoji mogućnost davanja ekonomske prednosti poduzetniku koju isti ne bi ostvario kroz svoje redovno i normalno poslovanje, budući da je predmetno reprogramiranje odobreno uz kamatu u visini 10,01 posto, koja se može smatrati tržišnom kamatnom stopom. Agencija je rješenjem utvrdila da se Prijedlog Odluke Vlade RH o reprogramiranju potraživanja od društva Primorje d.d. Senj ne odnosi na potporu u smislu ZDP-a.

Klasa	UP/I 430-01/2009-09/01
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	27. siječnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Regionalne, potpore za male i srednje poduzetnike, potpore za istraživanje, razvoj i inovacije i za zaštitu okoliša
Instrument	Povoljni krediti
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 12. veljače 2009. Agencija je od HBOR-a zaprimila zahtjev za odobrenje prijedloga Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina (dalje: prijedlog Pravilnika). Prijedlogom Pravilnika propisane su kategorije potpore za koje mogu biti dodijeljeni krediti pod povoljnijim uvjetima. Potpora sadržana u kreditima odobrenim pod povoljnijim uvjetima od tržišnih odnose se na regionalne potpore, potpore malim i srednjim poduzetnicima, potpore za istraživanje i razvoj i inovacije te potpore za zaštitu okoliša. Instrument dodjele potpore su krediti pod povoljnijim uvjetima od tržišnih odnosno krediti s poticajnom kamatnom stopom. Agencija je utvrdila da zajmovi, odnosno krediti odobreni na temelju kamatne stope koja je niža od tržišne predstavljaju potpore prema ZDP-u te da se za prije navedene kategorije potpore može primijeniti izuzeće iz članka 4. stavka 3. točke a) i d) ZDP-a, prema kojem se predmetne potpore mogu smatrati sukladnima ZDP-u.

Klasa	UP/I 430-01/2007-00/36
Davatelj	Ministarstvo mora, turizma, prometa i infrastrukture
Naziv	Potpore dodijeljene poduzetniku Croatia Airlines d.d. bez odobrenja Agencije
Korisnik	Croatia Airlines d.d., Zagreb
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	24. rujna 2007. po službenoj dužnosti
Sektor, kategorija i namjena	Redoviti zračni prijevoz (usluge od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	Subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	101.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o naknadnom odobrenju od 12. veljače 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 52/09). Agencija je temeljem odluke Vijeća s 90. sjednice održane 24. rujna 2007., pokrenula po službenoj dužnosti upravni postupak s ciljem naknadnog utvrđivanja sukladnosti dodijeljenih potpora u 2005. i 2006. poduzetniku Croatia Airlines d.d. Prethodno provodeći postupak ocjene sukladnosti mjere Očuvanje prometne povezanosti regija za razdoblje od 2007. do 2011., Agencija je dobila saznanja kako je ovom poduzetniku tijekom 2005. i 2006. iz Državnog proračuna RH putem subvencija dodijeljeno ukupno 101.000.000 kuna. Iz dostavljene dokumentacije proizlazi da su navedena sredstva dodijeljena u svrhu djelomičnog pokrivanja gubitaka na nerentabilnim domaćim linijama. Kako iz očitovanja Ministarstva financija proizlazi da je cijelo ovo vrijeme, uključujući i godine 2005. i 2006., poduzetnik Croatia Airlines d.d. poduzetnik od strateškog gospodarskog interesa za RH te da je u obvezi održavati i nerentabilne domaće zračne linije, Agencija je mišljenja kako financiranje poduzetnika iz Državnog proračuna RH predstavlja jedinstvenu cjelinu kompenzacije dijela troškova poslovanja, kako je prethodno odobreno od strane Agencije za razdoblje od 2007. do 2011. te je Agencija naknadno odobrila potporu u obliku subvencije dane poduzetniku Croatia Airlines d.d. za 2005. i 2006.

Klasa	UP/I 430-01/2008-83/13
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Naziv	Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o uvjetima i načinu dodjele sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	23. lipnja 2008. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zaštita okoliša i štednja energije
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Zaključak o odbacivanju od 26. veljače 2009. Agencija je zaprimila od Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o uvjetima i načinu dodjele sredstava Fonda, koji je donesen temeljem mišljenja Agencije od 16. ožujka 2006. u kojem je navedeno da Pravilnik o uvjetima i načinu dodjele sredstava Fonda nije sukladan s odredbama ZDP-a i Uredbom o državnim potporama, koja je bila na snazi u vrijeme donošenja mišljenja. Uvidom u dostavljeni Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika od 23. lipnja 2008., Agencija je utvrdila kako isti nije sukladan sa ZDP-om, te je Fondu uputila zahtjev u kojem je detaljno navedeno na koji je način Fond obvezan uskladiti Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika. Dana 23. prosinca 2008. Agencija je zaprimila završni Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika. Uvidom u Prijedlog, Agencija je utvrdila kako isti ne predstavlja program potpore, nego samo pravni temelj za donošenje posebnih programa za dodjelu potpora te je Agencija zaključkom odbacila zahtjev Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Klasa	UP/I 430-01/2008-04/22
Davatelj	Ministarstvo turizma
Naziv	Prijedlog Programa kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu – Poticaj za uspjeh
Korisnik	Hoteli, pansioni i kampovi
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	7. listopada 2008. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Turizam (potpore za male i srednje poduzetnike, regionalne)
Instrument	Subvencija kamate, povoljni krediti
Trajanje	Od 1. travnja 2009. do 31. ožujka 2012.
Iznos u kunama	200.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 26. veljače 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 30/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva turizma zahtjev za davanje odobrenja na Prijedlog Programa kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu – Poticaj za uspjeh. Program Poticaj za uspjeh predviđa subvenciju kamatne stope na kredite za ulaganja u hotele, pansioni i kampove, te za ulaganje u sadržaje u okviru takvih objekata za smještaj. Program predviđa i kategoriju kredita kojima se financiraju ulaganja u obnovu starih kuća sagrađenih u skladu sa izvornom, tradicijskom i ambijentalnom arhitekturom. Program predviđa i kredite za refinanciranje postojećih kredita korištenih za ulaganja u manje objekte za smještaj. Korisnici kredita mogu biti obrtnici, zadruge i mali i srednji poduzetnici registrirani za obavljanje ugostiteljske djelatnosti. Programom je obuhvaćeno razdoblje od 1. travnja 2009. do 31. ožujka 2012. Agencija je ocijenila da subvencija kamatne stope predviđena Prijedlogom Programa predstavlja potporu, te da je ista sukladna ZDP-u.

Klasa	UP/I 430-01/2009-09/03
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog Programa kreditiranja proizvodnje
Korisnik	Mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici koji nisu bili u financijskim teškoćama 1. srpnja 2008., a koji su registrirani i obavljaju proizvodnu djelatnost u RH
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	20. veljače 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Olakšanje pristupa kreditima za nabavu obrtnih sredstava namijenjenih robnoj proizvodnji u vrijeme gospodarske krize
Instrument	Povoljni krediti
Trajanje	Do 31. prosinca 2010.
Iznos u kunama	Do 500.000 eura po poduzetniku
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 26. ožujka 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 43/09). Agencija je zaprimila od HBOR-a zahtjev za odobrenje Prijedloga Programa kreditiranja proizvodnje. Utvrđeno je da je cilj Prijedloga Programa omogućiti poduzetnicima u razdoblju financijske i gospodarske krize lakši pristup kreditima za nabavu obrtnih sredstava namijenjenih proizvodnji kako bi se nastavilo nesmetano obavljanje proizvodnje. Korisnici kredita su mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici koji nisu bili u financijskim teškoćama 1. srpnja 2008., te koji su registrirani i obavljaju proizvodnu djelatnost u RH. Predviđeno trajanje Programa je do 31. prosinca 2010. Agencija je rješenjem odobrila potpore za kreditiranje proizvodnje u iznosu do 500.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, a koje su sadržane u Prijedlogu Programa kreditiranja proizvodnje, budući da isti doprinosi otklanjanju značajnih teškoća u gospodarstvu RH i sukladan je s Odlukom o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj 56/09). Također, naloženo je HBOR-u da Agenciji dostavi Izvješće o provedbi Programa kreditiranja proizvodnje za 2009. i 2010., koje uključuje naziv poduzetnika, namjenu potpore te dokaz da se poduzetnik, primatelj potpore ne smatra poduzetnikom u teškoćama.

Klasa	UP/I 430-01/2009-09/02
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog mjera državnih potpora u vrijeme financijske krize
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	19. veljače 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Regionalne, potpore za male i srednje poduzetnike, istraživanje, razvoj i inovacije, zaštitu okoliša
Instrument	Povoljni kredit
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Stručno mišljenje od 11. ožujka 2009. Agencija je zaprimila od HBOR-a Prijedlog Mjera državnih potpora u vrijeme financijske krize (dalje: Prijedlog Mjera). Na temelju Prijedloga Mjera HBOR će prilikom izračuna kamatne stope na kredite koje odobrava putem programa izrađenih na temelju Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina, koji sadrži uvjete za dodjelu regionalne potpore, potpore za male i srednje poduzetnike, potpore za istraživanje, razvoj i inovacije i potpore za zaštitu okoliša i koji je odobren rješenjem Agencije od 12. veljače 2009., primjenjivati privremeno umanjenu osnovu stopu za izračun referentne kamatne stope (dalje: poticajna kamatna stopa). Uzrok primjene poticajne kamatne stope je globalna i financijska ekonomska kriza, a posljedica njene primjene, je olakšati poduzetnicima pristup sredstvima financiranja u vrijeme ekonomske i financijske krize i na taj način osigurati njihovu likvidnost. Korisnici kredita s poticajnom kamatnom stopom mogu biti svi poduzetnici koji na dan 1. srpnja 2008. nisu bili poduzetnici u financijskim teškoćama. Poticajna stopa primjenjivat će se na kredite odobrene do 31. prosinca 2010. i pripadajuće kamate koje dospijevaju do 31. prosinca 2012. Poticajna stopa primjenjivat će se i kao granična kamatna stopa prilikom utvrđivanja je li riječ o potpori u obliku povoljnijeg zajma po ostalim kreditnim programima HBOR-a koji su izvan režima potpora, primjerice Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja. Agencija je donijela stručno mišljenje, kojim se utvrđuje da je suglasna na način izračuna i primjene korištenja privremene (umanjene) osnovne referentne stope sadržane u Prijedlogu Mjera državnih potpora u vrijeme financijske krize.</p>

Klasa	430-01/2009-04/002
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Nacrt Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici s konačnim Prijedlogom Zakona
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	1. lipnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Željeznički prijevoz
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Prethodno obvezujuće mišljenje od 9. lipnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 74/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture Nacrt Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici s nacrtom konačnog Prijedloga Zakona. Agencija je donijela prethodno obvezujuće mišljenje prema kojem Nacrt Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici s nacrtom konačnog Prijedloga Zakona ne sadrži odredbe o potporama koje se u smislu ZDP-a smatraju potporom.

Klasa	UP/I 430-01/2009-83/01
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
Naziv	Prijedlog Programa smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – Prva mjera: Smanjenje emisije štetnih plinova cestovnih vozila (kategorije N2, N3 i M3)
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici koji nisu bili u financijskim teškoćama na dan 1. srpnja 2008.
Program/pojedinačna mjera	Program (do 500.000 eura po poduzetniku)
Datum i način pokretanja postupka	9. ožujka 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Cestovni promet (zaštita okoliša; podupiranje pristupa financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi)
Instrument	Subvencije
Trajanje	Od 1. travnja 2009. do 31. prosinca 2010.
Iznos u kunama	100.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 26. ožujka 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 43/09). Agencija je zaprimila od Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost zahtjev za odobrenje Prijedloga Programa smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – Prva mjera: Smanjenje emisije štetnih plinova cestovnih vozila (kategorije N2, N3 i M3). Cilj Prijedloga Programa je smanjenje emisija štetnih plinova i razine buke cestovnih motornih vozila spomenutih kategorija. Korisnici potpore su mali, srednji i veliki poduzetnici. Korisnik potpore ne smije pripadati kategoriji poduzetnika u teškoćama, osim ako je u teškoće upao nakon 1. kolovoza 2008. zbog posljedica financijske krize. Iznos potpore u obliku subvencije u iznosu do 70.000 kuna po vozilu dodjeljivat će se malim i srednjim poduzetnicima, odnosno u iznosu do 50.000 kuna po vozilu velikim poduzetnicima. Trajanje programa je predviđeno od 1. travnja 2009. do 31. prosinca 2010. Agencija je donijela rješenje kojim je odobrila potpore u iznosu do 500.000 eura namijenjene smanjenju negativnog utjecaja prometa na okoliš, sadržane u Prijedlogu Programa, jer je isti sukladan s Odlukom o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj 56/09).

Klasa	UP/I 430-01/2009-08/01
Davatelj	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
Naziv	Izmjene Pravilnika o dodjeli jamstava Hrvatske agencije za malo gospodarstvo
Korisnik	Mali i srednji poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	15. travnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti, potpore za male i srednje poduzetnike, regionalne
Instrument	Državna jamstva
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Zaključak o odbacivanju kojim se utvrđuje da nije riječ o potpori od 23. travnja 2009. Agencija je zaprimila od HAMAG-a, prijedlog izmjena Pravilnika o dodjeli jamstava Hrvatske agencije za malo gospodarstvo. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da su postojećim Pravilnikom predviđeni uvjeti pod kojima HAMAG potiče razvoj malog gospodarstva u RH, u obliku jamstava kroz garancijske programe HAMAG-a. Jamstva se odobravaju, u načelu, samo za dugoročne investicijske kredite odobrene od strane financijskih institucija i banaka sa sjedištem u RH, te se odobravaju isključivo na iznos glavnice. Korisnici jamstva mogu biti mali i srednji poduzetnici, sukladno Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva („Narodne novine“, broj 29/02 i 36/07) i važećim Programima HAMAG-a. Pravilnik predviđa izdavanje jamstva sadržanih u obliku potpore male vrijednosti, potpore za male i srednje poduzetnike odnosno regionalne potpore. Također, Pravilnikom su propisani i ostali elementi programa potpore, u kojim su sadržane odredbe o intenzitetima i visini opravdanih troškova za svaku kategoriju potpora, klauzula o kumulaciji potpora, instrumentu potpore, izvoru sredstava, trajanju Pravilnika i slično. Iz prijedloga izmjena Pravilnika proizlazi kako je isti izrađen isključivo zbog potreba unapređenja uvjeta izdavanja predmetnih jamstava, a koje se posebno odnose na tehničke i procesne izmjene, te ne predviđa nove kategorije potpora. Agencija je temeljem zaključka donijela odluku o odbacivanju prijedloga izmjena Pravilnika o dodjeli jamstava HAMAG-a, jer nema uvjeta za pokretanje postupka.

Klasa	430-01/2009-07/02
Davatelj	Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
Naziv	Pravilnik u svezi ostvarivanja porezne olakšice prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 86/08); Pravilnik u svezi ostvarivanja porezne olakšice prema Zakonu obnovi i razvoju Grada Vukovara („Narodne novine“, broj 44/01, 90/05 i 80/08) i Pravilnik u svezi ostvarivanja porezne olakšice prema Zakonu o brdsko-planinskom područjima („Narodne novine“, broj 12/01, 32/02, 117,03, 42/05, 90/05 i 80/08)
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Programi
Datum i način pokretanja postupka	21. travnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti (regionalne)
Instrument	Porezne olakšice
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Mišljenje od 23. travnja 2009. Agencija je zaprimila od Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva Prijedloge Pravilnika o načinu ostvarivanja porezne olakšice obveznika poreza na dobit na područjima posebne državne skrbi, Pravilnika u svezi ostvarivanja porezne olakšice prema Zakonu obnovi i razvoju Grada Vukovara i Pravilnika u svezi ostvarivanja porezne olakšice prema Zakonu o brdsko-planinskom područjima. Pravilnicima je uređen način ostvarivanja porezne olakšice, odnosno djelatnost temeljem koje se ostvaruje pravo na poreznu olakšicu, ukupni iznos porezne olakšice koja se može dodijeliti poreznom obvezniku, postupak prijave za ostvarenje porezne olakšice, oblik i sadržaj prijave za ostvarenje porezne olakšice, postupak odobravanja porezne olakšice, obavezni sadržaj godišnjeg izvješća o korištenju porezne olakšice te kaznene odredbe. Agencija je u svojem mišljenju utvrdila da su prijedlozi sva tri pravilnika usuglašeni s pravilima koja se odnose na potporu male vrijednosti.

Klasa	UP/I 430-01/2009-02/01
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Nacionalni provedbeni plan za zapošljavanje 2009.-2010.
Korisnik	Nezaposlene osobe, mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	20. travnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zapošljavanje, usavršavanje
Instrument	Subvencije
Trajanje	
Iznos u kunama	136.686.670
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 25. svibnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 85/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje 2009. – 2010., s osnovnim elementima programa potpore (dalje: Prijedlog Nacionalnog provedbenog plana). Riječ je o programu kojim se, kroz sustav različitih provedbenih aktivnosti, povećava razina zapošljivosti žena primarne dobne skupine, starijih osoba i mladih na tržištu rada, rješava problem dugotrajne nezaposlenosti te stimulira povećano ulaganje u ljudski potencijal kroz bolje obrazovanje. Korisnici sredstava su nezaposlene osobe, te mali, srednji i veliki poduzetnici. Analizom intenziteta potpore i opravdanih troškova za zapošljavanje, te za opće i posebno usavršavanje utvrđenih Prijedlogom Nacionalnog provedbenog plana, Agencija je utvrdila kako su isti sukladni Odluci o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj 37/09). Agencija smatra da poticanje zapošljavanja predstavlja jedan od osnovnih ciljeva ekonomske i socijalne politike RH. U ovom trenutku postotak nezaposlenosti u RH predstavlja značajan problem, tako da Prijedlog Nacionalnog provedbenog plana predstavlja stvarnu osnovu za poticanje zapošljavanja kod poduzetnika i to prvenstveno radnika koji se nalaze u nepovoljnom položaju i invalidnih osoba.

Klasa	UP/I 430-01/2009-04/01
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Državna potpora u obliku subvencije sadržane u Odluci o otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. u razdoblju od 2009. do 2013. od 20. veljače 2009. i u Odluci o dopunama Odluke o otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. u razdoblju od 2009. do 2013. od 24. travnja 2009.
Korisnik	Zračna luka Osijek d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	19. ožujka 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Usluge u zračnim lukama (služba od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	Subvencije
Trajanje	Od 2009. do 2013.
Iznos u kunama	10.577.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 25. svibnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 81/09). Agencija je zaprimila zahtjev Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u svezi odobrenja potpore za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. Temeljem dostavljenih podataka Agencija je u postupku utvrdila da je poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. odlukom Vlade RH od 20. veljače 2009. povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. S obzirom da taj poduzetnik nije u mogućnosti iz ostvarenog prihoda pokriti ostvarene rashode, Ministarstvo je preuzelo obvezu navedenom poduzetniku, nadoknaditi navedenu razliku. Riječ je o subvencijama koje predstavljaju naknadu troškova za obavljanje usluga u domaćem zračnom prometu u razdoblju od 2009. do 2013. Agencija je rješenjem odobrila potporu za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u obliku subvencije, uz obvezu poduzetnika za vođenje zasebnog knjigovodstva koje se odnosi na obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u obvezi je pratiti izvršenje rješenja Agencije i dostaviti Agenciji sva potrebna izvješća.

Klasa	430-01/2009-04/003
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Nacrt prijedloga Zakona o poštanskim uslugama
Korisnik	HP-Hrvatska pošta d.d.
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	1. lipnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Usluge javnih (državnih) pošta (usluge od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Prethodno obvezujuće mišljenje od 9. lipnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 69/09). Agencija je zaprimila od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture zahtjev za izdavanje mišljenja Agencije na Nacrt prijedloga Zakona o poštanskim uslugama. Agencija izvršila je uvid u dostavljeni tekst Nacrta prijedloga Zakona, te utvrdila kako isti ne sadrži potpore koje se u smislu ZDP-a smatraju potporom, jer Nacrt prijedloga Zakona predstavlja samo pravnu osnovu za donošenje programa potpore. Agencija je u mišljenju navela da će pravilnik koji donosi ministar, a kojim će se urediti mogućnost podmirivanja gubitka javnog operatora, biti potrebno izraditi sukladno ZDP-u i pravilima o potporama kojima se omogućuje pokrivanje gubitaka odnosno financiranje utvrđenih aktivnosti poduzetnika HP-Hrvatska pošta d.d., u obliku naknade za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa. Nakon izrade spomenutog pravilnika, Ministarstvo je u obvezi isti dostaviti Agenciji radi prethodnog odobrenja, sukladno članku 11. stavku 1. ZDP-a.

Klasa	UP/I 430-01/2009-09/004
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja
Korisnik	Mali i srednji poduzetnici koji nisu bili u financijskim teškoćama na dan 1. srpnja 2008.
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	25. svibnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Olakšavanje pristupa financiranju u financijskoj i gospodarskoj krizi (mali i srednji poduzetnici)
Instrument	Subvencija kamate
Trajanje	Do 31. prosinca 2010.
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 30. lipnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 85/09). Agencija je zaprimila od HBOR-a zahtjev kojim je zatraženo odobrenje prijedloga Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja. Program predviđa dodjelu kredita malim i srednjim poduzetnicima pod uvjetima povoljnijim od tržišnih, tj. uz nominalnu kamatnu stopu od 4 do 6 posto. Krediti će se odobravati do kraja 2010. s rokom otplate najviše do 5 godina, a iznos potpore je razlika između privremeno umanjene osnovne referentne kamatne stope od 4,46 posto, uvećane za maržu za rizik i odobrene kamatne stope. Dodjela potpora pojedinom korisniku prema ovom programu temelji se na Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere potpora kojim se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi i ne smije prijeći 500.000 eura u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010. HBOR je u obvezi Agenciji dostaviti Izvješće o provedbi Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja najkasnije do 31. listopada za tekuću kalendarsku godinu za svaku godinu trajanja Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja.

Klasa	UP/I 430-01/2009-09/05
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog Programa restrukturiranja (Program kreditiranja financijskog restrukturiranja)
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici koji se do 1. srpnja 2008. nisu nalazili u teškoćama
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	17. lipnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Za investicije i obrtna sredstva (otklanjanje ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu)
Instrument	Povoljni krediti
Trajanje	Do 31. prosinca 2010.
Iznos u kunama	700.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 16. srpnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 89/09). Agencija je zaprimila od HBOR-a prijedlog Programa restrukturiranja (Program kreditiranja financijskog restrukturiranja). Konačni prijedlog Programa Agenciji je dostavljen 10. srpnja 2009. Program predviđa odobravanje povoljnih dugoročnih kredita kojima se mijenja ročnost postojećih kredita odobrenih poduzetnicima od strane poslovnih banaka za investicije i obrtna sredstva, te je predviđen kao jedna od mjera otklanjanja ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu, nastalih zbog financijske i gospodarske krize. Korisnici potpore mogu biti mali, srednji i veliki poduzetnici koji se do 1. srpnja 2008. nisu nalazili u teškoćama, sukladno propisima o potporama. Krediti će se odobravati u kunama uz valutnu klauzulu s kamatnom stopom od 6 posto godišnje, uz rok otplate do 10 godina. Trajanje programa predviđeno je do kraja 2010. Ukupan iznos dodijeljenih potpora po pojedinom korisniku prema ovom programu i ostalim programima donesenim temeljem Odluke Vlade RH o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere potpora kojim se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi ne smije prijeći 500.000 eura u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010. Agencija je rješenjem odobrila potpore za izmjenu ročnosti postojećih izvora sredstava poduzetnika u obliku kredita pod povoljnijim uvjetima sadržanih u prijedlogu Programa restrukturiranja (Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja), uz obvezu HBOR-a da Agenciji dostavlja Izvešća o provedbi Programa restrukturiranja, s rokom izvršenja do 31. listopada za tekuću kalendarsku godinu, za svaku godinu trajanja Programa restrukturiranja (Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja).

Klasa	UP/I 430-01/09-00/01
Davatelj	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Naziv	Naknadno odobrenje državnih potpora poduzetniku HOC Bjelolasica d.o.o. i Javnoj ustanovi HOC
Korisnik	HOC Bjelolasica d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	20. siječnja 2009. po službenoj dužnosti
Sektor, kategorija i namjena	Sportske djelatnosti (služba od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	Subvencije i kapitalna ulaganja
Trajanje	Od 2004. do 2007.
Iznos u kunama	36.200.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o naknadnom odobrenju od 30. lipnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 135/09). Agencija je sukladno članku 14. ZDP-a pokrenula po službenoj dužnosti upravni postupak s ciljem utvrđivanja zakonitosti državnih sredstava dodijeljenih poduzetniku Hrvatski olimpijski centar Bjelolasica d.o.o. iz Jasenka, Vrelo u razdoblju od 2004. do 2007. u ukupnom iznosu od 36.200.000 kuna, te Javnoj ustanovi Hrvatski olimpijski centar, Jasenak, Vrelo, u 2008. u iznosu od 6.423.685 kuna. Agencija je provela detaljnu pravnu i ekonomsku analizu te je utvrdila kako naknada dodijeljena poduzetniku HOC Bjelolasica d.o.o. u obliku subvencije i kapitalnih ulaganja poduzetniku predstavlja nezakonitu potporu, jer su dodijeljena bez odobrenja Agencije. Međutim, utvrđeno je da su u konkretnom slučaju poštovani uvjeti koje je potrebno ispuniti da bi se dodijeljene subvencije i kapitalna ulaganja koje predstavljaju potporu mogle smatrati naknadnom za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa. U odnosu na Javnu ustanovu HOC, Agencija je u obzir uzela navode Javne ustanove HOC i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa iz kojih proizlazi da se sredstva Javnoj ustanovi HOC ne mogu smatrati potporom iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, jer se Javna ustanova HOC s obzirom na svoje poslovanje ne može smatrati korisnikom potpore iz članka 2. stavka 2. ZDP-a. Agencija je prilikom utvrđivanja činjenica smatra li se Javna ustanova HOC korisnikom potpore, uzela u obzir Uredbu o osnivanju javne ustanove Hrvatski olimpijski centar („Narodne novine“ broj 142/06 i 94/07), Uredbu o izmjenama Uredbe o osnivanju Javne ustanove Hrvatski olimpijski centar, klasa: 620-02/09-01/03, urbroj: 5030104-09-1, od 19. lipnja 2009., Statut Javne ustanove Hrvatski olimpijski centar od 21. rujna 2007. i Nacrt statuta o izmjenama Statuta Javne ustanove Hrvatski olimpijski centar. Agencija je također donijela odluku o naknadnom odobrenju potpore u obliku subvencije i kapitalnih ulaganja u ukupnom iznosu od 36.200.000 kuna, dodijeljene poduzetniku Hrvatski olimpijski centar Bjelolasica d.o.o. u razdoblju od 2004. do 2007.

Klasa	UP/I 430-01/2009-02/003
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program potpora održavanju konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program (do 500.000 eura po poduzetniku)
Datum i način pokretanja postupka	30. srpnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Tekstilna industrija, industrija kože i proizvoda od kože (regionalne potpore; potpore male vrijednosti)
Instrument	Subvencija kamata
Trajanje	2009.
Iznos u kunama	113.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 30. srpnja 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 102/09). Agencija je od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva zaprimila zahtjev za odobrenje prijedloga Operativnog programa potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. Agencija je donijela rješenje kojim se odobravaju regionalne potpore sadržane u Mjeri subvencioniranja početnih ulaganja i modernizacije, te potpore kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi sadržane u prijedlogu Operativnog programa, a koje se odnose na Mjeru subvencioniranja kamata na kredite i Mjeru subvencioniranja trajnih obrtnih sredstava, budući da su iste sukladne s odredbama ZDP-a. Nadalje, u postupku je utvrđeno da sredstva iz Mjere subvencioniranja marketinških aktivnosti, sadržane u prijedlogu Operativnog programa, predstavljaju potporu male vrijednosti za koje nije potrebno odobrenje Agencije. Agencija je naložila Ministarstvu dostavljanje Izvješća o provedbi Operativnog programa potpora za odražavanje konkurentnosti u odnosu na Mjeru subvencioniranja kamata na kredite i Mjeru subvencioniranja trajnih obrtnih sredstava, s rokom izvršenja do 31. prosinca 2009. Slijedom navedenog, Agencija je rješenjem odobrila regionalne potpore i potpore za subvencioniranje kamata na kredite i trajna obrtna sredstava, sadržane u prijedlogu Operativnog programa potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009.

Klasa	UP/I 430-01/2009-02/04
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Izmjene Operativnog programa potpora održanju konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	10. kolovoza 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Tekstilna industrija, industrija kože i proizvoda od kože (regionalne potpore; potpore male vrijednosti)
Instrument	Subvencija kamata
Trajanje	2009.
Iznos u kunama	80.000.000
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 1. rujna 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 112/09). Agencija je od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva zaprimila zahtjev za izmjenu Operativnog programa potpora održanju konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. (dalje: Operativni program). Operativni program odobren je rješenjem Agencije od 30. srpnja 2009. Sredstva za provedbu Operativnog programa osigurana su u Državnom proračunu RH za 2009., na razdjelu Ministarstva, konto 560117 - Povećanje konkurentnosti Hrvatske industrije u ukupnom iznosu od 113.192.972 kn. Izmjene Operativnog programa odnose se na ukupno smanjenje sredstava za njegovu provedbu za 29 posto i to sa iznosa od 113.192.972 na iznos od 80.000.000 kn. Uvidom u Službeni list RH „Narodne novine“, broj 98/09, utvrđeno je da je Ministarstvo na temelju Operativnog programa objavilo Javni natječaj za program potpora održanju konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2009. te da je za provedbu Operativnog programa predviđen iznos od 80.000.000 kn. U predmetnom slučaju riječ je o novom Operativnom programu, budući da je promijenjena visina iznosa potpore. Stoga je Agencija donijela rješenje kojim se ukida prethodno rješenje Agencije od 30. srpnja 2009. i ujedno odobrava novi Operativni program.

Klasa	UP/I 430-01/2009-83/002
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Naziv	Zahtjev za odobrenje državne potpore za sufinanciranje projekta Povećanja energetske učinkovitosti parnih kotlova K3 i K4 u energani Belišće d.d., sa sjedištem u Belišću (Program potpora energetske učinkovitosti)
Korisnik	Energana Belišće d.d., Belišće
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	17. srpnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Energetski sektor (zaštita okoliša i štednja energije)
Instrument	Povoljni zajam
Trajanje	
Iznos u kunama	3.400.000
Datum i način okončanja postupka	Zaključak o obustavi postupka sukladno članku 131. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku od 1. rujna 2009. Agencija je od Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje: Fond), zaprimila zahtjeve od 14. srpnja 2009., u svezi s odobrenjem potpore za sufinanciranje projekata Povećanja energetske učinkovitosti parnog kotla K3 i K4 u energani Belišće. Iz zaprimljene dokumentacije proizlazi da je temeljem Odluke Upravnog odbora Fonda od 17. lipnja 2009., a sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava Fonda te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanja zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda („Narodne novine“, broj 18/09), poduzetniku Belišće d.d. odobren zajam, u iznosu od 1.700.000 kuna, namijenjen povećanju energetske učinkovitosti parnog kotla K3 u energani Belišće, te da će se od Agencije zatražiti donošenje rješenja o odobrenju potpore. Drugom Odlukom Upravnog odbora Fonda od 17. lipnja 2009., također je odobren zajam, u iznosu od 1.700.000 kuna, namijenjen povećanju energetske učinkovitosti parnog kotla K4 u energani Belišće, te da će se od Agencije zatražiti donošenje rješenja o odobrenju potpore. S obzirom na to da je Upravni odbor Fonda već u navedenim odlukama od 17. lipnja 2009. odobrio dodjelu sredstava potpore, smatra se da su u konkretnom slučaju zahtjevi podneseni na naknadno odobrenje, sukladno članku 14. stavku 2. ZDP-a. Budući da Fond nije dostavio potpun prijedlog potpore, a iz predmetnog zahtjeva nije jasno je li zajam i realiziran, Agencija je zahtjevom od 20. srpnja 2009. od Fonda zatražila dostavu dodatne dokumentacije. Dana 20. kolovoza 2009. Agencija je od Fonda zaprimila dopis kojim Fond povlači prethodne zahtjeve za odobrenje pojedinačne potpore, iz razloga što će se iste dodijeliti u okviru Programa potpora energetske učinkovitosti - provedba nacionalnih energetske programa za razdoblje od 2009. do 2012. (dalje: Program potpora energetske učinkovitosti), koji je dostavljen Agenciji na prethodno odobrenje. Agencija je utvrdila kako je Fond odustao od svojih zahtjeva, budući da u konkretnom slučaju nije riječ o pojedinačnoj potpori, već će se predmetne potpore poduzetniku dodijeliti temeljem Programa potpora energetske učinkovitosti. U konkretnom slučaju riječ je o potpori koja će se dodijeliti temeljem programa potpore iz članka 3. stavka 2. ZDP-a, za čiju pojedinačnu dodjelu nije potrebno prethodno odobrenje Agencije. Stoga je Agencija donijela odluku o donošenju zaključka kojim se obustavlja postupak pokrenut na zahtjev Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, radi odobrenja potpore za sufinanciranje projekta povećanja energetske učinkovitosti parnih kotlova K3 i K4 u energani Belišće, budući da nema uvjeta za pokretanje postupka.

Klasa	UP/I 430-01/09-09/06
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Prijedlog Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	21. rujna 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Održavanje poduzetnika u razdoblju financijske i gospodarske krize
Instrument	Povoljni krediti
Trajanje	Od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010.
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o odobrenju od 15. listopada 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 135/09). Agencija je zaprimila od HBOR-a, prijedlog Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti. Konačni prijedlog Programa Agenciji je dostavljen dana 7. listopada 2009. Program predviđa dodjelu kredita sklopljenih pod uvjetima povoljnijim od tržišnih čiji je cilj poboljšanje i održavanje poduzetnika u razdoblju financijske i gospodarske krize kako bi isti mogli na vrijeme podmirivati obveze prema državi i ostalim financijskim institucijama, dobavljačima te podmirivati ostale kratkoročne obveze. Kredit se odobrava uz fiksnu kamatnu stopu od 7 posto, a potpora predstavlja razliku između privremeno umanjene osnovne referentne stope koju objavljuje Agencija, uvećane za referentnu maržu za rizik koja ovisi o kreditnom rejtingu pojedinog poduzetnika i ponuđenim instrumentima osiguranja plaćanja i navedene kamatne stope od 7 posto. Takva poticajna kamatna stopa primjenjivat će se na kredite s krajnjim rokom otplate do 15. prosinca 2010. Agencija je donijela odluku o odobrenju potpore sadržane u prijedlogu Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti jer prijedlog Programa sadrži sve potrebne elemente propisane točkom 4.2.2. Odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi. Ukupan iznos dodijeljenih potpora po pojedinom korisniku prema ovom programu ne smije prijeći iznos od 500.000 eura u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010. U navedeni iznos od 500.000 eura uključene su i potpore male vrijednosti bez obzira na razinu davatelja dodijeljene u navedenom razdoblju. Agencija je temeljem rješenja odobrila potpore u obliku kredita pod povoljnijim uvjetima od tržišnih, sadržane u prijedlogu Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti. Također u odluci je navedeno da je HBOR u obvezi Agenciji dostaviti Izvješće o provedbi Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti, s rokom izvršenja do 31. listopada za tekuću kalendarsku godinu, za svaku godinu trajanja Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti.

Klasa	430-01/2009-34/002
Davatelj	Grad Zagreb - Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Naziv	Dodjela potpore za štete prouzročene prirodnim nepogodama
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	22. listopada 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti (za štete prouzročene prirodnim nepogodama)
Instrument	Subvencije
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Stručno mišljenje od 3. studenoga 2009. Agencija je zaprimila od Grada Zagreba, Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjela za poticanje razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva (dalje: Gradski ured) zahtjev za davanje mišljenja o dodjeli potpora za štete prouzročene prirodnim nepogodama. Gradski ured namjerava dodijeliti potpore u ukupnom iznosu do 1.000.000 kuna u svrhu sanacije štete prouzročene prirodnim nepogodama. Stoga je Gradski ured zatražio mišljenje Agencije smatra li se navedena pomoć u saniranju šteta potporom u smislu ZDP-a, te shodno tome je li potrebno ishoditi prethodno odobrenje Agencije. S obzirom da pojedinačni iznosi namijenjeni poduzetnicima, koje Gradski ured namjerava utrošiti u svrhu sanacije štete prouzročene prirodnim nepogodama, ne prelaze iznos od 1.500.000 kuna po poduzetniku za razdoblje od tri fiskalne godine, Agencija je donijela mišljenje kako je riječ o potporama male vrijednosti koje, ukoliko su zadovoljeni svi uvjeti iz Odluke o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti, ne trebaju biti prijavljene Agenciji na odobrenje.

Klasa	UP/I 430-01/09-04/02
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Naknadno odobrenje državnih potpora sadržanih u Odluci o načinu raspodjele sredstava te kriterijima i mjerilima za davanje potpore fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala za 2007. i 2009.
Korisnik	Poduzetnici koji odašilju televizijski digitalni signal
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	3. studenoga 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Djelatnosti televizije (poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja)
Instrument	Subvencije
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Rješenje o naknadnom odobrenju od 24. studenoga 2009. (objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 149/09). Ministarstvo mora, prometa i razvitka je podnijelo zahtjev za naknadno odobrenje potpore, budući da je Agencija u predmetu klasa: 430-01/07-04/19, od Ministarstva, zahtjevom od 18. lipnja 2009., zatražila dodatno očitovanje u odnosu na postupak dodjele subvencija za nabavku uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala (dalje: pretvarač) fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu. Zahtjev Agencije od 18. lipnja 2009., upućen je zbog činjenice da je, u svezi subvencioniranja nabavke uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala, Agencija dana 5. srpnja 2007. na zahtjev Ministarstva izdala obavijest u kojoj je navedeno da se ne radi o potpori kao i činjenice da je Europska komisija donijela Odluku o potpori broj C52/2005, dodijeljenoj od strane Republike Italije u obliku subvencija za nabavku digitalnih uređaja objavljenu u Službenom listu Europske unije, L 147/2007 (engl. „Commision desision od State Aid C 52/2005 implemented by the Italian Republic for the subsidised of digital decoders“ OJ L 147/2007, od 8. lipnja 2007.). U navedenoj Odluci, utvrđeno je da se bez obzira na to što se predmetna sredstva dodjeljuju fizičkim osobama, ista smatraju posrednom potporom nakladnicima televizije, koja se može odobriti samo ukoliko su ispunjeni uvjeti koji se odnose na transparentnost, stvarnu potrebu za dodjelom potpore, razmjernost (proporcionalnost) i tehnološku neutralnost odnosno potpora je sukladna samo ukoliko se odnosi na nabavu pretvarača za prijam zemaljskog, satelitskog ili kablenskog televizijskog signala. Agencija je donijela odluku da se naknadno odobravaju potpore u obliku subvencije sadržane u: i) Odluci Vlade RH o načinu raspodjele sredstava te kriterijima i mjerilima za davanje potpore fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala od 13. rujna 2007. i ii) Odluci Vlade RH o načinu raspodjele sredstava te kriterijima i mjerilima za davanje potpore fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala od 12. veljače 2009., jer su sukladne ZDP-u. S obzirom da subvencija za nabavu uređaja predviđena Odlukom iz 2008., nije nikada dodijeljena, a ista je Odlukom iz 2009. prestala važiti, Agencija Odluku iz 2008. nije niti razmatrala. Agencija je utvrdila da subvencija za nabavu uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala iz Odluke iz 2007. i Odluke iz 2009. predstavlja potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a. Korisnicima potpore smatraju se svi poduzetnici koji odašilju televizijski digitalni signal neovisno je li riječ o nakladnicima televizije koji odašilju televizijske signale putem zemaljskog, kablenskog, internet ili

satelitskog odašiljanja. Osim što je utvrdila da se korisnicima potpore smatraju poduzetnici koji odašilju digitalni televizijski signal, Agencija je također ocjenjivala mogu li se i operateri koji prenose digitalni televizijski signal, proizvođači pretvarača i poduzetnik Hrvatska pošta d.d., smatrati korisnicima potpore. Međutim, niti za jednog od naprijed navedenih nije utvrđeno da se smatraju korisnicima potpore. Nadalje, u konkretnom slučaju utvrđeno je da se na potpore predviđene Odlukom iz 2007. i Odlukom iz 2009., ne mogu primijeniti odredbe niti jednog pravila objavljenog sukladno Odluci o objavljivanju popisa pravila o potporama, stoga je Agencija odlučila izravno primijeniti izuzeće iz članka 4. stavka 3. točka d) ZDP-a, iz kojeg proizlazi da se mogu ocijeniti sukladnima Zakonu potpore namijenjene poticanju određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja, budući da je mjera poticanja nabave uređaja u Odluci iz 2007. i Odluci iz 2009. usmjerena na postizanje cilja od općeg interesa, da je potpora razmjerna svrsi koja se njome postiže, te da je transparentna i tehnološki neutralna.

Klasa	430-01/09-04/006
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Prijedlog Uredbe o uvjetima i vrednovanju kriterija za davanje koncesija za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	30. studenog 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Pomorski prijevoz (služba od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	Subvencije
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Stručno mišljenje od 4. prosinca 2009. Agencija je zaprimila od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture zahtjev za davanje mišljenja na Prijedlog Uredbe o uvjetima i vrednovanju kriterija za davanje koncesija za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu. Prijedlogom Uredbe propisuju se detaljniji uvjeti za davanje koncesija za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu, vrednovanje kriterija za davanje koncesija, kriteriji za određivanje cijene usluga i davanje potpora, visina i način plaćanja naknade, vrsta i vrijednost jamstva za ozbiljnost ponude i druga pitanja koja se odnose na postupak davanja koncesija. Stupanjem na snagu predložene Uredbe prestat će važiti Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu (dalje: Uredba) koju je Agencija odobrila rješenjem od 14. prosinca 2006. Uredba je donesena temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu („Narodne novine“, broj 33/06) na kojeg je Agencija izdala mišljenje od 30. studenog 2005. Prijedlog Uredbe podnesen je, jer je u međuvremenu, zbog donošenja novog Zakona o koncesijama („Narodne novine“, broj 125/08) mijenjan i Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu koji predstavlja pravni temelj za donošenje Uredbe. Izmjene rečenog Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu objavljene su u „Narodnim novinama“, broj 38/09 i 87/09. Budući da Prijedlog Uredbe sadrži sve potrebne elemente određene Odlukom Komisije i Smjernicama Zajednice za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa kako je to navedeno u točki l. ove obavijesti, Agencija je izdala stručno mišljenje sukladno članku 6. stavku 1. točki j) i k) ZDP-a u kojem je navedeno da je Prijedlog Uredbe izrađen sukladno članku 4. stavku 3. točki e) ZDP-a.